ÜLDKOHTU OTSUS (kolmas koda)

16. detsember 2010 *

Kohtuasjas T-19/07,

Systran SA, asukoht Pariis (Prantsusmaa),

Systran Luxembourg SA, asukoht Luxembourg (Luksemburg),

esindajad: *avocat* J.-P. Spitzer ja *avocat* E. De Boissieu,

hagejad,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: E. Montaguti ja F. Benyon, hiljem E. Traversa ja E. Montaguti, keda abistasid *avocat* A. Berenboom ja *avocat* M. Isgour,

kostja,

mille ese on nõue hüvitada kahju, mida hagejad väidetavalt kandsid komisjoni masintõlkesüsteemi hooldamiseks ja keeleliseks täiustamiseks läbiviidud hankemenetluse tulemusena toime pandud rikkumiste tõttu,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

ÜLDKOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees J. Azizi, kohtunikud E. Cremona ja S. Frimodt Nielsen (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik T. Weiler,

arvestades kirjalikus menetluses ja 27. oktoobri 2009. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

I – *Systrani tarkvara erinevad versioonid*

1 Tuleb eristada Systrani masintõlketarkvara (teise nimetusega „Systrani süsteem") nelja versiooni:

– esialgne versioon (edaspidi „Systran Mainframe"), mille töötas välja P. Toma 1968. aastal ja mida turustasid California äriühing World Translation Center, Inc. (WTC) ja temaga seotud ettevõtjad (edaspidi kõik koos „WTC kontsern");

– versioon, mida Euroopa Komisjon esialgu kasutas (edaspidi „EC-Systran Mainframe") ja mille kohta on aastatel 1975–1987 sõlmitud rida lepinguid WTC kontserni ja komisjoni, rida lepinguid komisjoni ja teenuseosutajate ning rida lepinguid Systrani kontserni (WTC kontserni ülevõtja) ja komisjoni vahel;

– uus versioon (edaspidi „Systran Unix"), mille töötas välja esimesena nimetatud hageja Systran SA (edaspidi „Systran") pärast WTC kontserni ülevõtmist 1986. aastal tööks Unixi ja Windowsi keskkonnas; seda versiooni on alates 1993. aastast täiustanud Systrani kontsern;

– uus versioon, mida kasutas komisjon (edaspidi „EC-Systran Unix") ja mille kohta on 1997. aastal sõlmitud leping teisena nimetatud hageja Systran Luxembourg SA (edaspidi „Systran Luxembourg") ja komisjoni vahel.

II – *Poolte omavaheliste suhete kujunemine*

2 Poolte, st ühelt poolt WTC kontserni ja seejärel tema ülevõtja Systrani kontserni ning teiselt poolt komisjoni omavaheliste lepinguliste suhete kujunemist on vaja tunda selleks, et teha kindlaks, millise ulatusega on omandi- ja kasutusõigused Systrani tarkvara erinevate versioonide suhtes, mida komisjon on kasutanud ja milleks oli EC-Systran Mainframe ja seejärel EC-Systran Unix. Komisjon põhjendab selle kujunemislooga väidet, et käesolev hagi põhineb lepingulistel suhetel, samas kui hagejad märgivad, et ükski neist lepingutest, millele nad pealegi ei tugine, ei mõjuta nende intellektuaalomandi õigusi ega haginõuet.

A – *Esimene periood: Systran Mainframe ja EC-Systran Mainframe*

3 Pooled on ühisel seisukohal selles, et Systrani masintõlkeprogrammi töötas välja P. Toma ja et see Systran Mainframe'i tarkvaraversioon oli WTC kontserni äriühingute ainuomandis.

1. Esialgsed lepingud WTC (ja teiste äriühingute) ning komisjoni vahel

4 WTC ja komisjon kirjutasid 22. detsembril 1975 alla lepingule, mis käsitleb esiteks Systrani inglise-prantsuse masintõlkesüsteemi installeerimist ja arendamist ning teiseks Systrani prantsuse-inglise masintõlkesüsteemi esialgset arendusjärku (edaspidi „esialgne leping").

5 Esialgse lepingu artikli 1 „Lepinguobjekt" esimene lõik on sõnastatud järgmiselt:

„Lepinguosaline arendab komisjoni kulul edasi oma inglise-prantsuse masintõlkesüsteemi SYSTRAN (edaspidi „põhisüsteem") ja töötab esialgses arendusjärgus välja prantsuse-inglise masintõlkesüsteemi SYSTRAN".

6 Esialgse lepingu artikkel 3 „Tasumine" näeb ette:

„Käesoleva lepingu alusel tehtud töö eest kannab komisjon lepinguosalisele üle 161 800 USA dollarit järgmistel alustel:

[…]

Nimetatud summa hõlmab tasu põhisüsteemi kasutusõiguse eest kogu lepingutähtaja jooksul. Pooled on kokku leppinud, et see peab katma kõik lepinguosalise poolt käesoleva lepingu täitmiseks tehtud kulutused, kaasa arvatud töötajate töötasu, arvuti töötunnid, sõidukulud ja tarnimiskulud."

7 Esialgse lepingu artikkel 4 „Süsteemi kasutamine pärast lepingu lõppemist" on sõnastatud järgmiselt:

„(a) Pooled lepivad kokku, et õigused süsteemile, nagu see on kujunenud lepingu lõppemise päevaks (edaspidi „muudetud süsteem"), ja sellega seotud dokumentidele annab lepinguosaline komisjonile üle piiratult, st kasutamiseks üksnes komisjoni enda vajadusteks ja ühenduse liikmesriikide ametiasutuste samasugusteks vajadusteks ning ainuüksi tõlkimiseks inglise keelest prantsuse keelde ja prantsuse keelest inglise keelde, kuid ajaliste piiranguteta. […]

(b) Kui komisjon soovib pärast käesoleva lepingu täitmist jätkata muudetud süsteemi täiustamist asutusesiseselt või kolmanda isiku vahendusel ühenduse muudes keelepaarides, tasub ta lepinguosalisele esimese keelepaari eest üldsummas kuni 100 000 USA dollarit ja iga järgmise keelepaari eest 80 000 USA dollarit või uue

keele kõigi kombinatsioonide eest 200 000 USA dollarit. Nende summade eest saab komisjon ainuõiguse muudetud süsteemi arendatud kujul ajaliste piiranguteta vabalt kasutada.

Kui komisjon soovib pärast käesoleva lepingu täitmist tellida lepinguosaliselt muudetud süsteemi edasiarendust muudes keelepaarides, tasub ta lepinguosalisele esimese keelepaari eest üldsummas kuni 25 000 USA dollarit ja iga järgmise keelepaari eest 20 000 USA dollarit või uue keele kõigi kombinatsioonide eest 50 000 USA dollarit.

(c) Lepinguosalisel on õigus muudetud süsteemi omal kulul ja oma vajadusteks kasutada edasiarendatud seisus, millesse see on viidud käesoleva lepingu ja muudes keelepaarides edasiarendamise lepingute alusel, nagu on täpsustatud punkti b teises lõigus, välja arvatud komisjoni poolt eraldi välja töötatud sõnavara andmebaasid. Juurdepääs sõnavara andmebaasidele antakse lepinguosalisele üksikjuhtude kaupa aastase kasutustasu eest, mis ei ületa 20% kuludest; tasuta antakse neid lepinguosalise käsutusse ainult tutvustamise otstarbeks."

8 Esialgse lepingu artikli 5 punktis f on sätestatud, et lepingule kohaldatakse Luksemburgi õigusakte ja vaidluse tekkimise korral on selle lahendamine Luksemburgi kohtute pädevuses.

9 Esialgse lepingu jätkuks sõlmis komisjon aastatel 1976–1987 WTC kontserni äriühingutega hulga lepinguid, et esiteks täiustada Systrani süsteemi ja teiseks arendada seda edasi uutes keelepaarides (kokku üheksa keelepaari).

10 Lisaks sõlmis komisjon erinevate äriühingutega, kes ei kuulu WTC kontserni ega lepingupoolte sekka, lepingud, mis lubavad neil kasutada Systrani süsteemi liikmesriikide valitsusasutuste ja ühenduse institutsioonide huvides. Ühes neist lepingutest,

mille pealkiri on „Tehnilise koostöö lepingu protokoll" ja mis on sõlmitud Prantsuse äriühinguga Gachot SA 18. jaanuaril 1985, osutas komisjon, et „Systrani süsteem, tarkvara ja sõnastikud jäävad komisjoni omandiks" (artikkel 4 „Kasutusõigus"). Selle lepinguprotokolli alusel lubas komisjon äriühingul Gachot kasutada „oma masintõlkesüsteemi Systran Euroopa avaliku sektori asutuste huvides" ja vastutasuks varustas äriühing Gachot komisjoni tehtud tõlgete kvaliteeti puudutava teabega, mis võimaldas tal süsteemi jõudlust parandada (artikkel 1 „Lepinguobjekt"). Rahastamist komisjoni ja äriühingu Gachot koostööga ei kaasnenud (artikkel 3 „Kulutused").

2. Systrani kontserni ja komisjoni koostööleping

11 Äriühing Gachot soetas rea lepingutega, mis on sõlmitud alates 1985. aasta septembrist, osaluse WTC kontserni äriühingutes, kes olid Systrani tehnoloogia ja Systran Mainframe'i versiooni omanikud, ning muutus osaluse omandamise tulemusena ise Systraniks.

12 Telekommunikatsiooni, infotehnoloogia ja innovatsiooni peadirektoraadi peadirektor saatis 2. veebruaril 1987 äriühingule Gachot kirja, milles komisjon palus vastata mitmele küsimusele, millele on vastatud 5. veebruari 1987. aasta kirjaga:

„Küsimus 1: Kas härra Gachot saab tõendada, et (tema või äriühing Gachot […]) on tõepoolest WTC äriühingute ja Systran Institut osaluse omanik või enamusaktsionär ja kas ta on nõus kõigi kohustustega, mis neil äriühingutel on tekkinud suhetes komisjoniga?"

„Vastus: Meie äriühing on tõepoolest ostnud kokku esiteks kõik P. Tomale kuulunud WTC ja Latseci aktsiad ning teiseks 76% Systran Institut aktsiatest. Seega on meil kõik volitused rääkida kogu kontserni nimel ja seda esindada suhetes komisjoniga."

„Küsimus 2: Mis juhtub nende kohustustega, kui härra Gachot (või [äriühing] Gachot) lakkab olemast nende äriühingute osaluse omanik (või enamusaktsionär)? Kas härra Gachot kohustub korraldama nende kohustuste täitmise võimalike ostjate poolt?"

„Vastus: Mingit võõrandamist ei ole ette näha. Otse vastupidi, meie kontsern ajab selles valdkonnas järjepidevat arenduspoliitikat. Pealegi ei ole komisjonil tarvis selle valdkonna pärast üldse muretseda, kuna lepingud on sõlmitud WTC ja komisjoni, st juriidiliste isikute vahel ning kõik muutused, mis äriühingute väärtpaberite omandis võivad toimuda, ei saa mingil juhul seada sõlmitud lepinguid kahtluse alla."

„Küsimus 3: Kas härra Gachot võib kinnitada, et tulenevalt WTC ja Systran Institut'ga sõlmitud erinevatest lepingutest on komisjonil Euroopa avaliku sektori jaoks kasutusõigus, mis ei ole ainuõigus ja mis hõlmab Systrani [üheksat] keeleversiooni?"

„Vastus: On selge, arvestades WTC ja komisjoni vahel sõlmitud lepinguid […], et komisjonil on tema enda vajadusteks ja ka ühenduse liikmesriikide valitsusasutuste vajadusteks kasutusõigus, mis ei ole ainuõigus ja mis hõlmab Systran II keeleversioone tema valitud keeltes [paarides] […]."

„Küsimus 8: Kas härra Gachot on jätkuvalt nõus lubama valitsustevahelistel organisatsioonidel, kes tegutsevad ühenduse territooriumi ületaval alal, kasutada Systrani [tarkvara] talle makstava litsentsitasu eest?"

„Vastus: Äriühing Gachot kavatseb mõistagi anda Systrani süsteemi selliste rahvusvaheliste organisatsioonide kasutusse, kes tegutsevad ühenduse territooriumi ületaval alal, tehes seda erinevate lepingute alusel, mis sõlmitakse äriühingu Gachot ja nende organisatsioonide vahel […]".

„Küsimus 14: Kas äriühing WTC on valmis andma komisjonile kasutusõiguse Systrani hispaania-inglise süsteemile samadel tingimustel nagu varemgi? Kas hind tuleb tasuda samasuguses korras nagu võimaldatakse saksa-inglise süsteemi puhul?"

„Vastus: Äriühing WTC on täiesti nõus andma komisjonile kasutuslitsentsi, mis ei anna ainuõigust, hispaania-inglise ning olenevalt olukorrast ka itaalia-inglise ja portugali-inglise programmile. Hind ja tingimused sõltuvad peamiselt süsteemi arendusjärgust ajal, mil komisjon selle soetab."

„Küsimus 15: Kas äriühing WTC on valmis arendama uusi süsteeme, mille sihtkeeled on taani ja kreeka keel, ja andma need komisjonile üle koos kasutusõigusega (mis ei anna ainuõigust) avaliku ja erasektori vajadusteks?"

„Vastus: WTC on täiesti nõus arendama kõiki süsteeme Euroopa keelepaarides ja muid süsteeme, mille järele võib komisjonil vajadus tekkida."

„Küsimus 16: Kas härra Gachot on huvitatud Systrani süsteemi kohandamisest Unixi C-keelele, mis suurendaks selle ülekantavust infotehnoloogia tasandil? Kas ta oleks valmis täielikult või osaliselt rahastama vajalikke investeeringuid (mis on arvatavasti miljoni eküü ringis)?"

„Vastus: Systrani süsteemi kohandamine Unixi C-keelele on üks neist projektidest, mida oleme kavandanud. Ent esialgu tundus meile, et palju olulisem on keskendada jõupingutused tõlkekvaliteedi parandamisele ja Systrani [süsteemi] erinevate versioonide ühtlustamisele. Systrani [süsteemi] kohandamine Unixile on küll väga huvipakkuv, kuid jääb seotuks rahastamisvahendite täpsustamise küsimusega […]".

13 Telekommunikatsiooni, infotehnoloogia ja innovatsiooni peadirektoraadi ametnik saatis 5. märtsil 1987 äriühingule Gachot faksi, milles komisjon kirjeldas järgmiselt „Systrani lepingu" sisu, mille üle peeti läbirääkimisi:

„Õigused, eesmärgid ja kohustused

Lepingust tulenevad mõlema lepingupoole õigused on täielikult tasakaalustatud.

Systrani kontsern on põhitarkvara omanik ja komisjoni kasutusõigused üheksa [keelepaari] osas hõlmavad ainult ühenduse institutsioone ja liikmesriikide ametiasutusi.

Komisjon seevastu on nende erialasõnastike omanik, mille väljatöötamisega ta on tegelenud alates 1975. aastast.

Kumbki pool on investeerinud ligikaudu 8 miljonit eküüd õiguste omandamiseks ja soovib seega neid investeeringuid kasutada.

Komisjonil on moraalne kohustus kasutada oma maksumaksjate kulul tehtud investeeringut ühenduse majandushuvides, samas kui Systrani kontsern soovib viivitamatult alustada süsteemi turustamist Euroopas.

Mõlemad eesmärgid on täiesti lähestikused ja kavandatava lepingu raames ühildatavad.

Lisaks on komisjonil ja Systrani kontsernil huvi muuta Systrani [tarkvara] tõhusaks töövahendiks tarkvara ja erialasõnastike ühtlustamise teel […]."

14 Systrani kontsern ja komisjon kirjutasid 4. augustil 1987 alla lepingule, mis käsitleb Systrani tõlkesüsteemi ühise edasiarendamise ja täiustamise korraldamist ühenduse praegustes ja tulevastes ametlikes keeltes, samuti selle rakendamist (edaspidi „koostööleping").

15 Koostöölepingu „[s]issejuhatavas osas” on esitatud järgmised seisukohad:

„1. Äriühingu WTC loodud Systrani süsteem on masintõlkesüsteem, mis koosneb põhitarkvarast, lingvistilisest tarkvarast ja liidesprogrammidest ning erinevatest kakskeelsetest sõnastikest.

2. Komisjon sõlmis 22. septembril 1975 äriühinguga WTC lepingu, mis käsitleb Systrani süsteemi kasutamist komisjoni poolt ja selle süsteemi esialgset arendamist WTC poolt.

Hiljem on komisjon ja äriühing WTC sõlminud muid lepinguid, mille eesmärk on ühelt poolt olemasoleva süsteemi täiustamine ja teisalt süsteemide edasiarendamine [uute keelepaaride] jaoks.

Ajavahemikul 1976–1985 sõlmitud lepingute eesmärk on tõlketarkvara ja põhisõnastike arendamine ja täiustamine asjaomaste keelte jaoks.

3. Süsteemide edasine hooldus ja arendamine oli tagatud rea muude lepingutega komisjoni ja teenindusettevõtjate vahel. Need lepingud vastasid komisjoni konkreetsetele vajadustele ja eesmärkidele.

4. Alates 1985. aastast sõlmis komisjon erinevate äriühingutega lepingud, mis lubasid neil kasutada Systrani süsteemi Euroopa ühenduste valitsusasutuste ja institutsioonide huvides, vastutasuks teabe eest, mis võimaldab komisjonil süsteemi jõudlust parandada.

5. Pooled kinnitavad seega, et komisjonil on põhisüsteemi ja WTC tehtud […] parenduste kasutusluba, mis on piiratud kasutamisega Euroopa ühenduste territooriumil eespool [lõikes] 4 osutatud sektorites.

6. Systrani süsteemi parendused ja edasiarendused, mis on tehtud komisjoni ja tema [eespool lõikes 3 osutatud] lepingupartnerite poolt, eeskätt sõnastikud, on komisjoni ainuomandis.

7. Pooled on seisukohal, et nende ja Systrani kasutajate huvides on süsteemi pidevalt täiustada. Nad on otsustanud sõlmida käesoleva koostöölepingu oma jõupingutuste ühendamiseks ja parenduste tegemiseks.

Sellest lähtuvalt tunnustavad pooled vastastikku Systrani süsteemi kasutusõigust, mis võib muutuda seoses täpsustuste väljatöötamisega, mida tehakse tänu süsteemi kasutamisele nii erasektoris kui ka avalikus sektoris."

16 Koostöölepingu artikkel 4 „[o]mandiõigus" sätestab:

„Systrani erinevad keeleversioonid ja nende koostisosad jäävad selle lepingupartneri omandiks, kellele need kuuluvad allakirjutamise ajal.

Systrani kontserni äriühingud kohustuvad ilma komisjoni talitustele eelnevalt teatamata ja nende nõusolekuta oma omandiõigust mitte võõrandama. Omandaja peaks olema nõus üle võtma kõik õigused ja kohustused, mis neil äriühingutel käesoleva koostöölepingu alusel on tekkinud."

17 Koostöölepingu I lisa sissejuhatus näeb ette:

„Kuna komisjon on alati olnud erialasõnastike ja muude Systrani erinevate versioonide jaoks väljatöötatud koostisosade omanik, siis on omandiõigus põhitarkvarale jaotatud mitme äriühingu vahel ning komisjon on sõlminud süsteemi ning selle parenduste ja edasiarenduste kasutamise kohta lepinguid ja kokkuleppeid, nimelt [WTC] ja Systran Institut'ga.

Kuna äriühing Gachot […] on nende äriühingute peamine aktsionär alates 1986. aasta algusest, siis on käesolev üldleping Systrani edasise arendamise ja kasutamise kohta sõlmitud kõigi huvitatud poolte vahel […]."

18 Koostöölepingu artiklis 4*bis* „[p]arendused ja tasud" on sätestatud:

„Iga edasiarendus ja iga parendus, mis süsteemis tehakse tingituna selle kasutamisest Systrani kontserni poolt, tehakse viivitamatult komisjonile teatavaks ja antakse tema käsutusse.

Iga edasiarendus ja iga parendus, mis süsteemis tehakse tingituna selle kasutamisest komisjoni poolt, tehakse viivitamatult Systrani kontsernile teatavaks ja antakse tema käsutusse.

Iga muudatuse üle, mis süsteemis tehakse ja mis ei ole tingitud süsteemi kasutamisest selle mõiste otseses tähenduses, peavad pooled läbirääkimisi.

Kaheaastase käivitusperioodi kestel võib iga lepingupool kasutada teise poole tehtud edasiarendusi ja parendusi ega ole kohustatud selle eest mingit tasu maksma.

Käivitusperioodi lõppedes määravad komisjon ja Systrani kontsern saadud kogemusi arvestades kindlaks edasise koostöö üksikasjalikud lepingulised alused."

19 Koostöölepingu artikkel 5 „[k]asutusõigus" sätestab:

„(a) Komisjonil on õigus kasutada avalikus sektoris ühenduse territooriumil ühist süsteemi selle viimases, kõige täiuslikumas versioonis ning anda süsteemi kasutusluba riiklikele ja rahvusvahelistele avalik-õiguslikele organisatsioonidele, mille asukoht on ühenduse territooriumil, nagu on määratletud sissejuhatava osa [lõikes] 4.

(b) […]

(c) Systrani kontserni äriühingud kohustuvad lubama igal eraõiguslikul organisatsioonil süsteemi kasutada äritavale vastavatel tingimustel."

20 Koostöölepingu artiklites 11 ja 12 on sätestatud, et lepingule kohaldatakse Belgia õigusakte ja kõik poolte vahel lepingu tõlgendamise, täitmise või täitmata jätmise küsimustes tekkinud vaidlused lahendab vahekohus.

21 Aastatel 1988–1989 sõlmis komisjon äriühinguga Gachot neli lepingut, et saada Systrani tarkvara kasutusluba saksa-inglise, saksa-prantsuse, inglise-kreeka, hispaania-inglise ja hispaania-prantsuse keelepaaride jaoks.

22 Vastavalt lepingu artiklile 8 lõpetas komisjon koostöölepingu 11. detsembri 1991. aasta tähitud kirjaga, teatades lõpetamisest kuus kuud ette. Nimetatud sätte kohaldamise juhtudeks oli ette nähtud, et pärast kolme aasta möödumist on Systrani süsteem iga lepingupoole käsutuses sellises seisukorras, millesse see neist igaühe jaoks on jõudnud. Komisjoni sõnul oli lepingust taganemine põhjendatud sellega, et Systran ei täitnud oma lepingulisi kohustusi ja kavatses nõuda tasu edasiarenduste eest kahes keelepaaris (prantsuse-itaalia ja prantsuse-hispaania), mis olid teostatud komisjoni poolt ja antud Systrani käsutusse koostöölepingu alusel. Koostöölepingu lõppemise kuupäeval oli EC-Systran Mainframe'i versiooni koosseisus 16 keeleversiooni.

23 Seejärel töötas Systrani kontsern välja ja turustas Systrani tarkvara uue versiooni, mis töötas Unixi ja Windowsi (Systran Unix) operatsioonisüsteemides, samas kui komisjon arendas edasi EC-Systran Mainframe'i versiooni eespool mainitud 16 keelepaari jaoks, millele lisandus kreeka-prantsuse keelepaar, mida arendati edasi välise lepingupartneri abiga ja mis töötas Mainframe'i operatsioonisüsteemis ega ühildunud Unixi ja Windowsi operatsioonisüsteemidega.

B – *Teine periood: Systran Unix ja EC-Systran Unix*

24 Selleks et panna EC-Systran Mainframe'i versioon tööle Unixi ja Windowsi keskkonnas, sõlmisid Systran Luxembourg ja komisjon neli lepingut (edaspidi „portimislepingud").

25 Enne esimese portimislepingu allakirjutamist taotles komisjon 19. detsembril 1997 Systranilt kirja teel nõusolekut mitmes küsimuses, muu hulgas kahes järgmises punktis:

„1. Systrani nime kasutamine

Viitame tutvustavates ettekannetes, dokumentides või kirjavahetuses sageli „komisjoni masintõlkesüsteemile". Kuna viimane põhineb Systrani süsteemil, oleks loogilisem kasutada nime Systran või […] Systrani EÜ [V]ersioon vastavalt olukorrale.

2. [Äriühingu] Systran […] ja komisjoni süsteemide vastastikuse kasutamise põhimõte

Komisjon saab kasutada äriühingu Systran tooteid […] oma serveris. Viimatinimetatu saab omakorda kasutada komisjoni süsteemi.

Äriühing Systran […] ja tema tütarettevõtjad kohustuvad edaspidi hoiduma mis tahes rahalise nõude esitamisest „Systrani kontserni" ja komisjoni vahel kunagi sõlmitud lepingute alusel."

26 Systran vastas komisjoni taotlusele portimislepingu allakirjutamise päeval 22. detsembril 1997, märkides:

„1. Systrani nime kasutamine

Kinnitame oma nõusolekut, et komisjon võib kasutada kaubamärki SYSTRAN. Kasutamine peaks olema süstemaatiline iga masintõlkesüsteemi puhul, mis on tuletatud algupärasest Systrani süsteemist. Seega anname Teile õiguse kasutada kaubamärki SYSTRAN ainuüksi Systrani masintõlkesüsteemi levitamise või kasutada andmise otstarbel.

2. [Äriühingu] Systran […] ja komisjoni süsteemide vastastikuse kasutamise põhimõte

Kinnitame oma nõusolekut, et komisjon võib kasutada äriühingu Systran tooteid Unixi ja/või Windowsi keskkonnas oma asutusesisesteks vajadusteks.

Äriühing Systran kohustub hoiduma mis tahes rahalise nõude esitamisest Systrani kontserni ja komisjoni vahel kunagi sõlmitud lepingute täitmiseks."

27 Äriühingu Systran Luxembourg ja komisjoni vahel sõlmitud esimese portimislepingu artiklis 2 on „[k]omisjoni masintõlkesüsteem" määratletud järgmiselt:

„Komisjoni masintõlkesüsteem, nimetusega „Systran EC version" [Systrani EÜ versioon] on Systrani selle masintõlkesüsteemi teatav versioon, mida algselt arendas „World Translation Center", asukoht La Jolla, USA, ja mida Euroopa Komisjon seejärel

oma asutusesisesteks vajadusteks alates 1976. aastast edasi arendas. Komisjoni masintõlkesüsteem erineb „Systran Original Version'ist" [Systrani süsteemi algupärasest versioonist], tegu on Systran SA France'i ja tema tütarettevõtjate arendatud ja turustatud masintõlkesüsteemiga.

(The Commission's machine translation system, or Systran EC version, designates a specific version of the Systran machine translation system originally developed by the World Translation Center, La Jolla, USA, which since 1976 has been further developed by the European Commission for internal purposes. The Commission's machine translation system is distinct from the „Systran Original Version", which refers to the machine translation system developed and commercialised by Systran S.A. of France and its subsidiaries.)"

28 Esimese portimislepingu artikkel 13 „Patendid, kasuliku mudeli tunnistused (kasulikud mudelid), kaubamärgid, tööstusdisainilahendused, tööstusomandi ja intellektuaalomandi õigused" sätestab:

„1. Komisjonile teatatakse viivitamatult igast tulemusest või patendist, mille lepinguosaline [st Systran Luxembourg] on käesoleva lepingu täitmisel saanud; tulemus või patent kuulub Euroopa ühendustele, kes võivad seda vabalt kasutada, välja arvatud juhul, kui tööstusomandi või intellektuaalomandi õigused on juba tekkinud.

2. Komisjoni masintõlkesüsteem jääb kõigi oma koostisosadega komisjoni omandiks isegi siis, kui neid osi on lepingu täitmise käigus muudetud, välja arvatud sel juhul, kui tööstusomandi või intellektuaalomandi õigused on juba tekkinud.

[…]

5. Kolmandate isikute alustatud menetluste korral, eriti kui on tegu nõudega mõne õiguse saamiseks isegi pärast lepingu täitmist, teatab asjaomane pool sellest teisele lepingupoolele niipea kui võimalik ja siis tegutsevad mõlemad pooled ühiselt ja esitavad teineteisele kogu teabe ja tõendid, mis on nende käsutuses või mille nad saavad."

(1. Any results or patent obtained by the Contractor [à savoir Systran Luxembourg] in performance of this contract shall be immediately reported to the Commission and shall be the property of the European Communities, which may use them as they see fit, except where industrial or intellectual property rights already exist.

2. The Commission's machine translation system, together with all its components shall, whether modified or not in the course of the contract, remain the property of the Commission, except where industrial or intellectual property rights already exist.

[…]

5. At the first sign of proceedings by a third party, in particular of a claim, even after completion of the contract, the party involved shall notify the other party as soon as possible and the two parties shall then act in unison and provide each other with all the information and evidence that they possess or obtain.)

29 Esimese portimislepingu artiklites 15 ja 16 on sätestatud, et lepingule kohaldatakse Luksemburgi õigusakte ning kõigi ühenduse ja Systran Luxembourgi vahel lepingu üle tekkinud vaidluste lahendamine on Luksemburgi kohtute pädevuses.

30 Lisaks on neljanda portimislepingu esimese muudatusega määratud selle lepingu lõppemise kuupäevaks 15. märts 2002 ja seoses sellega täpsustatud, et „lepinguosaline

kohustub täitma 15. märtsiks 2002 kõik lepingujärgsed ülesanded, muu hulgas esitama ajakohastatud tõendid kõikide õiguste kehtivuse kohta (kaubamärgid, patendid, tööstusomandi ja intellektuaalomandi õigused, autoriõigused jne), millele Systrani kontsern pretendeerib seoses Systrani masintõlkesüsteemiga". Komisjoni sõnul ei ole Systran Luxembourg neid andmeid talle esitanud.

C – *Kolmas periood: alates 4. oktoobri 2003. aasta hanketeatest*

31 Komisjon kuulutas 4. oktoobril 2003 välja hanke komisjoni masintõlkesüsteemi hoolduse ja keelelise täiustamise kohta. Hanke tulemusena sõlmiti kümnest osast koosneva hanke kahe osa suhtes lepingud äriühinguga Gosselies. Tegemist on nende osadega, milles lähtekeelena on kasutusel inglise või prantsuse keel.

32 Systran teatas 31. oktoobri 2003. aasta kirjas komisjonile:

„Oleme tutvunud 4. oktoobril 2003 avaldatud hanketeatega […]. Selle dokumendi lugemisel tundub meile, et tööd, mida kavatsete ette võtta, võivad rikkuda meie äriühingu intellektuaalomandi õigusi. Meie äriühingu ja komisjoni koostöö konstruktiivse õhkkonna säilitamise pärast muret tundes sooviksime saada teie seisukohta antud küsimuses. Nagu mõistate, ei saa me eespool osutatud põhjustel sellele hanketeatele vastata."

33 Vastuseks märkis komisjon 17. novembri 2003. aasta kirjas:

„Võtsin teadmiseks teie kirja, mis on saadetud 31. oktoobril k.a. Meie arvates ei saa need tööd, mida kavatseme ette võtta, rikkuda intellektuaalomandi õigusi. Jagan teie

soovi säilitada häid tööalaseid suhteid, järgides komisjoni menetlusi."

34 Pärast sellist kirjavahetust saatsid Systran ja komisjon teineteisele veel muid kirju ning komisjon korraldas nõupidamisi, et täpsustada, millised on selle äriühingu nõudmised.

35 Nende kontaktide raames tuginesid hagejad järgmistele asjaoludele:

– Systrani kontserni omandis on masintõlke tarkvara, mille nimetus on „Systran" (või „Systrani süsteem"), ja ta arendab selle erinevaid versioone;

– Systrani kontserni ja komisjoni vahel järjestikku sõlmitud lepingute kohaselt kohandas Systran oma tarkvara, et välja töötada versioon nimetusega „EC-Systran";

– aastatel 1999–2002 kindlustas Systrani kontsern EC-Systrani versiooni portimise, et see töötaks Unixis; selleks kasutas Systrani kontsern Systrani seniseid õigusi algupärasele tarkvarale ja Systrani süsteemi Unixis töötavale tuumale, mille Systrani kontsern 1993. aastal oma vajadusteks täielikult ümber kirjutas.

36 Vastuseks märkis komisjon, et need asjaolud ning hagejate infotehnoloogia spetsialisti poolt 6. jaanuaril 2005 esitatud tehniline dokumentatsioon ei „tõenda intellektuaalomandi õigusi", millele Systrani kontsern Systrani tarkvara suhtes osutab. Sellekohaste „tõendavate dokumentide" puudumisel leidis komisjon, et Systrani kontsernil ei ole õigust vaidlustada töid, mille on teostanud vaidlusaluse hanke võitnud äriühing.

37 Kokkuvõttes ei saanud Systrani kontsern, tuginedes õigustele, mis kuulusid talle seoses Systrani tarkvaraga, mille versiooni Systran Unix ta turustab, keelata tegevust, mis tema hinnangul on selle tarkvaraga seotud õiguste rikkumine komisjoni poolt.

Menetlus ja poolte nõuded

38 Hagejad esitasid menetluse algatamiseks hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 25. jaanuaril 2007.

39 Menetlust korraldavate meetmete raames esitati pooltele 1. detsembril 2008 vastamiseks rida küsimusi seoses sellega, kas hagi põhineb lepingul või lepinguvälisel vastutusel (edaspidi „esimese ringi küsimused").

40 Pooled vastasid esimese ringi küsimustele 30. jaanuaril ja 2. veebruaril 2009.

41 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Üldkohus (kolmas koda) avada suulise menetluse ning pooltel paluti menetlust korraldavate meetmete raames vastata reale uutele küsimustele, mis puudutasid Systran Unixi versiooni, kasutaja õigusi, vaidlusaluse hanke alusel tellitavate tööde sisu ja äriühingu Gosselies tegevust tõlketarkvara väljatöötamise ja turustamise alal (edaspidi „teise ringi küsimused").

42 Pooled vastasid teise ringi küsimustele 14. oktoobril 2009.

43 Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu esitatud küsimustele kuulati ära 27. oktoobri 2009. aasta kohtuistungil.

44 Sel kohtuistungil kutsus Üldkohus pooled mitteametlikule lepitusnõupidamisele. Nõupidamise tulemusena teatasid pooled, et nad esitavad Üldkohtule omavahelise kokkuleppe sisu, kui see sõlmitakse enne käesoleva kohtuotsuse kuulutamise päeva. Üldkohus ei ole ühtki sellekohast dokumenti saanud.

45 Kohtuistungi protokollis on talletatud peamised kohtuistungil ilmnenud asjaolud, mis seonduvad küsimusega, kas hagi põhineb lepingul või lepinguvälisel vastutusel, komisjoni väidetava ebaseadusliku tegevuse ja hagejate osutatud kahju hindamisega. See protokoll, samuti mitteametliku nõupidamise protokoll on pooltele kätte toimetatud.

46 Üldkohus (kolmas koda) andis 26. märtsi 2010. aasta määrusega korralduse suulise menetluse uuendamiseks, et paluda pooltel menetlust korraldavate meetmete raames vastata reale küsimustele asjaolude kohta, millest tuleb kahju hindamisel lähtuda (edaspidi „kolmanda ringi küsimused").

47 Pooled vastasid kolmanda ringi küsimustele 4. ja 5. mail 2010.

48 Neid vastuseid arvestades paluti hagejatel ja komisjonil menetlust korraldavate meetmete raames esitada oma märkused teise poole vastuste kohta kolmanda ringi küsimustele. Ühtlasi soovis Üldkohus saada mõned täpsustused teatavate asjaolude kohta, millele pooled oma vastustes viitasid (edaspidi „neljanda ringi küsimused").

49 Pooled esitasid oma märkused ja vastasid neljanda ringi küsimustele 11. juunil 2010. Seejärel lõpetati suuline menetlus.

50 Hagejad paluvad Üldkohtul:

– kohustada komisjoni viivitamatult lõpetama tegevuse, millega ta on toime pannud tarkvaraõiguste rikkumise ja avalikustamise;

– konfiskeerida kõik komisjoni ja äriühingu Gosselies valduses olevad andmekandjad, millele on salvestatud infotehnoloogia edasiarendused, mille viimati nimetatud äriühing on teinud nende õigusi rikkudes lähtuvalt EC Systran Unixi ja Systran Unixi versioonidest, samuti kohustada need üle andma Systranile või vähemalt kohustada need hävitama kontrolli all;

– mõista komisjonilt välja vähemalt 1 170 328 eurot Systran Luxembourgi kasuks ja peale selle 48 804 000 eurot Systrani kasuks;

– määrata Üldkohtu tehtava otsuse avaldamine komisjoni kulul erialastes lehtedes ja erialaajakirjades ning erialastel veebilehekülgedel Systrani valikul;

– igal juhul mõista kohtukulud välja komisjonilt.

51 Komisjon palub Üldkohtul:

– tunnistada hagi vastuvõetamatuks;

– või jätta hagi põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejatelt.

Õiguslik käsitlus

I – *Vastuvõetavus*

A – *Nõue, millega Üldkohtul palutakse kohustada komisjoni hüvitama väidetav kahju*

52 Komisjon esitab kolm põhjendust, miks kolmas nõue, millega palutakse temalt välja mõista hagejate osutatud kahju, on vastuvõetamatu. Esiteks on hüvitise nõue vastuvõetamatu oma lepingulise aluse tõttu, kuna Üldkohus saab tarkvaraõiguste rikkumise ja avalikustamise väiteid kaaluda ainult Systrani kontserni ja komisjoni vahel sõlmitud erinevate lepingute põhjal, mis ei sisalda Üldkohut nimetavat vahekohtuklauslit. Teiseks on hüvitise nõue vastuvõetamatu ka põhjusel, et hagiavaldus ei ole selge, kuna selles ei ole täpsustatud, milliseid õigusnorme komisjon on rikkunud, ning hagejate väidetava tarkvaraõiguste rikkumise ja oskusteabe avaldamise faktiliste asjaolude täpsem kirjeldus on napp. Kolmandaks ei ole Üldkohus pädev lahendama tarkvaraõiguste rikkumise küsimusi hüvitise nõude raamides, nagu nähtub 5. septembri 2007. aasta määrusest kohtuasjas T-295/05: Document Security Systems *vs.* Euroopa Keskpank (EKL 2007, lk II-2835, edaspidi „kohtumäärus Document Security Systems").

1. Hagi alus

a) Poolte argumendid

53 Komisjon väidab, et Üldkohus ei saa tarkvaraõiguste rikkumise esinemist ja avaldamise õigusvastasust hinnata, tuginemata erinevatele lepingutele, mis reguleerisid Systrani kontserni ja komisjoni suhteid aastatel 1975–2002. Komisjoni võimalik vastutus Systrani tarkvara versioonide EC-Systran Unix ja Systran Unix kasutamise eest on sisuliselt lepinguline vastutus. Seetõttu tuleb viidata EÜ artikli 288 esimesele lõigule, mille kohaselt „ühenduse lepinguliste kohustuste suhtes kehtib õigus, mida kohaldatakse vastava lepingu suhtes." EÜ artikli 238 tähenduses vahekohtuklausli puudumisel ei ole Üldkohus seega ilmselgelt pädev asja lahendama.

54 Vastates Üldkohtu küsimusele, millega komisjonil paluti osutada, milliste lepingusätete alusel ta arvab endal olevat õiguse tegutseda ilma hagejate nõusolekuta nii, nagu ta vaidlusaluse hanke raames tegutses, väitis komisjon esiteks, et ta kahtleb selles, kas hagejad on Systrani tarkvara Systran Unixi versiooni intellektuaalomandi õiguste valdajad, ja teiseks, et ta „vaidlustab formaalselt, et hagejad on EC-Systran Unixi tarkvara õiguste valdajad". Komisjon väidab nimelt, et talle kuulub „ainuomandiõigus" selles osas, mis puudutab „tarkvara lingvistiliste osade lähtekoode", võttes aluseks aastatel 1975–2002 sõlmitud erinevad lepingud ja tema teenistuste töö nende osade edasiarendamisel. Nende lepingute alusel on komisjonil nii enne kui ka pärast portimist õigus lasta EC-Systran Unixi versiooni täiendada koostöös kolmandatest isikutest lepingupartneritega. Selles küsimuses osundab komisjon tehnilise koostöö lepingu

protokolli artiklit 4, koostöölepingu sissejuhatava osa lõiget 6 ja Systran Luxembourgiga sõlmitud portimislepingute artikli 13 lõikeid 1 ja 2, mille kohaselt komisjoni masintõlkesüsteem jääb tema omandiks.

55 Hagejad märgivad sisuliselt, et Üldkohus on pädev asja lahendama EÜ artikli 288 teise lõigu alusel. Käesolevas kohtuasjas on hagi aluseks asjaolu, et komisjon tegi või laskis Systran Unixi tarkvaras või selle EC-Systran Unixi versioonis teha muudatusi, milleks puudus luba ja mis seega ei olnud lepingulised, samas kui tal ei olnud õigusi, mis lubaksid seda muuta, ja veel vähem oli tal õigus lasta seda muuta ilma hagejate loata.

56 Vastuses Üldkohtu esitatud küsimustele toonitavad hagejad, et komisjonile ei ole kunagi antud luba anda vaidlusaluseid elemente ühelegi kolmandale isikule. Lepingusätte puudumisel, mis lubaks sellist kasutamist ja avalikustamist, nagu on toimunud, tegutses komisjon väljaspool lepingutega kindlaks määratud raamistikku, millega kaasneb tema lepinguväline vastutus, mis kuulub Üldkohtu ainupädevusse.

b) Üldkohtu hinnang

Märkused pädevuse kohta lepingulise ja lepinguvälise vastutuse korral

57 Üldkohtu pädevus kahju hüvitamise hagi läbi vaadata on erinev sõltuvalt sellest, kas asjassepuutuv vastutus on lepinguline või lepinguväline. Lepingulise vastutuse küsimustes sätestab EÜ artikkel 238, et Euroopa Kohtu pädevusse kuulub otsuse tegemine

ühenduse poolt või nimel sõlmitud era- või avalik-õiguslikus lepingus sisalduva vahekohtuklausli alusel. Lepinguvälise vastutuse küsimustes täpsustab EÜ artikkel 235, et Euroopa Kohtu pädevusse kuuluvad vaidlused, mis on seotud kahju hüvitamisega EÜ artikli 288 teise lõigu põhjal, mis käsitleb institutsioonide või nende teenistujate poolt ülesannete täitmisel tekitatud kahju.

58 Niisiis on lepingulise vastutuse korral asi Üldkohtu pädevuses ainult siis, kui leidub vahekohtuklausel EÜ artikli 238 tähenduses. Vahekohtuklausli puudumisel ei saa Üldkohus EÜ artikli 235 alusel lepingust tulenevat kahju hüvitamise hagi tegelikult lahendada. Vastasel korral laiendaks Üldkohus oma pädevust ka sellistele kohtuvaidlustele, mis on EÜ artikliga 240 antud tema kohtualluvusse piiratud ulatuses, kuna see säte annab hoopis liikmesriikide kohtutele üldise õiguse lahendada vaidlusi, mille üheks pooleks on ühendus (vt selle kohta Euroopa Kohtu 20. mai 2009. aasta otsus kohtuasjas C-214/08 P: Guigard *vs*. komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punktid 35–41; Üldkohtu 18. juuli 1997. aasta määrus kohtuasjas T-44/96: Oleifici Italiani *vs*. komisjon, EKL 1997, lk II-1331, punktid 35 ja 38, ning Üldkohtu 25. mai 2004. aasta otsus kohtuasjas T-154/01: Distilleria Palma *vs*. komisjon, EKL 2004, lk II-1493, punkt 50).

59 Seevastu lepinguvälise vastutuse korral on asi Euroopa Kohtu pädevuses, ilma et oleks vaja poolte eelnevat nõusolekuavaldust. Euroopa Kohtu pädevus tuleneb nimelt vahetult EÜ artiklist 235 ja artikli 288 teisest lõigust, hõlmates hagid, mille eesmärk on saavutada, et ühendus hüvitaks lepinguvälise kahju, mille on tekitanud komisjon.

60 Oma pädevuse määratlemiseks vastavalt EÜ artiklile 235 peab Üldkohus kohtutoimiku erinevaid asjassepuutuvaid dokumente silmas pidades kontrollima, kas hagejate esitatud kahju hüvitamise nõue põhineb objektiivselt ja üldiselt lepingulistel või lepinguvälistel kohustustel, mis võimaldab tuvastada, kas kohtuvaidluse alus on

lepinguline või lepinguväline. Need elemendid võivad ilmneda eelkõige poolte taotluste läbivaatamisel, tuleneda selle kahju tekkimise asjaoludest, mille hüvitamist nõutakse, samuti lepinguliste või lepinguväliste sätete sisust, millele vaidlusküsimuse lahendamisel tuginetakse (vt selle kohta eespool punktis 58 viidatud kohtuotsus Guigard *vs*. komisjon, punktid 35–38).

61 Selles osas on oluline toonitada, et kuna Üldkohtu pädevus lepingulistes asjades kaldub kõrvale üldisest õigusest, tuleb seda seega tõlgendada kitsendavalt, mistõttu Üldkohus võib lahendada ainult neid nõudeid, mis tulenevad lepingust või millel on otsene seos lepingust tulenevate kohustustega (vt Euroopa Kohtu 20. veebruari 1997. aasta otsus kohtuasjas C-114/94: IDE *vs*. komisjon, EKL 1997, lk I-803, punkt 82 ja seal viidatud kohtupraktika). Nii oleks see eelkõige siis, kui faktilistest asjaoludest nähtuks, et komisjonil oli lepingu alusel õigus lasta kolmandal isikul teha hanketeates ette nähtud tööd, ja kui vaidluse tegelik ese, arvestades et need tööd olid ette nähtud ühes või mitmes lepingusättes, oleks lepingust tuleneva kahju hüvitamise nõue (vt selle kohta eespool punktis 58 viidatud kohtuotsus Guigard *vs*. komisjon, punktid 35 ja 36, mis käsitlevad faktiliste asjaolude arvestamist, ning punkt 38, mis käsitleb kahju hüvitamise nõude tegelikku eset).

62 Samuti olgu rõhutatud, et kui Üldkohtul tuleb nende argumentide põhjendatuse hindamiseks uurida aastatel 1975–2002 WTC kontserni ja Systrani ning komisjoni vahel sõlmitud lepingute sisu, millele komisjon oma argumente põhjendades tugineb, kuulub see pädevuse kontrollimise juurde ning selle tagajärjel ei saa iseenesest muutuda kohtuvaidluse olemus, tekkida selle lepinguline alus. Kui see oleks teisiti, võiks kohtuvaidluse olemus ja järelikult ka kohtualluvus muutuda lihtsalt asjaolu tõttu, et kostja väidab end olevat hagejaga mingis lepingulises suhtes, kuigi osutatud lepingutega tutvumisel saab tuvastada, et need selles osas midagi ei mõjuta. Kui Üldkohus lahendab

lepinguvälise vastutuse küsimusi, võib ta seega vabalt uurida lepingu sisu, nagu ta teeb mis tahes dokumendiga, millele pool oma argumentide põhjendamiseks tugineb, et välja selgitada, kas see võib seada kahtluse alla pädevust, mis talle on sõnaselgelt omistatud EÜ artikliga 235. See uurimine kuulub Üldkohtu pädevuse kindlakstegemiseks esitatud faktiliste asjaolude hindamise juurde ning pädevuse puudumine on asja läbivaatamist takistav asjaolu kodukorra artikli 113 tähenduses.

63 Võrdluseks olgu märgitud, et lepingu pikendamise nõuet käsitlevas kohtuasjas, kus hageja osutas lepinguliste ja lepinguväliste kohustuste rikkumisele, leidis Euroopa Kohus, et kui lihtsalt tugineda õiguslikele juhistele, mis ei tulene lepingust, kuid on pooltele kohustuslikud, ei saa selle tagajärjel muutuda kohtuvaidluse lepinguline olemus ja vaidlus ei saa jääda välja pädeva kohtu alluvusest (eespool punktis 58 viidatud kohtuotsus Guigard *vs.* komisjon, punkt 43). Seega ei saa hankemenetluse tagajärgi käsitlevas kohtuasjas, kus hagejad osutavad ainult lepinguväliste kohustuste rikkumisele, selle tagajärjel, et lepingupartner lihtsalt tugineb lepingust tulenevatele kohustustele, mis ei näe ette vaidlusalust tegevust, muutuda kohtuvaidluse lepinguväline olemus ja vaidlus ei saa jääda välja pädeva kohtu alluvusest.

64 Lisaks peab üldjuhul see pool, kes väidab, et kohustust on rikutud, tõendama kohustuse sisu ja selle kohaldamist kohtuasja asjaoludel. Seetõttu tuleb kahju hüvitamise nõuet käsitlevad hagejate esitatud argumendid läbi vaadata enne komisjoni esitatud argumente, mis käsitlevad lepingujärgse loa saamist avalikustada kolmandale isikule teave, mis võib olla kaitstud autoriõigustega, samuti oskusteave.

Hagejate esitatud kahju hüvitamise nõude läbivaatamine

65 Käesolevas kohtuasjas on hagejate hüvitisnõue esitatud üksnes EÜ artikli 235 ja artikli 288 teise lõigu alusel. Hagejad ei viita ega tugine komisjoniga sõlmitud lepingute sätetele. Lepingusätetele viitab üksnes komisjon, et põhjendada väidet, mille kohaselt tal on õigus teha seda, mida talle käesolevas kohtuasjas ette heidetakse.

66 Hagejad osutavad oma hüvitisnõuet kinnitades kahele õigusvastasele ja kahju põhjustavale tegevusele, mis on lepinguväline. Esiteks avalikustas komisjon õigusvastaselt Systrani oskusteabe kolmandale isikule, kuna hanketeates kirjeldatud teenuste osutamine toob paratamatult kaasa loata avalikustamise ja Systrani tarkvara lähtekoodi muutmise, mille ainuomanikeks on hagejad. Teiseks pani komisjon toime tarkvaraõiguste rikkumise siis, kui äriühing Gosselies teostas EC-Systran Unixi versiooni loata edasiarendused, see Systrani tarkvaraversioon on peaaegu identne Systran Unixi versiooniga ja seega sõltub Systrani kontsernist, kes seda edasi arendab ja turustab ning kes on vastavate intellektuaalomandi õiguste ainuomanik.

67 Käesolevas kohtuasjas väidetava kahju tekkimise põhjus, st väidetavalt õigusvastane tegevus, mis kahjustab hagejate huve, seisneb seega selles, et komisjon avalikustas ilma loata kolmandale isikule – äriühingule Gosselies – lähtekoodid, mis Systrani kontserni sõnul on tema omand ja millele ta taotleb kaitset kooskõlas liikmesriikide õiguse ühiste üldpõhimõtetega, mis puudutavad autoriõigusi ja oskusteavet.

68 Täpsemalt väidavad hagejad, et Systrani tarkvara ja Systran Unixi versiooni autoritena võivad nad sellise tuletatud teose puhul, mida EC-Systran Unix endast kujutab, avaldada vastuseisu mis tahes kasutamisele, muutmisele, kohandamisele või parandamisele, mida algupärase tarkvara õiguste valdaja ei ole lubanud. Hagejatel on seega seaduslik „õigus esitada vastuväide", mis peab tagama nende omandis olevate teatud andmete kaitse selle eest, et komisjon neid kasutab või annab üle kolmandale isikule, mida nemad ei oleks lubanud.

69 Seda õigust põhjendades tuginevad hagejad liikmesriikide õiguse ühistele üldpõhimõtetele, 9. septembri 1886. aasta Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsioonile selle muudetud kujul (edaspidi „Berni konventsioon"), nõukogu 14. mai 1991. aasta direktiivile 91/250/EMÜ arvutiprogrammide õiguskaitse kohta (EÜT L 122, lk 42; ELT eriväljaanne 17/01, lk 114) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivile 2004/48/EÜ intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta (parandatud versioon ELT L 195, lk 16; ELT eriväljaanne 17/02, lk 32). Need õigusaktid, mille alusel tekivad vastavatel juhtudel lepinguvälised kohustused, nagu tunnistas komisjon, vastates kohtuistungil Üldkohtu sellekohasele küsimusele, on üle võetud liikmesriikide õigusesse. Nimetatud õigusaktid sätestavad järgmised üldpõhimõtted: ainuüksi arvutiprogrammi koostamise asjaolust tekib autoril selle suhtes intellektuaalomandi õigus, mis on ainuõigus ja kehtib kõigi teiste isikute suhtes; autorsus kuulub isikule või isikutele, kelle nime all arvutiprogramm on avalikustatud, kui ei ole tõendatud vastupidist; arvutiprogrammi autoril on ainuõigus seda taasesitada, kohandada või levitada ja lubada taasesitamist, kohandamist või levitamist.

70 Tuleb asuda seisukohale, et nii toimides on hagejad esitanud piisavalt selgitusi, mis lubavad analüüsi käesoleval etapil järeldada, et Systrani kontsern võib tugineda autoriõigustele Systrani tarkvara Systran Unixi versiooni suhtes, mida ta on arendanud ja turustanud oma nime all.

71 Seevastu, kuna asjaolu, et hagejad ei ole asjaomaste õiguste valdajad, ei ole leidnud tõendamist, siis ei ole komisjon ilmselgelt suutnud Üldkohtu pädevust kahtluse alla seada sellega, et ta vaidlustab autoriõigused, millele Systrani kontsern tugineb Systrani tarkvara seda versiooni puudutavas osas.

72 Esiteks ei piisa selles osas lihtsalt kahtlustest, mida komisjon avaldas küsimuses, kas lugejad on Systrani tarkvara Systran Unixi versiooni intellektuaalomandi õiguste valdajad (vt eespool punkt 54). Sellised argumendid ei vasta tõendamisnõuetele, mida peab järgima, et seada kahtluse alla Systrani kontserni võimalus tugineda autori õigustele Systrani tarkvara Systran Unixi versiooni suhtes eespool viidatud liikmesriikide õiguse ühistest üldpõhimõtetest lähtudes, kuna need argumendid põhinevad üldist laadi ja piisava täpsuseta mõttekäikudel, kui arvestada asjaomase tarkvara omadusi ning hagejate esitatud õigusliku ja tehnilise ekspertiisi aruandeid.

73 Teiseks olgu vaidluse sisulise arutamise tulemustest ette ruttamata märgitud, et Üldkohus palus komisjonil selgitada, milles seisnevad tema kahtlused hagejate omandiõiguse küsimuses, ja viimatinimetatutel avaldada selle kohta oma arvamus. Hagejate esitletud eksperdid on niisiis esitanud rea õiguslikke ja tehnilisi argumente, mis kinnitavad Systrani kontserni autoriõigusi nii ümberkirjutatud tarkvara kui ka nende tarkvaraversioonide suhtes, mis kasutavad selle lähtekoodi (Panthéon-Sorbonne Paris-I ülikooli professori P. Sirinelli arvamus ümberkirjutatud tarkvara autori õiguskaitse kohta, edaspidi „P. Sirinelli teine arvamus", H. Bitani tehniline analüüs Systran Unixi tarkvara uudsuse ja erinevuste kohta kirjutusviisi, koostisosade ja struktuuri tasandil Systran Mainframe'i tarkvara ja EC-Systran Mainframe'i tarkvaraga võrreldes, edaspidi „H. Bitani teine tehniline analüüs"). Sellest nähtub eelkõige, et Systran Unixi versioon ei ole lihtsalt varasema Systran Mainframe'i versiooni kandja, nagu püüab näidata komisjon, vaid kõik esialgu assemblerkeeles kirjutatud programmid on tervikuna C-keeles ümber kirjutatud, ning et need versioonid on sisuliselt erinevad. Samuti ei ole vaidlustatud seda, et Systran Unixi versioon tuli aja jooksul iganenud Systran Mainframe'i versiooni asemele.

74 Vaatamata Üldkohtu otsesele nõudmisele ei ole komisjon suutnud esitada tehnilisi tõendeid ega seada kahtluse alla Systrani kontserni autoriõigusi Systrani tarkvara Systran Unixi versioonile või selle osaks oleva programmi või lähtekoodi infotehnoloogilistele elementidele, eelkõige mis puudutab põhitarkvara tuuma ja lingvistiliste programmide osi, siis hagejad ei vaidlusta komisjoni omandiõigust sõnastikele, mille on koostanud komisjoni teenistused, võttes arvesse selle institutsiooni keelekasutuse eripära.

75 Kolmandaks on komisjon kohtumenetluse jätkudes pidanud möönma, et Systrani kontsernil on tõepoolest intellektuaalomandi õigused selles kontekstis. Nii on komisjon vastutepliigi staadiumis tunnistanud, et ta ei vaidlusta asjaolu, et Systran on tema enda turustatud Systran Unixi tarkvara õiguse valdaja, märkides siiski, et on tõenäoline, et Systrani kontsern kasutas komisjoni jaoks EC-Systran Mainframe'i ja EC-Systran Unixi versioonide raames tehtud edasiarendusi, et viia need sisse Systran Unixi versiooni. Täpsemalt selgitas komisjon kohtuistungil, et ta tegelikult ei vaidlusta, et Systran on selle tarkvara õiguste valdaja, olgu siis Mainframe'i versiooni või ilmselt ka Unixi versiooni suhtes, tehes sellegipoolest väikese reservatsiooni elementide osas, mis on Systran Unixi esialgsesse versiooni sisse viidud õigusvastaselt temaga eelnevalt sõlmitud lepingute tulemusena.

76 Siiski, nagu märkis Üldkohus teise ringi küsimuste raames ja uuesti kohtuistungi ajal, tuleb nentida, et Systran Unixi versioon on EC-Systran Unixi versioonist mitu aastat varasem. Seega on ebatõenäoline, et Systrani kontsern sai Systran Unixi versiooni, mida ta arendas ja turustas, sisse viia edasiarendused, mis on tehtud hiljem

EC-Systran Unixi versiooni raames, et rahuldada komisjoni vajadused lingvistilises ja terminoloogilises plaanis. Komisjon ei ole suutnud oma sellekohast kinnitust tõendada.

77 Samuti ei luba sisuliselt ükski tõend kinnitada komisjoni argumenti, mille kohaselt on tõenäoline, et EC-Systran Mainframe'i versiooni elemendid, mida on arendatud hagejate Systran Mainframe'i versioonist lähtudes, oleksid Systran Unixi esialgsesse versiooni sisse viidud õigusvastaselt. See argument on pealegi selles osas, mis puudutab tarkvara lähtekoodi, eriti mis puudutab tuuma ja sellega seotud lingvistilisi programme, vastuolus hagejate tehnilise eksperdi selgitustega, et assemblerkeeles kirjutatud programm erineb oluliselt C-keeles kirjutatud programmist (vt H. Bitani teine tehniline analüüs, eriti täherea „Hello world!" töötlemise näide assemblerkeeles ja C-keeles). Komisjon ei ole seda tehnilist selgitust kahtluse alla seadnud.

78 Selles osas, mis puudutab oskusteabe kaitset, väidavad hagejad, et oskusteave on üldiselt määratletud kui „salajase, olulise ja asjakohases vormis määratletud tehnilise teabe kogum". Nad leiavad selles punktis, et kui komisjon avalikustab sellise teabe kolmandale isikule, kui nad ei ole selleks üldse luba andnud, on toime pandud õigusvastane tegu, millega võib kaasneda ühenduse lepinguväline vastutus EÜ artikli 288 teise lõigu alusel.

79 Seda argumenti põhjendades viitavad hagejad õigesti Euroopa Kohtu 7. detsembri 1985. aasta otsusele kohtuasjas 145/83: Adams *vs*. komisjon (EKL 1985, lk 3539, punkt 34), mis tunnustab, et EÜ artikliga 287 komisjonile ja selle töötajatele pandud konfidentsiaalsuskohustus on õiguse üldpõhimõte. Üldpõhimõte, mille alusel ettevõtjatel on õigus oma ärisaladuste kaitsele ja mida on väljendatud EÜ artiklis 287,

on leidnud veel kord kinnitust Euroopa Kohtu 19. mai 1994. aasta otsuses kohtuasjas C-36/92 P: SEP *vs.* komisjon (EKL 1994, lk I-1911, punkt 36). Ka 7. detsembril 2000 Nice'is välja kuulutatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta (EÜT 2000, C 364, lk 1) artikkel 41 lähtub vajadusest, et haldusasutused võtaksid arvesse „konfidentsiaalsuse ning ameti- ja ärisaladusega seotud õigustatud huve".

80 Ärisaladus hõlmab oskusteabe hulka kuuluvat tehnilist teavet, mille puhul mitte ainult üldsusele avalikustamine, vaid ka lihtsalt edastamine teabe esitajast erinevale teisele õigussubjektile võib tema huve raskelt kahjustada (vt selle kohta Üldkohtu 18. septembri 1996. aasta otsus kohtuasjas T-353/94: Postbank *vs.* komisjon, EKL 1996, lk II-921, punkt 87). Selleks et tehniline teave jääks EÜ artikli 287 kohaldamisalasse, on eelkõige vajalik, et see oleks teada vaid piiratud arvule isikutele. Lisaks peab olema tegemist teabega, mille avalikustamine võib põhjustada olulist kahju teabe esitanud isikule või kolmandatele isikutele. Lõpuks on vaja, et huvid, mida teabe avalikustamine võib kahjustada, vääriksid objektiivselt kaitset (Üldkohtu 30. mai 2006. aasta otsus kohtuasjas T-198/03: Bank Austria Creditanstalt *vs.* komisjon, EKL 2006, lk II-1429, punkt 71, ja 12. oktoobri 2007. aasta otsus kohtuasjas T-474/04: Pergan Hilfsstoffe für industrielle Prozesse *vs.* komisjon, EKL 2007, lk II-4225, punkt 65).

81 Käesolevas kohtuasjas tuleb seega nentida, et tehnilist teavet, mis kuulub ettevõtja ärisaladuse hulka ja on edastatud komisjonile kindlal otstarbel, ei tohi avalikustada kolmandale isikule muul otstarbel ilma asjassepuutuva ettevõtja loata.

82 Tuleb järeldada, et Üldkohtule EÜ artikliga 235 antud pädevust õiguslikult piisavalt põhjendades väidavad hagejad, et komisjon on rikkunud lepinguväliseid kohustusi autoriõiguse ja oskusteabe osas, mis on seotud Systrani tarkvara Systran Unixi versiooniga.

83 Seda järeldust ei ole komisjon suutnud kahtluse alla seada ja tuleb läbi vaadata tema argumentide teine osa, mille kohaselt tal oli lepingujärgne luba teha seda, mida talle käesolevas kohtuasjas ette heidetakse.

Asjaolude läbivaatamine, millele tuginedes komisjon põhjendab, et oli olemas lepingujärgne luba avalikustada kolmandale isikule teave, mis võib olla kaitstud autoriõiguse alusel ja oskusteabena

84 Käesolevas kohtuasjas seisnevad komisjoni toime pandud õigusvastased ja kahju põhjustavad teod nimelt selles, et ta väidetavalt avalikustas kolmandale isikule, äriühingule Gosselies, ilma hagejate loata teabe, mis võib olla kaitstud Systrani kontserni autoriõigusega ja tema oskusteabena.

85 Kohtutoimiku ükski dokument ei luba järeldada, et komisjonil oli lepingujärgne luba edastada äriühingule Gosselies Systran Unixi versiooni puudutav teave ja oskusteave.

86 Esiteks ei käsitle ükski poolte vahel sõlmitud leping sõnaselgelt küsimust, kas EC-Systran Unixi versiooniga seotud teatavaid töid võib lubada teha kolmandal isikul. Kui Systran võttis selle küsimuse lahendamiseks komisjoniga ühendust, piirdus komisjon tegelikult sellega, et ta eitas Systrani õigusi Systrani tarkvara Systran Unixi versioonile ja leidis, et Systrani kontsernil ei ole õigust esitada vastuväiteid äriühingule Gosselies usaldatud tööde kohta (vt eespool punktid 31–37).

87 Teiseks, kui komisjon vastas Üldkohtu sellekohasele küsimusele, põhjendas ta kolmele lepingusättele tuginedes, et ta võis pöörduda äriühingu Gosselies poole, et lasta arendada Systrani tarkvara EC-Systran Unixi versiooni, ilma et Systrani kontsern saaks esitada vastuväiteid Systrani tarkvara Systran Unixi versiooni puudutavatele autoriõigustele ja oskusteabele tuginedes (vt eespool punkt 53).

88 Esimesena viitab komisjon tehnilise koostöö lepingu protokollile, mis on komisjoni ja äriühingu Gachot vahel sõlmitud 18. jaanuaril 1985 ehk enne seda, kui see äriühing võttis üle WTC kontserni ja muutus Systraniks, ja mille artikkel 4 „Kasutusõigus" sätestab konkreetselt, et „Systrani süsteem, tarkvara ja sõnastikud jäävad komisjoni omandiks".

89 Tuleb nentida, et see säte ei saa olla käesoleva vaidluse lepinguline alus. Kõigepealt ei saa eespool viidatud sättele tugineda suhetes hagejatega, kelle omandiõigus Systrani tarkvarale ja eeskätt Systran Mainframe'i versioonile ei põhine protokollil, millele komisjon koos äriühinguga Gachot 18. jaanuaril 1985 alla kirjutas (vt eespool punkt 10). Systrani kontserni omandiõigus Systrani tarkvarale ja selle Systran Mainframe'i versioonile tekkis nimelt sellega, et äriühing Gachot võttis hilisemal kuupäeval üle WTC kontserni (vt eespool punkt 11 ja repliigi lisades 5–7 esitatud dokumendid). Seejärel, kui keegi ei vaidlusta, et 18. jaanuaril 1985 ei olnud äriühingul Gachot vähimatki omandiõigust Systrani süsteemile, ei ole eespool viidatud sättest ka võimalik tuletada, et komisjon võib alates nimetatud kuupäevast protokolli alusel nõuda täieõiguslikku omandit kogu Systrani süsteemile ja selle tarkvarale, kaasa arvatud põhitarkvara tuum ja lähtekoodid. Selline järeldus rikuks omandiõigust Systrani süsteemile ja eeskätt Systran Mainframe'i versioonile, mis tol ajal kuulus WTC kontsernile, kusjuures komisjon ei ole seda vaidlustanud (vt eespool punkt 3), omandiõigus antakse edaspidi üle äriühingule Gachot, kellest saab Systran. Lõpetuseks on igal juhul

oluline märkida, et käesolev kohtuasi ei puuduta Systrani kontserni õigusi Systran Mainframe'i versioonile, mis on iganenud, vaid hoopis Systrani kontserni õigusi sellele järgnenud Systran Unixi versioonile, mis on kirjutatud erinevas keeles tööks uues infotehnoloogilises keskkonnas.

90 Teisena viitab komisjon komisjoni ja Systrani kontserni vahel (nii äriühingu WTC, äriühingu Latsec, äriühingu Systran Institut kui ka äriühingu Gachot perioodil) sõlmitud koostöölepingu sissejuhatava osa lõiget 6, kus on märgitud, et „Systrani süsteemi parendused ja edasiarendused, mis on tehtud komisjoni ja tema [eespool lõikes 3 osutatud] lepingupartnerite poolt, eeskätt sõnastikud, on komisjoni ainuomandis". Seda sätet tuleb seega lugeda koosmõjus sama osa lõikega 3, mis on sõnastatud järgmiselt:

„Süsteemide edasine hooldus ja arendamine oli tagatud rea muude lepingutega komisjoni ja teenindusettevõtjate vahel. Need lepingud vastasid komisjoni konkreetsetele vajadustele ja eesmärkidele."

91 Ka need sätted ei anna alust väitele, et käesolev vaidlus on lepinguline. Sissejuhatava osa mõlema osundatud lõike kohaselt on Systrani süsteemi parendused ja edasiarendused, mis on tehtud komisjoni ja tema väliste lepingupartnerite poolt enne koostöölepingu allakirjutamist 4. augustil 1987 eeskätt sõnastikke puudutavas osas komisjoni ainuomandis. Seda ainuomandit ei ole vaidlustanud ka hagejad, kelle kirjalikes menetlusdokumentides ei tugineta omandiõigusele sõnastikele, parendustele ja edasiarendustele, mis on tehtud komisjoni poolt või tema kulul spetsiaalselt tema terminoloogiliste vajaduste järgi. Õigused kui sellised, millele tuginevad hagejad,

hõlmavad põhisüsteemi, nimelt tuuma sisu ja lingvistilisi mooduleid, mille autor on Systrani kontsern ja mille kohta ta evib oskusteavet.

92 Lisaks võimaldavad ka muud sissejuhatava osa lõiked täpsustada komisjoni suhteid Systrani kontserni äriühingutega ja hinnata õigusi, mida kontsern võis nõuda Systrani süsteemi osas sel ajal, mil olid olemas ainult Mainframe'i keskkonnaga ühilduvad versioonid. Nii näeb sissejuhatava osa sõnastus ette:

„1. Äriühingu WTC loodud Systrani süsteem on masintõlkesüsteem, mis koosneb põhitarkvarast, lingvistilisest tarkvarast ja liidesprogrammidest ning erinevatest kakskeelsetest sõnastikest.

2. Komisjon sõlmis 22. septembril 1975 äriühinguga WTC lepingu, mis käsitleb Systrani süsteemi kasutamist komisjoni poolt ja selle süsteemi esialgset arendamist WTC poolt.

Hiljem on komisjon ja äriühing WTC sõlminud muid lepinguid, mille eesmärk on ühelt poolt olemasoleva süsteemi täiustamine ja teisalt süsteemide edasiarendamine [uute keelepaaride] jaoks.

Ajavahemikul 1976–1985 sõlmitud lepingute eesmärk on tõlketarkvara ja põhisõnastike arendamine ja täiustamine asjaomaste keelte jaoks.

[…]

5. Pooled kinnitavad seega, et komisjonil on põhisüsteemi ja WTC tehtud […] parenduste kasutusluba, mis on piiratud kasutamisega Euroopa ühenduste territooriumil eespool [lõikes] 4 osutatud sektorites.

[…]

7. Pooled on seisukohal, et nende ja Systrani kasutajate huvides on süsteemi pidevalt täiustada. Nad on otsustanud sõlmida käesoleva koostöölepingu oma jõupingutuste ühendamiseks ja parenduste tegemiseks.

Sellest lähtuvalt tunnustavad pooled vastastikku Systrani süsteemi kasutusõigust, mis võib muutuda seoses täpsustuste väljatöötamisega, mida tehakse tänu süsteemi kasutamisele nii erasektoris kui ka avalikus sektoris."

93 Neist sätetest, mis kujundasid komisjoni ja Systrani kontserni tolleaegseid lepingulisi suhteid, nähtub esiteks, et Systrani kontserni rolli Systrani süsteemi loomises ning esialgses ja hilisemas arendamises komisjoni tarbeks on sõnaselgelt tunnustatud, ja teiseks, et mainitud on ainult Systrani kontserni poolt komisjonile antud kasutusõigusi, mitte omandiõigust – mis on *a fortiori* ainuõigus – süsteemile tervikuna. Ühelgi juhul ei ole neis sätetes osutatud kolmanda isiku sekkumisele süsteemi muutmisse ilma Systrani kontserni eelneva loata.

94 Lõpuks, nagu ka seoses tehnilise koostöö lepingu protokolli artikliga 4, on oluline toonitada, et käesolev kohtuasi ei puuduta Systrani kontserni õigusi Systran Mainframe'i versioonile, mis on iganenud, vaid hoopis kontserni õigusi sellele järgnenud Systran

Unixi versioonile, mis on kirjutatud erinevas keeles tööks uues infotehnoloogilises keskkonnas.

95 Kolmandana viitab komisjon portimislepingute artikli 13 „Patendid, kasuliku mudeli tunnistused (kasulikud mudelid), kaubamärgid, tööstusdisainilahendused, tööstusomandi ja intellektuaalomandi õigused" lõigetele 1 ja 2, mille sõnastuse kohaselt jääb komisjoni masintõlkesüsteem tema omandiks. Antud juhul on oluline esile tõsta, et esimeses portimislepingus olid need kaks lõiget sõnastatud järgmiselt:

„1. Komisjonile teatatakse viivitamatult igast tulemusest või patendist, mille lepinguosaline [st Systran Luxembourg] on käesoleva lepingu täitmisel saanud; tulemus või patent kuulub Euroopa ühendustele, kes võivad seda vabalt kasutada, välja arvatud juhul, kui tööstusomandi või intellektuaalomandi õigused on juba tekkinud.

2. Komisjoni masintõlkesüsteem jääb kõigi oma koostisosadega komisjoni omandiks isegi siis, kui neid osi on lepingu täitmise käigus muudetud, välja arvatud sel juhul, kui tööstusomandi või intellektuaalomandi õigused on juba tekkinud."

96 Niisiis näevad esimese portimislepingu artikli 13 lõiked 1 ja 2 sõnaselgelt ette tingimuse varem tekkinud tööstusomandi või intellektuaalomandi õiguste küsimuses. Seega ei saa komisjon osundatud sättele tuginedes väita, et hagejad on ilmselgelt loobunud nõuete esitamisest seoses oma autoriõiguse ja oskusteabega, mis puudutavad Systrani süsteemi. Nimetatud õigused, täpsemalt need, mis puudutavad Systrani tarkvara Systran Unixi versiooni, olid juba tekkinud enne seda kuupäeva,

mil kirjutati alla portimislepingud, mis jõustusid sel ajal, kui komisjoni kasutatav EC-Systran Mainframe'i versioon muutus iganenuks.

97 Lisaks nähtub esimese portimislepingu artiklist 13 selgelt, nagu hagejad kohtuistungil osutasid, et lõige 1 käsitleb ainult niinimetatud „EC" osa Systrani tarkvara EC-Systran Unixi versiooni väljatöötamisest, nimelt kõiki tulemusi ja patente, mille lepinguosaline Systran Luxembourg võis saada portimislepingute rakendamise käigus. Omandiõigus kõigele, mis oli olemas juba enne võimalikke tulemusi ja patente, nimelt Systran Unixi versioonile, millest EC-Systran Unixi versioon on tuletatud, on lepingu kohaldamisalast välja jäetud. Seega ei sea need lepingud kahtluse alla õigusi Systran Unixi versiooni põhitarkvara tuumaosale, mida EC-Systran Unixi versioonis ei ole muudetud. Mis puutub selle artikli lõikesse 2, siis seal on sõnaselgelt kirjas „komisjoni masintõlkesüsteem", st Systrani tarkvara EC-Systran Mainframe'i versioon (vt esimese portimislepingu artiklis 2 antud määratlus, mis on taasesitatud eespool punktis 27), jättes seega välja küsimuse Systran Mainframe'i versioonile kehtivatest õigustest, kusjuures kumbki neist versioonidest on Systran Unixi versiooni ilmumisega iganenud.

98 Ühtlasi tuleb nentida, et Systran ei ole andnud allkirja portimislepingutele ja seega ei saanud ta loovutada komisjonile mitte midagi, mis puudutab õigusi Systrani tarkvara Systran Unixi versioonile, mida ta arendas ja mida ta turustab. Kohaldades põhimõtet, mida võib pidada liikmesriikide lepinguõiguse ühiseks üldpõhimõtteks ja mille kohaselt seob leping ainult lepingupooli, ei saa portimislepingutele kui sellistele Systrani vastu tugineda. Isegi kui eeldada, et Systran Luxembourg ei ole 15. märtsiks 2002 esitanud komisjonile „ajakohastatud tõendeid kõikide õiguste kehtivuse kohta […], millele Systrani kontsern pretendeerib seoses Systrani masintõlkesüsteemiga" (vt eespool punkt 30), ei saa Systran selle tagajärjel jääda ilma võimalusest tugineda komisjoni vastu õigustele, mis kuuluvad talle tulenevalt WTC kontserni äriühingute osaluse omandamise asjaolust või eelkõige tulenevalt Systran Unixi versiooni loomise ja turustamise asjaolust, mis on komisjonile teada. Ühtlasi on oluline märkida, et

nagu hagejad kohtuistungil väitsid, ilma et komisjon oleks neile selles küsimuses vastu vaielnud, ei olnud Systran Luxembourg portimislepingute sõlmimise ajal Systrani kontserni täielikult integreeritud äriühing, vaid hoopis ühisettevõte, mis ühtaegu ühildas varem EC-Systran Mainframe'i versiooni hoolduse tagamiseks komisjoniga koostööd teinud ettevõtjate huvid ja Systrani kontserni huvid Luksemburgis.

99 Lõpuks on intellektuaalomandi valdkonnas igal juhul kehtiv põhimõte, et omandiõiguste võõrandamise tingimust ei saa eeldada. See tingimus ei saa põhimõtteliselt olla kaudne, vaid peab olema sõnaselge. Käesoleval juhul ei ilmne dokumentidest, mis pooled on Üldkohtule esitanud, ühtki lepingusätet, mis käsitleks Systrani ega isegi mitte mõne Systrani kontserni ettevõtja intellektuaalomandi õiguste võõrandamist, millele võiks tugineda seoses Systrani tarkvara Systran Unixi versiooniga.

100 Eelnevast järeldub, et ükski neist lepingusätetest, mida komisjon osundab, ei luba kinnitada väidet, et käesolev vaidlus on tingimata lepinguline vaidlus. Lepingusätted, mis peavad silmas möödunud või isegi ülemöödunud ajavahemikku, nagu lepingute puhul, mis käsitlevad infotehnoloogilise keskkonna arengu tõttu juba 1990-ndatel aastatel iganenud Systran Mainframe'i versiooni, ei võimalda kindlaks teha, et komisjon oli või on saanud Systrani kontsernilt loa avalikustada kolmandale isikule teave, mis võib olla kaitstud autoriõigustega, samuti oskusteave, millele tuginetakse seoses Systrani tarkvara Systran Unixi versiooniga, mida kontsern on arendanud ja turustanud.

101 Kõiki eelnevaid kaalutlusi arvestades tuleb järeldada, et hagejate kahju hüvitamise nõude sisust ja liikmesriikide õiguse ühistest üldpõhimõtetest, millele tuginedes nad nõuavad, et tuvastataks nende õigused Systrani tarkvara Systran Unixi versioonile

ja vajadus saada eelnev nõusolek selle autorilt enne, kui kolmandale isikule avaldada sisu, mis on üle võetud tuletatud versiooni EC-Systran Unix, nähtub, et need elemendid moodustavad piisava õigusliku ja faktilise aluse, mis on vajalik, et Üldkohus saaks teostada talle aluslepinguga antud pädevust lepinguvälistes asjades.

102 Samuti võimaldab lepingute nende erinevate sätete analüüs, millele tuginedes komisjon soovis näidata, et kahju hüvitamise nõue põhineb lepingulisel alusel, tuvastada, et autoriõiguste võõrandamist ei ole toimunud ja et Systrani kontsern ei ole andnud luba avalikustada Systran Unixi versiooniga seotud teavet kolmandale isikule.

103 Sellest üldhinnangust nähtub, et vaidlus on lepinguväline. Asi seisneb tegelikult selles, et hinnata väidetavalt õigusvastast ja kahju põhjustavat autoriõigusega kaitstud teabe avalikustamist komisjoni poolt, samuti oskusteabe avalikustamist ilma valdaja sõnaselge loata, võttes aluseks liikmesriikide õiguse ühised üldpõhimõtted selles valdkonnas, mitte lähtudes lepingusätetest, mis on ette nähtud minevikus sõlmitud lepingutes küsimuste kohta, mis ei puuduta autoriõigust ega oskusteavet, mida Systran evib Systran Unixi versiooni suhtes.

104 Komisjoni väited, et hagi on vastuvõetamatu selle väidetavalt lepingulise aluse tõttu, tuleb seega tagasi lükata.

2. Selguse puudumine hagiavalduses

a) Poolte argumendid

105 Komisjon väidab, et hagi on vastuvõetamatu, kuna see ei vasta kodukorra artikli 44 lõike 1 punktis c sätestatud tingimusele, mille kohaselt tuleb hagiavalduses märkida „hagi ese ja ülevaade fakti- ja õigusväidetest". Hagiavalduses ei ole täpsustatud, milliseid õigusnorme komisjon on rikkunud, ning on vähe üksikasju tarkvaraõiguste rikkumise faktiliste asjaolude ja oskusteabe avalikustamise kohta, mis hagejate sõnul on toimunud.

106 Hagejad väidavad sisuliselt, et hagiavaldus on piisavalt täpne selleks, et komisjon saaks valmistuda enda kaitsmiseks ja Üldkohus saaks kohtuasja lahendada.

b) Üldkohtu hinnang

107 Vastavalt Euroopa Kohtu põhikirja artikli 21 esimesele lõigule, mida kohaldatakse Üldkohtu menetluses nimetatud põhikirja artikli 53 esimese lõigu ja Üldkohtu kodukorra artikli 44 lõike 1 punkti c alusel, tuleb hagiavalduses märkida hagi ese ja ülevaade fakti- ja õigusväidetest. See teave peab olema piisavalt selge ja täpne, et kostja saaks valmistuda enda kaitsmiseks ja Üldkohus teostada oma kohtulikku kontrolli. Õiguskindluse ja hea õigusemõistmise tagamiseks peavad hagi aluseks olevad põhilised õiguslikud ja faktilised asjaolud kas või kokkuvõtlikult, ent seostatult ja

arusaadavalt tulenema hagiavalduse tekstist endast (Üldkohtu 28. aprilli 1993. aasta määrus kohtuasjas T-85/92: De Hoe *vs*. komisjon, EKL 1993, lk II-523, punkt 20, ja 11. juuli 2005. aasta määrus kohtuasjas T-294/04: Internationaler Hilfsfonds *vs*. komisjon, EKL 2005, lk II-2719, punkt 23).

108 Nende nõuete täitmiseks peavad ühenduse institutsiooni tekitatud kahju hüvitamise nõuet sisaldavas hagiavalduses olema esitatud andmed, mis võimaldaksid määratleda hageja poolt institutsioonile etteheidetava käitumise (eespool punktis 107 viidatud kohtumäärus Internationaler Hilfsfonds *vs*. komisjon, punkt 24).

109 Käesolevas kohtuasjas märgivad hagejad oma hagiavalduses, et komisjon avalikustas õigusvastaselt Systrani oskusteabe kolmandale isikule hankemenetluse tulemusel sõlmitud lepingu järgi ja pani sellega toime tarkvaraõiguste rikkumise, mis rikub tema autoriõigusi. Kõne all on kaks õigusvastast ja kahju põhjustanud tegu, mille on toime pannud komisjon (vt eespool punkt 66). Nende asjaolude põhjal võis komisjon valmistuda enda kaitsmiseks.

110 Komisjoni väide, et hagi on ebaselguse tõttu vastuvõetamatu, tuleb seega tagasi lükata.

3. Üldkohtu pädevuse puudumine, et tuvastada tarkvaraõiguste rikkumine lepinguvälise vastutuse hagi alusel

a) Poolte argumendid

111 Komisjon väidab, et hagi on vastuvõetamatu, kuna Üldkohus ei ole pädev lahendama tarkvaraõiguste rikkumise küsimusi lepinguvälise vastutuse hagi alusel, nagu on tunnustatud eespool punktis 52 viidatud kohtumääruses Document Security Systems. Selles osas toob komisjon esile, et erinevalt kaubamärgiõiguse valdkonnas toimunud üldisest ühtlustamisest ühenduse tasandil on autoriõiguses toimunud vaid osaline ühtlustamine, mis siiski puudutab tarkvara kaitset (direktiiv 91/250). Sellegipoolest ei kuulu autoriõiguses ega ka patendiõiguses tarkvara- või patendiõiguste rikkumise peale esitatud hagi nende õiguskaitsevahendite hulka, mille lahendamise pädevus on antud ühenduste kohtutele. Sama kehtib oskusteabe kohta, mida ühenduse tasandil ühtlustamine ei ole puudutanud. Komisjon on siin vastu mis tahes analoogiale lahendusega, mis on esitatud eespool punktis 79 viidatud kohtuotsuses Adams *vs*. komisjon, põhjendusel, et hagejad ei osuta EÜ artikli 287 rikkumisele, vaid osutavad üksnes tarkvara õigusvastasele avalikustamisele ilma muude täpsustuste ja tõenditeta. Peale selle, erinevalt kohtuasjast, milles on tehtud eespool viidatud kohtuotsus Adams *vs.* komisjon, on käesolevas kohtuasjas kogutud teave saadud lepinguliste suhete raames, mitte salastatud dokumentide üleandmise käigus.

112 Hagejad väidavad, et arvestades ühtlustamist ühenduse tasandil, mis on toimunud tarkvara kaitseks autoriõiguse alusel (direktiiv 91/250), on Üldkohus pädev hindama tarkvaraga seotud autoriõiguse rikkumist komisjoni poolt. Käesolev haginõue ei saa seega olla allutatud siseriikliku õiguskaitsevahendi rakendamisele, mis erinevalt kohtuasjast, milles on tehtud eespool punktis 52 viidatud ja patendikaitset käsitlev

kohtumäärus Document Security Systems, ei saaks lõppeda kahju hüvitamisega. Asi seisneb hagejatele tõhusa kohtuliku kaitse tagamises. Oskusteabe õigusvastase avalikustamise küsimuses rõhutavad hagejad, kui huvipakkuv on eespool punktis 79 viidatud kohtuotsus Adams *vs.* komisjon, mis tunnistas EÜ artikliga 287 komisjonile ja selle töötajatele pandud konfidentsiaalsuskohustuse õiguse üldpõhimõtteks.

b) Üldkohtu hinnang

113 Eespool punktis 52 viidatud kohtumäärusele Document Security Systems tuginedes väidab komisjon, et Üldkohus ei ole pädev lahendama tarkvaraõiguste rikkumise küsimusi kahju hüvitamise hagi alusel.

114 Olgu siiski märgitud, et kohtuasjas, milles see määrus on tehtud, eristas Üldkohus patendiõiguste rikkumisest tulenevat nõuet, mille hageja oli esitanud, kahju hüvitamise nõudest endast. Hageja esitas tõepoolest nõude, milles ta palus Üldkohtul tuvastada, et Euroopa Keskpank (EKP) on rikkunud patendist tulenevaid õigusi, ja mõista temalt välja kahjuhüvitis vaidlusalusest patendist tulenevate õiguste rikkumise eest (eespool punktis 52 viidatud kohtumäärus Document Security Systems, punkt 25). Vastuseks toonitas Üldkohus kõigepealt, et ta ei ole pädev lahendama patendist tulenevate õiguste rikkumise hagi (eespool punktis 52 viidatud kohtumäärus Document Security Systems, punktid 50–75). Kahju hüvitamise nõude enda kohta märkis Üldkohus sõnaselgelt, et ta on pädev seda lahendama, võttes aluseks EÜ artikli 235 ja artikli 288 teise lõigu nende koostoimes (eespool punktis 52 viidatud kohtumäärus Document

Security Systems, punkt 76). Kahju hüvitamise nõue tunnistati siiski ilmselgelt õiguslikult põhjendamatuks, kuna hageja ei olnud selles kohtuasjas esitanud ühtki asjaolu, et teha kindlaks vähemalt kostjale etteheidetava tegevuse õigusvastasus (eespool punktis 52 viidatud kohtumäärus Document Security Systems, punktid 80–82).

115 Käesolevas kohtuasjas tuleb toonitada, et autoriõiguse rikkumise mõistele koos oskusteabe konfidentsiaalsuse kaitse mõistega on osutatud ainsa eesmärgiga kvalifitseerida komisjoni ebaseaduslik tegevus lepinguvälise vastutuse hagi raamides. Hinnang, kas arutusel olevad teod on õigusvastased, antakse liikmesriikide õiguse ühistest üldpõhimõtetest lähtudes ja selleks ei ole vaja pädeva siseriikliku asutuse eelnevat otsust, mis oli vajalik erinevate vaidlusaluste patentide kohta kohtuasjas, mida käsitleb eespool punktis 52 viidatud kohtumäärus Document Security Systems. Niisiis oli Euroopa Keskpank esitanud tühisuse tuvastamise hagid mitmes liikmesriigis ja mõned asja menetlenud kohtud olid hagid esimeses astmes lahendanud ning otsused, mis erinevate kohtute puhul olid omavahel vastuolus, olid edasi kaevatud (eespool punktis 52 viidatud kohtumäärus Document Security Systems, punktid 21–24), kuid käesolevas kohtuasjas sellist olukorda ei esine.

116 Arvestades Üldkohtule EÜ artikli 235 ja artikli 288 teise lõiguga lepinguvälise vastutuse asjades antud pädevust, ja kuna puuduvad siseriiklikud õiguskaitsevahendid, mis võimaldaksid saavutada hagejatele tarkvaraõiguste rikkumisega väidetavalt tekitatud kahju hüvitamise komisjoni poolt, ei takista järelikult miski arvesse võtmast tarkvaraõiguste rikkumise mõistet, mida hagejad on kasutanud, et kahju hüvitamise nõude raamides tunnistada komisjoni tegevus õigusvastaseks.

117 Tarkvaraõiguste rikkumise mõistet, mida hagejad on käesoleva kahju hüvitamise nõude raamides kasutanud, tõlgendatakse ainuüksi liikmesriikide õiguse ühistest üldpõhimõtetest lähtudes, mis seoses arvutiprogrammidega on taasesitatud või sätestatud paljudes ühtlustamisdirektiivides. Seega tuleb tagasi lükata komisjoni väited,

mille kohaselt hagi on vastuvõetamatu põhjusel, et Üldkohus ei ole pädev tuvastama tarkvaraõiguste rikkumist sellises tähenduses, nagu sisustaks selle mõiste liikmesriigi pädev asutus selle riigi õigust kohaldades.

B – *Muud nõuded*

118 Komisjon väidab, et paljud hagejate esitatud nõuded on vastuvõetamatud. Jutt on taotlustest, millega Üldkohtul palutakse kohustada komisjoni viivitamatult lõpetama tegevuse, millega ta on toime pannud tarkvaraõiguste rikkumise ja avalikustamise, konfiskeerida või hävitada teatavad komisjoni ja äriühingu Gosselies valduses olevad infotehnoloogilised andmed ning avaldada Üldkohtu otsus komisjoni kulul erialalehtedes ja -ajakirjades ning erialastel veebilehekülgedel.

119 Selles küsimuses viitab komisjon kindlalt väljakujunenud kohtupraktikale, mille kohaselt ei saa kohus isegi mitte kahju hüvitamise menetluses teha institutsioonile ettekirjutusi, sekkumata haldusvõimu pädevusse (vt Üldkohtu 10. mai 2006. aasta otsus kohtuasjas T-279/03: Galileo International Technology jt *vs*. komisjon, EKL 2006, lk II-1291, edaspidi „Galileo kohtuotsus", punkt 60 ja seal viidatud kohtupraktika).

120 Olgu meenutatud, et EÜ artikli 288 teises lõigus on sätestatud, et „[l]epinguvälise vastutuse korral heastab ühendus kõik oma institutsioonide või oma teenistujate poolt ülesannete täitmisel tekitatud kahjud vastavalt liikmesriikide seaduste ühistele üldprintsiipidele". See säte näeb ette nii lepinguvälise vastutuse tingimused

kui ka kahju hüvitamise viisid ja nõude ulatuse. Ühtlasi annab EÜ artikkel 235 Euroopa Kohtu pädevusse vaidlused, mis on seotud kahjude hüvitamisega artikli 288 teise lõigu põhjal.

121 Nimetatud kahest sättest – mille kohaselt ei ole välistatud mitterahaline hüvitis erinevalt EA artikli 40 esimesest lõigust, mis näeb ette ainult rahalise hüvitise – tuleneb, et Euroopa Kohtul on õigus kohaldada ühenduse suhtes kõiki kahju hüvitamise viise, mis vastavad lepinguvälist vastutust reguleeriva liikmesriikide õiguse ühistele üldpõhimõtetele, sealhulgas ka mitterahalist hüvitist, kui see on kooskõlas nimetatud põhimõtetega, tehes vajadusel ettekirjutuse millegi tegemiseks või tegemata jätmiseks (eespool punktis 119 viidatud Galileo kohtuotsus, punkt 63).

122 Sellest tulenevalt ei saa ühendust põhimõtteliselt ilma jätta samalaadsest menetluslikust võimalusest Euroopa Kohtus, niipea kui tema ainupädevuses on lahendada hagi, millega nõutakse ühendusele süüks pandava kahju hüvitamist (vt ettekirjutuse meetme kohta kaubamärgi asjades eespool punktis 119 viidatud Galileo kohtuotsus, punkt 67).

123 Antud juhul väidetavalt tekitatud kahju hüvitamine täies ulatuses eeldab autoriõiguse valdaja õiguste täielikku taastamist, mis sõltumata võimaliku kahjutasu suurusest nõuab vähemalt õiguste rikkumise viivitamatut lõpetamist. Käesolevas kohtuasjas nõuavadki hagejad ettekirjutuse tegemist just seetõttu, et lõpetada nende autoriõiguste väidetav kahjustamine komisjoni poolt (vt selle kohta eespool punktis 119 viidatud Galileo kohtuotsus, punkt 71). Kahju hüvitamine täies ulatuses võib toimuda ka tarkvaraõiguste rikkumisega saadu konfiskeerimise või hävitamise teel või Üldkohtu otsuse avaldamisega komisjoni kulul.

124 Seega tuleb komisjoni väide, et muud nõuded peale väidetava kahju hüvitamise nõude on vastuvõetamatud, tagasi lükata.

125 Kõigest eeloodust tuleneb, et kõik käesoleva asja läbivaatamist takistavad asjaolud tuleb tagasi lükata.

II – *Sisulised küsimused*

126 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab ühenduse lepinguvälise vastutuse kohaldamiseks EÜ artikli 288 teise lõigu tähenduses olema täidetud terve rida tingimusi, nimelt institutsioonile etteheidetava tegevuse õigusvastasus, kahju tekkimine ning põhjuslik seos väidetava tegevuse ja kahju vahel (Euroopa Kohtu 29. septembri 1982. aasta otsus kohtuasjas 26/81: Oleifici Mediterranei *vs*. EMÜ, EKL 1982, lk 3057, punkt 16, ja 9. novembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-243/05 P: Agraz jt *vs*. komisjon, EKL 2006, lk I-10833, punkt 26).

A – *Õigused, millele hagejad tuginevad ja komisjoni tegevuse õigusvastasus*

127 Institutsioonile etteheidetav õigusvastane tegevus peab seisnema üksikisikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selges rikkumises (Euroopa Kohtu 4. juuli 2000. aasta otsus kohtuasjas C-352/98 P: Bergaderm ja Goupil *vs*. komisjon, EKL 2000, lk I-5291, punkt 42). Kui institutsiooni kaalutlusõiguse ulatus on väga väike või olematu, võib piisavalt selgeks rikkumiseks pidada lihtsalt ühenduse õiguse rikkumist (eespool viidatud kohtuotsus Bergaderm ja Goupil *vs*. komisjon, punkt 44).

128 Hagejad väidavad sisuliselt, et Systran Unixi versioon, mida arendas Systrani kontsern alates aastast 1993, ja EC-Systran Unixi versioon, mida arendas Systran Luxembourg komisjoni vajadusteks alates 22. detsembrist 1997, on oma sisult väga sarnased. Suur sarnasus lubab hagejatel tulenevalt autoriõigustest ja oskusteabest Systran Unixi versiooni suhtes esitada vastuväiteid EC-Systran Unixi versiooni sisu avalikustamisele kolmandale isikule ilma nende nõusolekuta. Vaidlusaluse hanke läbiviimine tõi seega kaasa autoriõiguste rikkumise ja Systrani kontserni oskusteabe õigusvastase avalikustamise, millega võib kaasneda ühenduse lepinguväline vastutus.

129 Komisjon vaidlustab õigused, mida Systrani kontsern Systrani tarkvara suhtes nõuab. Komisjon väidab, et ta on intellektuaalomandi õiguste valdaja, mis on vajalikud tema poolt sooritatud tegudeks, ja et talle ei saa ette heita, et ta on toime pannud tarkvaraõiguste rikkumise või oskusteabe avalikustamise, mis kujutab endast rikkumist EÜ artikli 288 teise lõigu tähenduses.

1. Systrani tarkvara erinevate versioonide võrdlus

a) Poolte argumendid

130 Hagejad eristavad Systrani tarkvara kolme osa, mis toimivad üksteisega seotult: tuum, lingvistilised programmid, mida nimetatakse ka „lingvistilisteks mooduliteks", ja sõnastikud. Selles kontekstis väidavad hagejad, et Systran Unixi versioon on esmane teos ja et EC-Systran Unixi versioon on sellest esmasest teosest tuletatud teos. Kahe versiooni võrdlemine lubab tegelikult järeldada, et need on peaaegu identsed või vähemalt sisult väga sarnased. See ei saagi olla teisiti, kuna EC-Systran Unixi versiooni

tegemiseks alates 22. detsembrist 1997 võttis Systran Luxembourg Systran Unixi versiooni, mida Systran oli arendanud alates aastast 1993, ja liitis sellele EC-Systran Mainframe'i versiooni sõnastikud.

131 Komisjon kordab hagejate poolt esitatud Systrani tarkvara struktuuri esitlust, lisades sellele utiliidid, mis seovad omavahel eeskätt liidesed ja sõnastike haldusmoodulid. Ta täpsustab, et tuumal, lingvistilistel programmidel ja sõnastikel on lähtekood, mis peab olema transleeritud masinakeelde. Seega pärast lingvistiliste programmide lisamist tuleb nii need programmid kui ka tuum uuesti transleerida, kuid tuum jääb selle tegevuse juures siiski muutmata. Komisjoni sõnul ei ole lingvistiliste programmide rikastamiseks tuuma, andmestruktuuri või programmi loomise lähtematerjale üldse vaja muuta. Toimub ainult lähtekoodi lingvistilise osa muutmine. Samuti ei ole süsteemi tuuma või andmestruktuuri üldse vaja muuta sõnastike kodeerimiseks, mistõttu lähtekoodi ja süsteemi loomise lähtematerjale ei pea muutma. Pealegi on utiliidid üldjuhul skriptid, mida sellistena saab kasutada muutmata kujul.

132 Vastuseks argumendile, mis on rajatud sellele, et Systran Unixi ja EC-Systran Unixi versioonid on peaaegu identsed, väidab komisjon, et EC-Systran Unixi versiooni ei ole välja töötatud Systran Unixi versioonist lähtudes, nagu väidavad hagejad, vaid hoopis varasemast EC-Systran Mainframe'i versioonist lähtudes. Systran Luxembourgiga sõlmitud portimislepingutes kasutatav sõna „portimine" tähendab seega, et muutub ainult tarkvara infotehnoloogiline keskkond, samas kui selle loogilised struktuurid jäävad alles. Systrani kontsern ei ole seega tarninud „täiesti uut Systrani süsteemi Unixi jaoks", nagu väidavad hagejad. Komisjon rõhutab seoses nende asjaoludega, et talle kuuluvad endiselt õigused, mis tekkisid EC-Systran Mainframe'i käsitlevate lepingute alusel.

133 Komisjon väidab selles osas, et WTC loodud Systran Mainframe'i versiooni muudatused, mis on tehtud komisjoni kasutatavas EC-Systran Mainframe'i versioonis, ei puuduta ainult sõnastikke, mida komisjoni töötajad korrapäraselt rikastavad, vaid ka tuuma ja eelkõige lingvistilisi mooduleid. Komisjoni sõnul olid WTC poolt 1970-ndatel aastatel välja töötatud Systran Mainframe'i versiooni lingvistilised moodulid embrüonaalsed ning ta on panustanud palju tööaega ja suuri summasid nende moodulite parendamiseks, et need vastaksid tema erivajadustele EC-Systran Mainframe'i versioonis. EC-Systran Mainframe'i versioon sisaldab ka spetsiaalselt komisjoni poolt ja komisjoni jaoks välja töötatud lingvistilisi mooduleid (vt komisjoni kirjaliku tõlke peadirektoraadi (edaspidi „kirjaliku tõlke peadirektoraat") 16. jaanuari 2008. aasta tehniline analüüs, mis käsitleb „EC-Systran Unixi ja EC-Systran Mainframe'i ühiseid päritolusuhteid" (edaspidi „kirjaliku tõlke peadirektoraadi esimene analüüs").

134 Samuti selgitab komisjon, et kui portimine oleks tehtud Systran Unixi versiooni lingvistiliste programmide kasutamisega EC-Systran Unixi versioonis, ei oleks saavutatud mingit tulemust kreeka-prantsuse, inglise-kreeka, hispaania-prantsuse, prantsuse-saksa ja hispaania-itaalia-hollandi keelepaarides, kuna neid keelepaare Systran Unixi versioonis ei olnudki (vt Atose 4. mai 1998. aasta ettekanne „EC-Systrani portimise ja EC-Systrani Systrani süsteemiga ühildamise teostatavuse kohta", edaspidi „4. mai 1998. aasta ettekanne", lk 32). Lisaks, kuna EC-Systran Mainframe'i versiooni sõnastike koodid suures osas ei ühildunud Systran Unixi versiooni lingvistiliste programmidega, siis tuli ka muude keelepaaride lingvistilisi programme portida, et need vastaksid komisjoni erivajadustele. Seetõttu on Systran Luxembourg konvertinud kõik EC-Systran Mainframe'i versiooni lingvistilised programmid konvertimisprogrammiga Eurot, mitte asendanud neid Systran Unixi versiooni vastavate elementidega. Kõikidel juhtudel pidid komisjoni kasutatud sõnastike juures olema seonduvad lingvistilised programmid ja neid ei saanud seega taaskasutada lihtsalt Systran Unixi versiooni integreerimise teel.

135 Seoses nende asjaoludega väidab komisjon, et Systran Luxembourg arendas EC-Systran Unixi versiooni EC-Systran Mainframe'i süsteemi portimise baasil ja tuuma oli välja töötanud WTC, kuid süsteemi paljusid elemente oli komisjoni tellimusel erinevate lepingute raames muudetud, kusjuures tuleb täpsustada, et komisjoni tehtud edasiarendused on tema omandis. EC-Systran Mainframe'i versiooni portimine EC-Systran Unixi versiooniks tähendab seda, et viimati nimetatud versioon ei ole lihtsalt üks Systran Unixi tarkvara versioon.

136 Lisaks, mis puudutab Systran Unixi ja EC-Systran Unixi versiooni sarnasust mitmes osas, nagu nähtub hagejate infotehnoloogia spetsialisti H. Bitani ettekandes (edaspidi „H. Bitani ettekanne") esitatud võrdlevast analüüsist, siis väidab komisjon, et see ei tõenda temapoolset viga või tarkvaraõiguste rikkumist. Komisjoni arvates lubab Systrani tarkvara kahe vaidlusaluse versiooni suur sarnasus järeldada vaid seda, et esiteks kasutas Systrani kontsern oma olemasoleva süsteemi elemente ja seega tuleb küsida, miks oli vaja teha neli aastat tööd ja kulutada mitusada tuhat eurot sellise sarnasuse saavutamiseks, ja teiseks on tõenäoline, et Systrani kontsern kasutas komisjoni kulul tehtud edasiarendusi, integreerides need omaenda turustatavasse süsteemi, samas kui vastavalt erinevatele sõlmitud portimislepingutele ei olnud tal nende elementide suhtes õigusi. Selle asjaolu tõttu on võrdlev analüüs algusest peale valesti tehtud, kuna võrreldavad versioonid ei olnud Systrani omad, vaid hoopis need, mida Systran oli arendanud komisjoni kulul portimislepingute raames. Komisjon jätab endale võimaluse kaitsta oma õigusi selles osas.

b) Üldkohtu hinnang

137 Komisjoni tegevuse õigusvastasuse tõendamiseks väidavad hagejad, et Systran Unixi versioon on esmane teos ja et EC-Systran Unixi versioon, millega seoses on toime pandud tarkvaraõiguste rikkumised ja oskusteabe avalikustamine, on sellest Systrani tarkvaraversioonist tuletatud teos. See selgitus rajaneb peamiselt Systran Unixi ja

EC-Systran Unixi versioonide sisu võrdleval analüüsil, mille viis läbi hagejate infotehnoloogia spetsialist H. Bitan, kes on õigusteaduste doktor, telekommunikatsiooni- ja informaatikainsener, Cour de cassation'i (Prantsusmaa) tunnustatud informaatikaekspert, Tribunal administratif de Paris „ja Cour d'appel de Paris" (Prantsusmaa) ekspert ning Panthéon-Assas Paris-II ülikooli õppejõud.

138 Hagejate poolt selles küsimuses esitatud andmete analüüs, mille kohta komisjonil oli võimalus märkusi esitada, lubab sedastada kolmes jaos faktilisi asjaolusid.

139 Esiteks olgu märgitud, et pooled on nõus sellega, et Systrani tarkvara struktuuri võib nii Systran Unixi versiooni kui ka EC-Systran Unixi versiooni puhul jagada mitmeks osaks (vt H. Bitani ettekanne, H. Bitani ettevalmistatud tehniline analüüs (edaspidi „H. Bitani esimene tehniline analüüs") ja H. Bitani teine tehniline analüüs):

– tuum, tarkvara peamine osa, mis juhib kogu tõlkeprotsessi tarkvara muude koostisosade abil, mille tööd see kontrollib; tuum koosneb tõlkeprotsessi haldusmehhanismist, lingvistiliste moodulite ja sõnastikega ühilduvatest andmestruktuuridest ning muudest tõlkeprotsessis rakenduvatest moodulitest; see sisaldab sõnastike juhtimisalgoritme, sõnastikes kasutatavate „makrode" tõlgendamisalgoritme, filtreid eri dokumenditüüpide ja lausete segmentimise jaoks;

– lingvistilised programmid (teisisõnu „lingvistilised moodulid"), mis koosnevad mitmes järjestikuses faasis homograafiliste ja leksikaalsete korduste analüüsist, lähtekeelest sihtkeelde ülekandmisest ja sünteesist; moodulid koosnevad lingvistiliste reeglite kogumist, mida kasutatakse tõlkeprotsessis eelnevalt

kindlaksmääratud korras; nende ülesanne on muuta informatsiooni, mis sisaldub tõlkeprotsessi ajal tuuma poolt moodustatud analüüsitsoonis;

– sõnastikud, mida tuum kasutab andmebaasidena, ning lingvistilised programmid ja utiliidid, mis seovad omavahel eeskätt liidesed ja sõnastike haldusmoodulid; sõnastikes kasutatavad andmestruktuurid on määratletud tõlkereeglite ja kodeerimisjuhenditega.

140 Samuti on oluline märkida, et tuuma poolt läbiviidav tõlkeprotsess kulgeb kolmes suuremas etapis: eeltöötlus, mis hõlmab tõlgitava algdokumendi filtreerimist, lauseteks jagamist, sõnastikest otsimist, mitmesugust lingvistilist eeltöötlemist ja „esialgse analüüsitsooni" loomist; lingvistiliste moodulite rakendamine faasides moodustatud analüüsitsoonile (analüüs, ülekandmine ja süntees) ja järeltöötlus võimaldavad laused uuesti kokku panna ja taastada tõlgitud dokument selle algupärast vormi järgides.

141 Need Systrani tarkvara ülesehitust ja toimimist käsitlevad selgitused puudutavad nii Systran Unixi versiooni kui ka EC-Systran Unixi versiooni. Sellest järeldub, et kuigi tarkvara erinevad osad kuuluvad ühtsesse tervikusse, on neil selles tervikus eriline roll. Eelkõige tuleb rõhutada, kui eriline ja tähtis on tuum, mis valmistab lähteteksti ette seda filtreerides ja lauseid segmentides, seejärel loob iga lause jaoks analüüsitsooni sõnastiku andmetest lähtudes. Just selles tsoonis rakenduvad lingvistilised moodulid.

142 Pidades silmas Systrani tarkvara sellist struktuuri, mille hagejad on veenvalt tõendanud ja mida komisjon sellisena ei ole vaidlustanud, tuleb kontrollida õigusi, millele pooled tuginevad käesolevas kohtuasjas arutusel oleva Systrani tarkvara eri versioonide suhtes.

143 Teiseks võimaldavad hagejate esitatud andmed Systran Unixi versiooni ja EC-Systran Unixi versiooni võrdlemise tulemuste kohta tuvastada, et Systrani tarkvara need kaks versiooni on sisuliselt väga sarnased, kusjuures komisjoni väidetavalt õigusvastast tegevust seostatakse ainult nende versioonidega.

144 H. Bitani ettekande peamised järeldused, mis kinnitavad Systrani tarkvara Systran Unixi versiooni ja EC-Systran Unixi versiooni teatud samasust või vähemalt sisulist sarnasust on nimelt järgmised:

– andmestruktuuride osas on Systran Unixi versiooni ja EC-Systran Unixi versiooni andmestruktuurid vähemalt 72% ulatuses samad või väikeste erinevustega (vt „Süntees", punkt 5, ja „Andmestruktuuride kirjelduste võrdlev analüüs", punkt 3.1);

– kodeerimisjuhendite osas on valdav osa Systran Unixi versiooni kodeerimisjuhendi koodidest üle võetud EC-Systran Unixi versiooni (vt „Süntees", punkt 5, ja „Kodeerimisjuhendite võrdlev analüüs", punkt 3.2);

– lähtekoodide osas küünib tarkvara peamiseks osaks oleva Systrani tarkvara kahe versiooni tuumade sarnasus 80–95%; muud sarnasused ilmnevad lingvistiliste moodulite tasandil: suur osa Systran Unixi versiooni moodulitest esineb ka EC-Systran Unixi versioonis (vt „Süntees", punkt 5, ja „Lähtekoodide võrdlev analüüs", punkt 4).

145 Neid faktilisi asjaolusid kui selliseid ei ole komisjon vaidlustanud ja ta väidab esiteks, et EC-Systran Unixi versioon on EC-Systran Mainframe'i versioonist tuletatud teos,

ja teiseks, et Systran Unixi versioon on teos, mis sisaldab edasiarendusi, mis kuuluvad talle EC-Systran Mainframe'i versiooni alusel, mis omakorda on tuletatud Systran Mainframe'i versioonist või EC-Systran Unixi versioonist (vt eespool punktid 132–136 ja tagapool punktid 150–157).

146 Nii märkis komisjon kohtuistungil, et ta ei vaidlusta H. Bitani seisukohti, kes on hagiavaldusele lisatud dokumentides esile toonud Systran Unixi versiooni ja EC-Systran Unixi versiooni sarnasuse.

147 Arvestades hagejate esitatud asjaolusid ja nende kohta menetluse käigus esitatud märkusi (vt eespool punktid 137–146) tuleb seega asuda seisukohale, et hagejad on piisavalt tõendanud, et antud juhul on Systran Unixi ja EC-Systran Unixi versioonid sisult sarnased ja et nad saavad seega tugineda Systrani kontserni õigustele Systran Unixi versiooni suhtes, mida Systran on arendanud alates 1993. aastast, et esitada vastuväited tuletatud versiooni EC-Systran Unix, mida Systran Luxembourg alates 22. detsembrist 1997 kohandas vastavalt komisjoni vajadustele, avalikustamisele kolmandale isikule ilma nende nõusolekuta.

148 See järeldus ei sea kahtluse alla õigusi, mis komisjonil võivad olla tuletatud versiooni EC-Systran Unixi suhtes portimislepingute alusel, ega asjaolu, et ta on loonud ja arendanud sõnastikke, mis vastavad tema vajadustele keelte osas. See tähendab üksnes selle faktilise asjaolu tunnustamist, et hagejad esitavad tõendid, mille kohaselt Systrani tarkvara teatud elemendid, nimelt 80–95% tuumast ja suur osa lingvistilistest moodulitest on loodud Systrani poolt ja esinevad ka Systran Unixi versioonis, mida see ettevõtja turustab, ilma et kohtutoimiku materjalist nähtuks nende elementide puhul vähimatki omandi võõrandamist komisjonile.

149 Samuti võib sedastada, nagu osutab muu hulgas H. Bitani ettekanne, et EC-Systran Unixi versiooni tegemiseks kasutas Systran Luxembourg väga suures osas Systrani turustatavat Systran Unixi versiooni ja integreeris sellesse EC-Systran Mainframe'i versiooni sõnastikud.

150 Selle järelduse vaidlustamiseks märgib komisjon, et EC-Systran Unixi versioon on tegelikult üksnes varasema EC-Systran Mainframe'i versiooni ühest infotehnoloogilisest keskkonnast teise portimise tulemus. Komisjon selgitab seda argumenti kirjaliku tõlke peadirektoraadi esimeses analüüsis, mille järeldused on sisuliselt järgmised:

– „[t]egevusaruanded tõendavad, et EC-Systran Unix on välja töötatud EC-Systran Mainframe'ist lähtudes, [nii et] seda tarkvara on algusest peale arendatud komisjoni vahendite arvel";

– „[Systran Mainframe'i versiooni] algupärane süsteem, mille loojaks on WTC, oli suhteliselt algeline, arvestades väga suurt hulka mooduleid [ja] programme, mida komisjon pidi ise arendama, et see vastaks tema kvaliteediootustele";

– „Systranil oli seda lihtsam […] pakkuda komisjonile oma porditud põhisüsteemi [st Systran Unixi versiooni], et see porditud süsteem sisaldas juba EC-Systran Mainframe'i teatavaid spetsiifilisi elemente, mis tulenesid koostööst ja edasiarendustest enne 1993 ja 1994. aastat, millest alates Systran SI tegeles EC-Systran Mainframe'i portimisega komisjoni kulul".

151 Komisjoni sõnul, arvestades EC-Systran Mainframe'i ja EC-Systran Unixi versioonide väidetavat ühist päritolu, jäävad talle seega õigused, mis on omandatud EC-Systran Mainframe'i lepingute alusel. Lisaks väidab komisjon Systran Unixi ja EC-Systran Unixi versioonide sarnasuse kohta, mida täheldas H. Bitan, et see tõendab sisuliselt

vaid seda, et tõenäoliselt kasutas Systrani kontsern komisjoni jaoks tehtud edasiarendusi selleks, et integreerida EC-Systran Mainframe'i ja EC-Systran Unixi versioonid Systran Unixi versiooni.

152 Need komisjoni argumendid eitavad Systrani kontserni vähimatki õigust Systrani tarkvarale, olgu siis tegu Systran Mainframe'i versiooniga, mis on omandatud WTC kontsernilt ja selle loojalt, või Systran Unixi versiooniga, mida Systrani kontsern arendas ja turustas mitu aastat enne seda, kui Systrani kontsern töötas välja EC-Systran Unixi versiooni, mis vastaks komisjoni vajadustele kokkupuutes EC-Systran Mainframe'i versiooni mahajäämusega.

153 Nagu on juba märgitud, käsitledes Üldkohtu pädevust lahendada käesolev hagi (vt eespool punktid 70–77), põhinevad komisjoni argumendid üldistel ja piisavalt täpsustamata väidetel tarkvara omaduste ning hagejate esitatud õigusliku ja tehnilise ekspertiisi aruannete kohta.

154 Komisjoni argumendid osutavad esmajärjekorras tema teenistuste rollile EC-Systran Mainframe'i ja EC-Systran Unixi versioonides kasutatud sõnastike väljatöötamisel, mida hagejad ei ole vaidlustanud, ning väiksemal määral mõjule, mida tema teenistused võisid avaldada EC-Systran Unixi versiooni teatavate lingvistiliste moodulite väljatöötamisele. Komisjon ei pööra tähelepanu Systrani töö tähtsusele seoses tuuma ja valdava osa lingvistiliste moodulitega ning ta ei viita kordagi õigustele, mis võivad sellest tuleneda Systrani kontsernile. Nagu on tõdetud eespool punktis 147, selgitavad hagejad piisavalt tõendatult, millisel alusel nad võivad nõuda õigusi EC-Systran Unixi versioonile tulenevalt Systran Unixi varasema versiooni edasiarendamise ja turustamise asjaolust.

155 Peale selle ei ole komisjon Üldkohtu sellekohasele sõnaselgele nõudele vaatamata suutnud kunagi esitada tehnilisi tõendeid vähemalt sellegi kohta, millises osas Systrani kontsern ei saa tugineda autoriõigustele Systrani tarkvara Systran Unixi versiooni suhtes või ühe või teise infotehnoloogiaelemendi suhtes, mis kuulub sellesse programmi või on selle lähtekoodiks (veel täpsemalt põhitarkvara tuuma ja lingvistiliste programmide osade suhtes). Samuti tunnistas komisjon kohtuistungil, et ta ei saa esitada tõendeid, mis võimaldavad kindlaks teha need Systran Unixi elemendid, mille suhtes ta võib tugineda omandiõigusele Systrani kontserniga sõlmitud lepingute järgi, mis käsitlevad Systran Mainframe'i versiooni. Seega ei saa Üldkohus komisjoni sellekohaste argumentidega (vt eespool punkt 136) nõustuda.

156 Peale selle märkis H. Bitan samuti kohtuistungi ajal ning P. Sirinelli teise arvamuse ja H. Bitani teise tehnilise analüüsi jätkuna, et Systran Unixi ja Systran Mainframe'i versioonid on igal juhul täiesti erinevad sel lihtsal põhjusel, et kasutatav keel on erinev. Lisaks asjaolule, et kirjaliku tõlke peadirektoraadi esimeses analüüsis rõhutatud ühine päritolu ei võimalda kindlaks teha, millises osas ei saa hagejad nõuda õigusi EC-Systran Mainframe'i versioonile nende õiguste alusel, mida nad omavad Systran Mainframe'i versiooni suhtes – see küsimus ei ole käesoleva menetluse esemeks –, räägivad selle väidetava ühise päritolu vastu märkimisväärsed erinevused infotehnoloogia tasandil Systrani tarkvara Mainframe keskkonnas töötavate versioonide, mis on aja jooksul iganenud, ja nimetatud tarkvara nende versioonide vahel, mis on kohandatud uuele Unixi ja Windowsi infotehnoloogilisele keskkonnale, mille puhul ei saa vaidlustada, et Systrani kontsern on algupärase versiooni Systran Unix looja. See versioon on ka varasem kui EC-Systran Unixi versioon, mille väljatöötamisega komisjoni vajadusteks tegeles Systran Luxembourg alates 22. detsembrist 1997, erinevalt sellest, mida võib järeldada kirjaliku tõlke peadirektoraadi esimesest analüüsist, mis viitab ekslikult aastatele „1993 ja 1994 […], millest alates Systran [Software, Inc.] tegeles EC-Systran Mainframe'i portimisega komisjoni kulul" (vt eespool punkt 150).

157 Seega ei sea eespool punktis 147 esitatud järeldust kahtluse alla komisjoni argumendid, mis põhinevad EC-Systran Unixi versiooni pärinemisel EC-Systran Mainframe'i versioonist või Systran Unixi versioonis EC-Systran Mainframe'i versiooni väljatöötamise tulemusena väidetavalt tehtud täiendustest.

2. Komisjoni tegevuse õigusvastasus

158 Komisjoni väidetavalt õigusvastane tegevus seisneb selles, et ta võttis endale õiguse lasta teha hanketeates nimetatud tööd, mis ühtlasi tähendas Systrani tarkvara Systran Unixi versiooni nende elementide muutmist või avalikustamist, mis on üle võetud EC-Systran Unixi versiooni ja mis on kaitstud autoriõiguse või Systrani kontserni oskusteabega, ilma et viimatinimetatu oleks lepingu alusel võõrandanud komisjonile omandiõigust neile elementidele või andnud talle luba selliseid töid teha.

a) Poolte argumendid

Tarkvaraõiguste rikkumine

159 Tarkvaraõiguste rikkumise küsimustes väidavad hagejad, et H. Bitani ettekandes osutatud samasus ja sarnasus esineb sel alusel kaitstavate elementide osas, nimelt Systrani tarkvara ülesehituses ja lähtekoodides. EC-Systran Unixi versioon on niisiis Systran Unixi versioonist tuletatud teos, st Systrani süsteemist sõltuv teos. Seetõttu võib esimese teose autor ehk Systrani kontsern esitada vastuväited tuletatud teose mis tahes muutmisele, milleks ta ei ole luba andnud. Kui komisjon usaldas Systran Luxembourgi

loodud EC-Systran Unixi versiooni muutmisele suunatud tööd kolmandale isikule, pani ta seega toime tarkvaraõiguste rikkumise, kuna tal ei olnud õigust muuta seda tarkvara ilma Systrani kontserni eelneva loata. Liikmesriikide selle valdkonna õiguses kohaldatavate üldpõhimõtete kindlakstegemiseks rõhutavad hagejad, et tarkvaraõiguste rikkumine on karistatav kõigi liikmesriikide õiguse alusel ja seda peetakse kuriteoks, väärteoks või vähemalt rikkumiseks, mis võib kaasa tuua institutsioonide tekitatud kahju hüvitamise.

160 Direktiivi 91/250 artikli 4 kohaselt, mille liikmesriigid pidid üle võtma enne 1. jaanuari 1993, tunnustatakse tarkvara autori „õigust teostada või keelata järgmisi toiminguid: a) arvutiprogrammi osaline või täielik ajutine või alaline reprodutseerimine mis tahes vahendite abil ja mis tahes vormis […]; b) arvutiprogrammide tõlkimine, kohandamine, korrastamine või muul moel muutmine ja nende toimingute tulemuste reprodutseerimine". Mõne sellise teo sooritamine ilma autori loata on tarkvaraõiguste rikkumine. Samas direktiivis on ühtlasi rõhutatud, et arvutiprogrammid on autoriõigusega kaitstud kui teosed Berni konventsiooni tähenduses. Viide Berni konventsioonile, millega olid direktiivi 91/250 vastuvõtmise ajaks ühinenud kõik 15 liikmesriiki, lubab seega määratleda autoriõigust, viidates juba olemasolevatele ühistele põhimõtetele.

161 Prantsuse õigusesse, mis on kohaldatav Systrani suhtes, kes arendas ja turustas Systran Unixi versiooni, on direktiiv 91/250 üle võetud 10. mai 1994. aasta seadusega nr 94-361, millega rakendatakse direktiiv 91/250 ja muudetakse intellektuaalomandi seadustikku (loi nº 94-361, du 10 mai 1994, portant mise en œuvre de la directive 91/250 et modifiant le code de la propriété intellectuelle, (*JORF* 11.5.1994, lk 6863), mis on kodifitseeritud Prantsuse intellektuaalomandi seadustikus (code de la propriété intellectuelle). Tarkvara autoril on tarkvaraga seotud autoriõigused, tingimusel et see on algupärane, ja ta võib kaitsta oma tarkvara tarkvaraõiguste rikkumise hagi esitamise teel. Nimetatud seadustiku artikkel L 122-6 sätestab, et „tarkvara autorile kuuluv kasutusõigus hõlmab õigust tarkvara [esiteks] alaliselt või ajutiselt, tervikuna või osaliselt reprodutseerida mis tahes viisil ja vormis või lubada seda teha, ning [teiseks] tarkvara tõlkimist, kohandamist, korrastamist või muul moel muutmist

ja selle tulemusena saadud tarkvara reprodutseerimist". Seega teod, mille kohta on nõutav tarkvara autori luba ja mis on sooritatud ilma autori loata, kujutavad endast tarkvaraõiguste rikkumist. Direktiiv 91/250 on üle võetud ka teistes liikmesriikides, näiteks Luksemburgis 18. aprilli 2001. aasta seadusega (loi du 18 avril 2001 sur les droits d'auteur, les droits voisins et les bases de données, *Mémorial* A 2001, lk 1042, edaspidi „Luksemburgi autoriõiguse seadus", täpsemalt artikkel 3) ja Belgias 30. juuni 1994. aasta seadusega (loi du 30 juin 1994 transposant en droit belge la directive européenne du 14 mai 1991 concernant la protection juridique des programmes d'ordinateur, *Moniteur belge* 27.7.1994, lk 19315, edaspidi „Belgia arvutiprogrammide seadus").

162 Vastuseks argumendile, mille kohaselt on vaja tõendada, et Systrani kontsern on nende õiguste valdaja, millele ta tugineb, märgivad hagejad, et komisjon nõuab sellist tõendit vaatamata paljudele lepingutele, mis ta on saanud sõlmida ja milles on meenutatud, et Systrani kontserni äriühingud on nende õiguste ainsad valdajad, ning hoolimata liikmesriikide õiguse ühistest üldpõhimõtetest, mida kohaldatakse selles valdkonnas – neid on mainitud professor P. Sirinelli arvamustes „Juriidilise isiku tarkvaraõiguste rikkumise hagi vastuvõetavuse tingimuste analüüs" (edaspidi „P. Sirinelli esimene arvamus") ja „Ümberkirjutatud tarkvara autori õiguskaitse kättesaadavus" (P. Sirinelli teine arvamus) –, eriti mis puudutab näilikkuse teooriat, mis lubab näilikul valdajal osaleda kohtumenetluses, ilma et rikkuja võiks nõuda võõrandamislepingute ahela esitamist, või tugineda vastuvõetamatusele, mis põhineb mis tahes kahtlusel õiguste valdaja suhtes. Komisjon tegutseks seega pahauskselt, kui ta nõuaks tarkvara omandiõiguse tõendit, et pääseda tarkvaraõiguste rikkumise eest vastutusele võtmisest.

163 See on muide argument, mille rikkujad sageli esitavad ja mille on käesolevas kohtuasjas esitanud komisjon, soovides vastutusest vabaneda väitega, et Systrani kontsern ei esita tõendit selle kohta, et ta on õiguse valdaja Systrani tarkvara Systran Unixi versiooni ja sellest tuletatud EC-Systran Unixi versiooni suhtes. Systrani suhtes kohaldatava Prantsuse õiguse alusel, samuti vastavalt Belgia õigusele, millele tugineb komisjon, põhineb autoriõiguste kaitse omandilise kuuluvuse presumptsioonil, mille kohaselt eeldatakse, et isik, kes teost kasutab, on teose valdaja. Antud valdkonnas

järeldab Prantsuse kohtupraktika sellest eeldusest, et juriidiline isik, kes esitab tarkvaraõiguste rikkumisest tuleneva nõude, on praktikas vabastatud võõrandamislepingute täieliku ahela esitamisest alates autorist, füüsilisest isikust, õiguse esialgsest valdajast kuni viimase valdajani, samas kui tarkvaraõiguste rikkuja ei saa rajada oma kaitset võimalusele, et võõrandamislepingute ahelat ei ole esitatud. Väga sarnane lahendus kehtib Belgia õiguses, mis lubab, et 30. juuni 1994. aasta autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste seaduse (loi du 30 juin 1994 relative au droit d'auteur et aux droits voisins, (*Moniteur belge* 27.7.1994, lk 19297, edaspidi „Belgia autoriõiguse seadus") artikli 6 teises lõigus sätestatud eeldusele, mille kohaselt „vastupidiste tõendite puudumisel eeldatakse, et autor on isik, kes teosel sellena esineb, kuna sellele on märgitud tema nimi või tähis, mis võimaldab tema isikut kindlaks teha", võib tugineda juriidiline isik, kelle nimi esineb teosel. Sama eeldus kehtib ühenduse õiguses. Direktiivi 2004/48 artiklis 5 „Autorsuse ja omandilise kuuluvuse presumptsioon" on sätestatud:

„Käesolevas direktiivis kirjeldatud meetmete, protseduuride ja õiguskaitsevahendite kohaldamine tähendab, et:

a) kirjandus- või kunstiteose autorina käsitatakse isikut, kelle puhul on vastupidiste tõendite puudumisel piisav, kui tema nimi esineb teosel tavapärasel viisil, ja sellest tulenevalt antakse talle õigus alustada rikkumise uurimist;

b) punkti a sätted kehtivad *mutatis mutandis* autoriõigustega seotud õiguste valdajatele, arvestades nende kaitstavat objekti."

164 Seega võib Systrani hagi läbi vaadata, kui komisjon ei esita tõendit, et tal puuduvad valdaja õigused. Seni on komisjon piirdunud katsetega lükata tõendamiskoormus

hagejatele ning praegu on juba võimalik kinnitada, et komisjon seda tõendit ei esita, kuna Systran on vaieldamatult asjassepuutuva teose kasutaja ja komisjon on teda sellena alati tunnustanud. Eeldatakse niisiis, et juriidiline isik, kes teost kasutab, on õiguste valdaja, mis võimaldab tal sisuliselt esitada nõudeid kolmandatest isikutest rikkujate vastu. See eeldus on kohaldatav sõltumata asjaomase teose liigist või selle loojate arvust. Tähtsust omab ainult see, et nõude esitaja on teost kasutanud, kusjuures autor või autorid ei ole seda vaidlustanud. Professor P. Sirinelli täpsustab, et ei ole olemas ühte „tõelist põhireeglit, mille kohaselt isik, kes teost kasutab, väärib kaitset ainuüksi selle kasutamise tõttu". Ei ole kahtlust, et Systrani tarkvara Systran Unixi versioon on Systrani valduses: Systran on andnud Systran Unixi tarkvara selle versiooni kasutamiseks litsentsid peamistele internetiportaalidele ja turustanud seda arvukate paljurahvuseliste ettevõtete, suurte kaubamajade ja kaugmüügi kataloogide kaudu. Systran on ühtlasi kaubamärgi SYSTRAN ja domeeninime „systran" valdaja, kes kasutab neid kõikjal maailmas. Paljud artiklid või reklaamid annavad samuti tunnistust omandilisest kuuluvusest, mida Systrani kontsern on avalikult kinnitanud ja näidanud. Hagejad toonitavad eriti seda, et 2005. aastal Haagis (Madalmaad) andis infoühiskonna eest vastutav komisjoni liige Systranile „European IST Prize'i". Systrani kontsernil, kes tegutseb ühtaegu nii teose kui ka nime valdajana, on seega õigus esitada rikkumise uurimiseks hagi Üldkohtusse. Veel enam, komisjoni kasutatav tarkvara kannab nimetust „EC-Systran Unix", mis lubab kindlaks teha, milline roll oli Systranil seoses sellega.

165 Hoolimata eelnevatest argumentidest ja soovides hajutada kõik võimalikud kahtlused, kavatsevad hagejad veel täiendavalt näidata, et Systrani kontsern on vaieldamatult intellektuaalomandi õiguste valdaja Systrani tarkvara Systran Mainframe'i ja Systran Unixi versioonide suhtes ja komisjon on teda ajalooliselt sellisena tunnustanud.

166 Systran Mainframe'i versiooni kohta väidavad hagejad, et Systrani kontsern on selle versiooni õiguste valdaja, kuna ta on need saanud äriühingult Gachot, kellel olid

esialgse tarkvara leiutaja ja autori P. Toma õigused, ning äriühingutelt, kes nimetatud tarkvara kasutasid. Peale selle on Systran vaieldamatult intellektuaalomandi õiguse valdaja Systran Mainframe'i tarkvara kõigi versioonide suhtes, kaasa arvatud EC-Systran Mainframe. Intellektuaalomandi õiguste võõrandamine ja üleandmine saab ju toimuda ainult kirjalikus vormis ja kahtluse korral tõlgendatakse seda alati autori kasuks, kohaldades kitsendava tõlgendamise põhimõtet. Kui on tõendatud, et Systran omandas õigused tarkvara autorilt P. Tomalt endalt, ei oleks ta neid kunagi võõrandanud komisjonile, hoolimata lepingutest, millele viimatinimetatu tugineb ainsa eesmärgiga mitte näidata end tarkvaraõiguste rikkujana. Hagejad ei mõista, miks komisjon tugineb tarkvara kasutuslepingutele, mis on sõlmitud kolmandatest isikutest äriühingutega ja millele ei saa tugineda suhetes Systraniga ning mis ei saa järelikult kaasa tuua intellektuaalomandi mis tahes võõrandamist komisjonile. Mis puutub Systrani või nende äriühingutega sõlmitud lepingutesse, mille õigusjärglane ta on, siis need on ainult kasutusluba või teenuste osutamist käsitlevad lepingud. Üksgi neist ei näe ette intellektuaalomandi õiguste võõrandamist, üleminekut või üleandmist komisjonile.

167 Näiteks esialgne leping andis komisjonile ainult kasutusõiguse (artikkel 4) nii olemasoleva süsteemi kui ka võimalike uute edasiarenduste suhtes. Lepingule kohaldatava Luksemburgi õiguse kohaselt, mis selles osas on kooskõlas Prantsuse ja Belgia õigusega, tõendatakse omandiõiguse võõrandamist ja üleminekut autori suhtes kirjalikult ja tõlgendatakse tema huvides kitsendavalt. See leping ei sisaldanud ühtki tingimust, mida võiks enam-vähem tõlgendada kui õiguste võõrandamist. Seega ei andnud leping komisjonile ühtki intellektuaalomandi õigust Systrani tarkvarale, sealhulgas EC-Systran Mainframe'i versioonile, välja arvatud komisjoni arendatud sõnastikud.

168 Ka koostööleping ei näinud ette intellektuaalomandi õiguste võõrandamist komisjonile. Leping paistab olevat talle eriti tähtis, kuigi see oli komisjon ise, kes 1991. aastal lepingust taganes. Vastupidi sellele, mida väidab komisjon, kes näeb selles oma

väidetavate intellektuaalomandi õiguste teket Systran Mainframe'i tarkvarale, sätestab see leping, et komisjonil on kasutusluba, ja kaugel sellest, et mis tahes õigust üle anda, täpsustab leping, et õigused, mida kumbki lepingutele allakirjutamise päeva seisuga omab, on tagatud ja kaitstud. Koostöölepingu sissejuhatavas osas on nimelt märgitud:

„2. Komisjon sõlmis 22. septembril 1975 äriühinguga WTC lepingu, mis käsitleb Systrani süsteemi kasutamist komisjoni poolt ja selle süsteemi esialgset arendamist WTC poolt.

[…]

5. Pooled kinnitavad seega, et komisjonil on põhisüsteemi […] kasutusluba […]."

169 Koostöölepingu artikkel 4 meenutab ühtlasi, et õigused, mida kumbki pool lepingutele allakirjutamise päeva seisuga omab, on kaitstud. Ent komisjonil ei ole õigusi Systran Mainframe'i tarkvarale. Komisjon ei saa niisiis tugineda ühelegi intellektuaalomandi õiguste talle võõrandamisele Systran Mainframe'i tarkvara suhtes, isegi kui tunnustada tema õigusi sõnastikele, mida ta arendas (koostöölepingu sissejuhatava osa lõige 6). Need õigused ei kahjusta mingil moel Systrani autorsust ega tema õigusi Systran Mainframe'i tarkvarale (või EC-Systran Mainframe'i versioonile) ning eelkõige selle tuumale. Koostöölepingu I lisas on sõnaselgelt tunnustatud WTC, Gachot' ja Systrani autorsust. Selle lepingu, nagu ka suurema osa muude lepingute sõnastuse kohaselt sai komisjon kasutusõiguse ja all-litsentsimise õiguse ainult ühenduse territooriumil tarkvara selle kõige arenenuma versiooni suhtes (vt koostöölepingu artikkel 5, kus on sõnaselgelt öeldud, et komisjonil on „kasutusluba"). Asjata viitab

komisjon koostöölepingust taganemise sättele. Veel kord tuleb märkida, et isegi kogu ühenduse territooriumil kohaldatavate võlaõiguse üldpõhimõtete rakendamisel ei saa lepingutingimusi tõlgendades minna kaugemale nende sõnastusest. Asjaomase sätte mõte on selge: kolme aasta jooksul on kasutusõigus tagatud artiklis 5 osutatud kujul. Nende kolme aasta kestel tehtud edasiarendused ja parendused võivad samuti jääda komisjonile (koostöölepingu artikkel 4). Kolme aasta lõppedes võib komisjon kasutada EC-Systran Mainframe'i tarkvara sellises seisus, millesse see nimetatud ajaks on viidud. Komisjonil saab seega nimetatud tähtaja lõppedes olla vaid kasutusõigus. Pealegi lubab omandiõiguse ülemineku kitsendav tõlgendamine ka Belgia õiguse järgi kinnitada, et komisjon ei ole koostöölepingu sõnastuse kohaselt omandanud ühtki intellektuaalomandi õigust Systran Mainframe'i tarkvarale.

170 Seega ei ole toimunud ühtki intellektuaalomandi õiguste võõrandamist komisjoni kasuks ei Systran Mainframe'i tarkvara, nende aluseks oleva algupärase idee ega kirjutusviisi, ei programmi loomise lähtematerjali ega andmestruktuuri ning kõige vähem tuuma osas. Hagejad täpsustavad, et eespool esitatud argumentidel, millega näidatakse, et Systran on intellektuaalomandi õiguste valdaja Systrani tarkvara Systran Mainframe'i versiooni osas, ei ole muud eesmärki peale vastamise komisjoni argumentidele, mis ei ole vaidlusküsimuse seisukohast üldse asjassepuutuvad, kuna tarkvaraõiguste rikkumine puudutab Systran Unixi versiooni, mitte Systran Mainframe'i versiooni.

171 Mis puudutab Systran Unixi versiooni, siis väidavad hagejad, et komisjon ei saa nõuda vähimatki intellektuaalomandi õigust Systrani tarkvara selle versiooni suhtes. Systran Unixi versioon on nimelt välja töötatud Systrani taotlusel tema 100% tütarettevõtja Systran Software poolt (Systrani vastus hanketeatele). Systran Unixi versioon on Systrani tarkvara uus versioon, mis erineb Systran Mainframe'i versioonist, mis oli muutunud iganenuks. Systrani kontsern on ainus õiguste valdaja Systran Mainframe'i

versiooni ja selle tuuma suhtes ning tal on Systran Unixi versiooni arendajana täieõiguslik ja täieulatuslik omandiõigus uuele tarkvarale ja selle tuumale, nagu on näidanud professor P. Sirinelli.

172 Alles pärast Systran Unixi uue tarkvara loomist ja turustamist sõlmis Systran Luxembourg komisjoniga portimislepingud. Need lepingud nägid ette EC-Systran Mainframe'i versiooni asendamise Systran Unixi versiooniga, mille algupärasus ja uudsus on tõendatud, samuti komisjoni sõnastike portimise, et need töötaksid koos uue versiooniga. See nähtub muu hulgas H. Bitani ettekandest, kuna EC-Systran Unixi versioonil on sama tuum mis Systran Unixi tarkvaral: kaks tuuma on 85% sarnased. Vastupidi sellele, mida kinnitab komisjon, on EC-Systran Unixi versioon lihtsalt Systran Unixi tarkvara versioon, mis sisaldab komisjoni arendatud sõnastikke ja mida on portimislepingute alusel porditud, mitte iganenud EC-Systran Mainframe'i tarkvara portimise tulemus. Nii et kuigi komisjonil on õigused tema arendatud sõnastikele, ei ole tal mingit õigust enne portimislepinguid olemas olnud Systran Unixi tarkvarale.

173 Peale selle ei toonud need ega ka varasemad lepingud kaasa Systran Unixi tarkvara intellektuaalomandi õiguste üleandmist komisjonile. Ka on need sõlmitud Systran Luxembourgiga, kellel ei olnud mingit õigust Systran Unixi tarkvarale, ja mitte Systraniga, kes on nende õiguste ainuvaldaja. Pealegi nägid lepingud sõnaselgelt ette olemasolevate intellektuaalomandi õiguste säilimise, kaasa arvatud mõistagi Systrani autoriõigused Systran Unixi tarkvarale. Isegi kui võetakse aluseks komisjoni seisukoht EC-Systran Mainframe'i versiooni portimise kohta, oleks komisjonil tuletatud õigus,

mis ei lubaks tal ühelgi juhul muuta EC-Systran Unixi tarkvara ilma Systrani loata. Nii et isegi sel juhul oleks komisjon toime pannud tarkvaraõiguste rikkumise, teostades või teha lastes hanketeates ette nähtud tööd.

174 Hagejaid paneb imestama ja šokeerib komisjoni seisukoht eeskätt seetõttu, et institutsioonid on võitlust tarkvaraõiguste rikkumise vastu pidanud oma ülesandeks ja prioriteediks, rakendades mitmesuguseid algatusi, meetmeid ja õigusakte, mis võimaldavad selle pahe vastu tõhusalt võidelda, ning käesoleval juhul ka seetõttu, et komisjon on kogu aeg väga hästi teadnud, et Systrani kontsern on vaieldamatult Systrani tarkvara ja täpsemalt Systran Unixi tarkvara õiguste valdaja. Ta on sõlminud palju litsentsilepinguid, mis näitavad, et ta oli veendunud, et Systran on õiguste valdaja. Samuti on ta olnud alati informeeritud, et Systran on intellektuaalomandi õiguste valdaja nii Systran Mainframe'i tarkvara kui ka Systran Unixi tarkvara suhtes ning et viimatinimetatu oli juba varem olemas, nagu nähtub:

– „telekommunikatsiooni, infotehnoloogia ja innovatsiooni peadirektoraadi peadirektori ja härra Gachot" 27. jaanuari ja 5. veebruari 1987. aasta kirjavahetusest;

– 4. mai 1998. aasta ettekandest, mis toonitab Systrani arendatud Systran Unixi tarkvara innovaatilisust; konkreetsemalt on 4. mai 1998. aasta ettekandes tuuma kohta täpsustatud, et „süsteemi kõik programmid on uuendatud või ümber kirjutatud C-keeles";

– vastusest komisjoni poolt 1997. aastal portimislepingute sõlmimiseks avaldatud hanketeatele, mis näitab, et komisjon oli igati informeeritud Systrani õiguste tekkimisest, mida ta tol ajal ei vaidlustanud, samuti sellest, et Systran Unix oli varasem.

175 Ühtlasi on komisjon mitmel korral tunnustanud Systrani omandiõigust nii Systran Mainframe'i versioonile kui ka Systran Unixi versioonile, samuti seda, et Systran Unix oli olemas enne EC-Systran Unixi versiooni, nagu nähtub:

– faksist, mis on saadetud äriühingule Gachot 5. märtsil 1987 ja milles komisjon kirjutab:

„Systrani kontsern on põhitarkvara omanik ja komisjoni kasutusõigused nende üheksa [keelepaari] osas laienevad ainult ühenduse institutsioonidele ja liikmesriikide ametiasutustele. Komisjon on seevastu erialasõnastike omanik, mida ta on välja töötanud alates 1975. aastast";

– Carpentier' ettekandest hangete ja lepingute sõlmimise nõustamise komisjonile;

– J. Beaveni ettekandest, mis tõendab, et Systran Unixi tarkvara oli olemas enne EC-Systran Unixi versiooni ja et just Systran Unixi tarkvaras tehtud uuenduste kasutamiseks ja mahajäämuse ületamiseks sooviski komisjon uuendada ärisuhteid Systraniga;

– teise, kolmanda ja neljanda portimislepingu II lisa tehnilisest lisast, milles on esitatud portimise üldpõhimõtted ja mis annavad tunnistust, et komisjon teadis, et Systran Unixi tarkvara oli varem olemas ja et just see tarkvara võimaldas välja töötada EC-Systran Unixi versiooni;

– tehingust Systraniga, mille komisjon sõlmis ja millest tuleb kinni pidada: esiteks komisjon, rikkudes esialgset lepingut sellega, et ta ei maksnud Systranile mingit tasu, kuigi oli kohustatud seda tegema, pidas vajalikuks pöörduda Systrani poole ja sõlmis temaga tehingu, mis on vormistatud 19. ja 22. detsembri 1997. aasta kirjavahetusega, milles kirjaliku tõlke peadirektoraadi peadirektor täpsustas, et on vaja „maksimaalselt väärtustada tööd, mida komisjon on 20 aastat teinud komisjoni dokumentide haldus- ja tehnikakeele jaoks spetsiaalselt kohandatud sõnastike väljatöötamisel"; see eelneva 20 aasta jooksul tehtud töö on ainus, millele võib tugineda, kuna õigusi Systran Mainframe'i tarkvarale endale tal ei olnud; teiseks taotles kirjaliku tõlke peadirektoraadi peadirektor, et Systran kohustuks „mitte esitama rahalisi nõudeid tulenevalt Systrani kontserni ja komisjoni vahel sõlmitud lepingute täitmisest"; või täpsemalt: sel ajal koosnesid Systrani rahalised nõuded tasust, mis kuulus tasumisele tulenevalt tema autoriõigusest Systran Mainframe'i versioonidele; kolmandaks taotles kirjaliku tõlke peadirektoraadi peadirektor isegi luba kasutada Systrani nime, tunnustades sellega Systrani autorsust; Systran andis komisjonile nõusoleku Systrani nime kasutamiseks seoses „Systrani algupärasest süsteemist tuletatud masintõlkesüsteemiga", kinnitas, et ta on nõus, et komisjon kasutab tema tarkvara, loobus rahalistest taotlustest seoses varasemate lepingute rikkumisega ja täpsustas:

„[M]e ei ole vastu põhimõttele, et komisjoni kasutatava Systrani versiooni sõnastike teatud osad avaldatakse. Sellegipoolest tuleb tagada, et Systrani süsteemi omandielemente avalikult ei levitata."

176 Hagejad väidavad seega, et komisjon ei saa täna teeselda, et ta ei tea nende õiguste ulatust, ning et ta teab väga hästi, et talle ei ole kunagi antud luba muuta Systran Unixi tarkvara ja eriti selle tuuma. Kõik loata tehtud muudatused tähendavad seega tarkvaraõiguste rikkumist, kuna selles valdkonnas kehtib põhimõte, et muutmine on keelatud, mitte vastupidi.

177 Komisjon rõhutab, et tarkvara kaitse on kõigis liikmesriikides tagatud autoriõigust käsitlevate õigusaktidega. Ta viitab olukorrale Belgias, kus kehtib Belgia arvutiprogrammide seadus ja Belgia autoriõiguse seadus, samuti Luksemburgile, kus kehtib 24. aprilli 1995. aasta seadus, millega muudeti 29. märtsi 1972. aasta autoriõiguse seadust selles osas, mis puudutab arvutiprogrammide õiguslikku kaitset (*Mémorial* A 1995, lk 944, edaspidi „Luksemburgi arvutiprogrammide seadus"), 8. septembri 1997. aasta seadus, millega muudeti 29. märtsil 1972 muudetud autoriõiguse seadust (*Mémorial* A 1997, lk 2662) ja Luksemburgi autoriõiguse seadus.

178 Esmajärjekorras väidab komisjon, et puuduvad tõendid õiguste kohta, millele Systran Systrani tarkvara suhtes tugineb. Käesolevas kohtuasjas ei ole hagejad selgitanud, kuidas nad on omandanud õigused, mille valdajad nad oma sõnul on.

179 Seoses Systran Mainframe'i ja EC-Systran Mainframe'i versioonidega märgib komisjon, et hagejate väitel on Systrani tarkvara autor selgelt kindlaks määratud esialgses lepingus: see on WTC; et nende sõnul sai Systran 1980-ndate aastate lõpul vara osalise üleandmise käigus kõik õigused, mis puudutasid „masintõlke" tegevusharu äriühingus Gachot, kes omakorda oli äriühingute WTC, Latsec, Systran USA ja Systran Institut (Saksamaa) õigusjärglane, kes leiutasid Systrani masintõlkesüsteemi, mida nimetati veel „Systrani tarkvaraks" või „Systrani süsteemiks", ja et nende väitel on kõik komisjoniga aastatel 1975–1987 sõlmitud lepingud *de jure* üle võetud Systrani poolt, kes neid järgib. Vaatamata neile kinnitustele ja komisjoni konkreetsetele taotlustele (vt 15. veebruari ja 28. aprilli 2005. aasta kirjad, mis on saadetud Systranile palvega, et ta määratleks oma pretensioonide õigusliku ja lepingulise aluse), ei ole hagejad, eelkõige Systran Luxembourg esitanud ühtki tõendit (õiguste võõrandamise kokkulepe vms) selle kohta, et nad on tõesti saanud nende õiguste valdajateks, mille rikkumisele nad osutavad, ega täpsusta sedagi, millisel territooriumil ja kui kaua need õigused

kehtivad. WTC-ga sõlmitud esialgse lepingu artikli 5 punkt c nägi ette, et ilma komisjoni eelneva nõusolekuta ei saa toimuda lepingust tulenevate õiguste või kohustuste üleminekut. Komisjon tugineb sellele sättele, väites, et ta ei ole kunagi saanud eelnevat teadet üleandmise ega võõrandamise kohta, millele hagejad osutavad, ja et ta ei ole seega kunagi nõustunud WTC osaluse võõrandamisega hagejatele.

180 Mis puudutab presumptsiooni, mille kohaselt autorsus kuulub vastupidiste tõendite puudumisel isikule või isikutele, kelle nimel teos on avaldatud, siis vaidlustab komisjon Prantsuse õiguse kohaldamise selles suhtes. Presumptsioon, mida Prantsusmaal käsitleb seadus nr 94-361, ei ole käesolevas asjas kohaldatav ning seda kritiseerivad Belgia ja Prantsuse õigusteadlased. Komisjon rõhutab veel, et presumptsioon on kehtiv vaid kuni vastupidiste tõendite esitamiseni ja on ilmselge, et ta kummutab selle presumptsiooni EC-Systran Unixi versiooni puhul asjaoluga, et seda versiooni et ole turustatud pakendis, millel on autori nimi, ja et seda versiooni nimetatakse mõnikord „Commission's MT system" või „ECMT".

181 Teiseks väidab komisjon, et poolte vahel tekkinud lepingulisi suhteid tuleb analüüsida kui õigusjärglust „tellimuslepingu" suhtes, millega talle antakse omandiõigus EC-Systran Mainframe'i ja EC-Systran Unixi versioonidele, ilma et Systrani kontsern saaks nende suhtes oma õigusi nõuda. Erinevates lepingutes, mis pooled on sõlminud alates 1975. aastast, on Systrani kontserni äriühingud üldiselt kohustunud looma komisjoni jaoks EC-Systrani programmi kõik elemendid või osa neist, mis vastavad komisjoni tegevusest tingitud spetsiifilistele vajadustele, olgu siis tegu EC-Systran Mainframe'i või EC-Systran Unixi versiooniga. Selles osas ei ole Systran tõendanud, et ta on omandanud õigused selliselt komisjoni jaoks arendatud programmidele. Neis programmides on sisuliselt selliseid asju, mille on loonud ja arendanud füüsilised isikud. Selleks et Systran saaks väita, et ta omab nende suhtes õigusi, peaks ta tõendama, et ta on õigused omandanud nende loojatelt. Komisjon osutab selles küsimuses, et Belgia õigusaktidest, millele Systran tugineb, nähtub, et arvutiprogramm on omandatud selle autorilt vaid siis, kui võõrandamine on kirjalikult vormistatud, isegi kui autor on tehingu algataja. Sama kehtib ka Luksemburgi autoriõiguse seaduse järgi. Belgia arvutiprogrammide seaduses on tegelikult vaid üks säte, mis lubab teha erandi Belgia autoriõiguse seaduse artikliga 3 kehtestatud üldisest korrast (mis nõuab looja kirjalikku tahteavaldust nagu Luksemburgi seadus). Erand viitab juhule, kui programmi on loonud töötaja või teenistuja. Seega on ette nähtud omandiõiguste tööandjale ülemineku presumptsioon, kui lepingus või põhikirjas ei ole sätestatud teisiti. Kui jätta

kõrvale see juhtum, mille esinemist hagejad ei ole tõendanud, tuleb „tellimuslepingule", millega isik teeb teisele isikule, kes ei ole tema alluvuses, ülesandeks luua kogu arvutiprogramm või selle osa, kohaldada seega Belgia autoriõiguse seaduse eespool viidatud nõudeid. Lisaks toob komisjon esile, et Belgia õiguse järgi ei saa hagejaid, juriidilisi isikuid käsitada autoritena. Autoriõiguse algupärane valdaja on füüsiline isik, kes on teose loonud, ning Belgias saab autoriõigus tekkida ainult füüsilisel isikul. Belgia kohtupraktikale tuginedes toonitab komisjon, et juriidilised isikud peavad tõendama, millistelt isikutelt ja kuidas nad on õigused saanud (Cour d'appel de Gand 27. oktoobri 1993. aasta kohtuotsus, *Ing. Cons.*, 1993, lk 366). Komisjon leiab, et hagejad ei selgita, kuidas nemad kui juriidilised isikud saavad nõuda õigusi Systran Unixi versioonile või sellest tuletatud EC-Systran Unixi versioonile.

182 Teise võimalusena, isegi kui nõustutakse seisukohaga, et hagejad on teatavate õiguste valdajad Systrani tarkvara suhtes, kinnitab komisjon, et igal juhul on ka tema nende intellektuaalomandi õiguste valdaja, mis on vajalikud tegudeks, mida ta sooritas, usaldades teatavad EC-Systran Mainframe'i versiooniga seotud tööd kolmandale isikule. Ta viitab selles osas EC-Systran Mainframe'i versiooni käsitleva esialgse lepingu, tehnilise koostöö lepingu protokolli ja koostöölepingu sisule ning EC-Systran Unixi versiooni puhul Systran Luxembourgiga aastatel 1998–2002 sõlmitud portimislepingutele. Need lepingud lubavad komisjonil vaidlustada hagejate kinnituse, mille kohaselt ei ole talle võõrandatud mingeid intellektuaalomandi õigusi Systran Unixi versiooni suhtes.

183 Selleks et vaidlustada hagejate väidet, mille kohaselt Systrani tarkvara Systran Unixi versiooni ja EC-Systran Unixi versiooni peaaegu täielik sarnasus lubab järeldada, et

Systrani tarkvara loata kasutamine komisjoni poolt on tarkvaraõiguste rikkumine ja seega ebaseaduslik tegevus, osutab komisjon mitme õiguse olemasolule.

184 Esiteks väidab komisjon, et ta on omandiõiguse valdaja tema teenistuste poolt rahastatud Systrani tarkvara edasiarendustele ja parendustele süsteemi mis tahes osades (tuum, lingvistilised programmid ja sõnastikud). Peale selle on tema ainuomandis erialasõnastikud ja muud sõnastikud, mida ta on arendanud ja parandanud oma vajadusteks (vt esialgse lepingu artikli 4 punkt a, tehnilise koostöö lepingu protokolli artikkel 4, koostöölepingu sissejuhatava osa lõige 6 ja artikkel 4, samuti selle lepingu I lisa, mis täpsustab, et „[k]una komisjon on alati olnud erialasõnastike ja muude Systrani erinevate versioonide jaoks väljatöötatud koostisosade omanik, siis on omandiõigus põhitarkvarale jaotatud mitme äriühingu vahel"). Komisjon toonitab, et paljud spetsiifilised edasiarendused, mis on tehtud Mainframe'i süsteemi portimiseks Unixi süsteemile, on komisjoni omand (vt portimislepingute artikli 13 lõige 2 ning esimese portimislepingu muudatuse nr 4 lisa liide 2).

185 Teiseks väidab komisjon, et ta on kasutusõiguse valdaja. Hagejate kinnitus, et komisjon, kes ei ole loonud Systrani esialgset tarkvara, ei saa olla ühegi õiguse valdaja selle tarkvara või kõigi edasiarenduste suhtes, mis pealegi on tehtud ilma loata Systrani tarkvarast lähtudes, on selles osas vastuolus portimislepingute artikliga 13. See, kuidas hagejad tõlgendavad nimetatud sättes sisalduvat piirangut „välja arvatud juhul, kui tööstusomandi või intellektuaalomandi õigused on juba tekkinud", on vastuolus lepingute heauskse tõlgendamise põhimõttega. Komisjoni sõnul rõhutavad portimislepingud ühest küljest erinevust Systrani kontserni poolt turustatava Systrani süsteemi ja komisjoni kasutuses olevate EC-Systrani versioonide vahel ning teisest küljest näevad sõnaselgelt ette, et süsteem nimetusega „komisjoni masintõlkesüsteem" jääb

komisjoni omandiks koos kõigi selle osadega, sõltumata sellest, kas neid on lepingu täitmise käigus muudetud või mitte. Piirangut, mille kohaselt need õigused on olemas, „ilma et see kahjustaks juba tekkinud tööstusomandi või intellektuaalomandi õigusi", saab seega mõista ainult nii, et see tähendab enne süsteemi portimise lõppu valitsenud *statu quo ante* kaitset ja välistab hagejate poolt mis tahes õiguste omandamise EC-Systran Unixi versiooni suhtes portimise kaudu. See kokkulepe, mis on sõlmitud Systran Luxembourgiga, kes kirjutas alla portimislepingutele, võib laieneda Systranile, kuna 12. märtsi 2001. aasta kinnituskirjaga (neljanda portimislepingu V lisa) annab see äriühing kinnituse, et tema tütarettevõtja Systran Luxembourg täidab nõuetekohaselt kõik neljanda portimislepingu järgsed kohustused.

186 Sellest tulenevalt väidab komisjon, et eespool viidatud lepingutest ja juba 22. septembri 1975. aasta esialgsest lepingust nähtub poolte kavatsus anda ühenduse käsutusse Systrani tõlkesüsteem ja et tal on EC-Systrani versioonide suhtes omandiõigused või igal juhul kasutusõigused. Systrani tarkvara neid versioone arendati ju komisjoni kulul (eelarve suurus ligikaudu 45 miljonit eurot, millest ligi 14 miljonit Systrani kontserni äriühingute jaoks) ja ta oleks pealegi saanud seda teha iseseisvalt. Systrani tarkvara kasutusvõimaluste suhtes ühenduse poolt ühenduse territooriumil avaliku sektori huvides selle mõiste laiemas tähenduses ei olnud mingeid kahtlusi. Lisaks nägi juba esialgne leping ette, et ühendus võib süsteemi vabalt kasutada igal otstarbel ja seega ka väljaspool ühenduse territooriumi, kaasa arvatud erasektoris, makstes WTC-le täiendavat tasu. Komisjoni sõnul seisnes selle lahenduse „filosoofia" selles, et partner WTC, kes oli süsteemi arendanud ja volitatud seda ka ise kasutama, sai mitme lepingu tulemusena piisava tasu, et leida, et ühendus on omandanud õiguse seda täielikult ja vabalt käsutada, seega omandiõiguse.

187 Mõistagi osutab komisjon, et see lahendus ei ole sellisena sõnaselgelt sätestatud 1987. aasta koostöölepingus, kuid seda lepingut saab ainult nii tõlgendada. Ükski muu tõlgendus peale selle, mille eesmärk on anda komisjonile omandiõigused Systrani tarkvara EC-Systran Mainframe'i versiooni suhtes, ilma et hagejad saaksid nõuda vastuväidete esitamise õigust, ei võimalda selgitada selle lepingu artiklite 4, 4*bis*, 5 ja 8 vahelisi seoseid. Komisjoni sõnul oli see leping niisiis „kompromisskokkulepe", mis võimaldas välistada poolte vahel kõik vaidlused omandiküsimustes seoses Systrani süsteemi erinevate koostisosadega, kaasa arvatud sõnastikega.

188 Kolmandaks, isegi kui eeldada, et komisjon kasutab Systrani tarkvara EC-Systran Unixi versiooni, mis on Systran Unixi versioon muudetud kujul, nagu nähtub H. Bitani ettekandest, ei esita hagejad tõendeid, et komisjon on rikkunud Belgia õigust või Luksemburgi õigust. Komisjon viitab Belgia ja Luksemburgi õiguse erinevatele sätetele, mida kohaldades oleks võimalik arvutiprogrammi reprodutseerida või kohandada ilma autori loata, kui see on vajalik selleks, et kasutaja saaks programmi kasutada vastavalt selle otstarbele, kaasa arvatud vigade parandamine (vt Belgia arvutiprogrammide seaduse artikkel 6, Luksemburgi arvutiprogrammide seaduse artikli 28 lõige 4 ja Luksemburgi autoriõiguse seaduse artikkel 34).

189 Viimasena vaidlustab komisjon formaalselt väite, et ta on edastanud EC-Systran Unixi versiooni lähtekoodid äriühingule Gosselies vaidlusaluse hanke alusel tehtavate tööde raames. Vastupidi H. Bitani ettekandes leiduvatele kinnitustele ei nõudnud sellele äriühingule usaldatud tööd sekkumist tarkvara tuuma tasemel. Vaidlusaluses hankemenetluses sõlmitud lepingu tulemusena sai Gosselies kätte ainult EC-Systran Unixi versiooni lingvistiliste osade lähtekoodid, mis olid komisjoni ainuomand

tulenevalt poolte vahel sõlmitud lepingutest ja tema teenistuste panusest nende osade edasiarendamisse.

190 Seega, kui Systrani tarkvara Systran Unixi versioon ja EC-Systran Unixi versioon ongi omavahel sarnased, ei tõenda see, et komisjon on toime pannud tarkvaraõiguste rikkumise. Õiguslikud järeldused, mille hagejad sellest sarnasusest tuletavad, ei ole õiged. Komisjonil on täielik õigus muuta või kohandada tarkvara ja usaldada kohandamine või muutmine kolmandast isikust äriühingule ilma hagejate eelneva loata.

Õigused, millele tuginetakse seoses oskusteabega

191 Hagejad väidavad, et oskusteave on määratletud kui „salajase, olulise ja asjakohases vormis määratletud tehnilise teabe kogum". Nad tuginevad selles punktis komisjoni 31. jaanuari 1996. aasta määruse (EÜ) nr 240/96 [EÜ] artikli [81] lõike 3 kohaldamise kohta tehnosiirde kokkulepete teatavate liikide suhtes (EÜT L 31, lk 2) artiklis 10 sätestatud definitsioonile. Nad täpsustavad ühtlasi, et sellest sõnastusest ja liikmesriikide õiguse ühistest üldpõhimõtetest tulenevalt on oskusteave hüve, mida saab kaitsta nii oskusteabe üleandmise lepingute ja konfidentsiaalsuskokkulepete alusel kui ka kahjunõuete esitamisega oskusteabe ilma selle valdaja loata avalikustamise eest. Käesolevas kohtuasjas tuginevad hagejad oskusteabele, mis neil on Systrani tarkvara kohta sõltumata sellest, kas on tegu Systran Unixi versiooniga, mida arendas ja turustas Systrani kontsern, või sellega peaaegu identse tuletatud versiooniga EC-Systran Unix, mida arendas Systran Luxembourg komisjonile kasutamiseks. Oskusteave, mida hagejad kaitsevad ja saladuses hoiavad, moodustub tehniliste, infotehnoloogiaalaste ja lingvistiliste teadmiste kogumist, mis on asjastunud tuuma, lingvistiliste moodulite ja sõnastike ning kaasnevate dokumentide kujul (vt H. Bitani ettekanne ja H. Bitani esimene tehniline analüüs). Komisjoni avaldatud hanketeates kirjeldatud teenuste

osutamiseks on vaja muuta Systrani tarkvara lähtekoodi ja järelikult avaldada see lähtekood isikule, kellega hankemenetluse tulemusena leping sõlmiti. Kui komisjon usaldas sellise lepingu täitmise kolmandale isikule, avalikustas ta Systrani oskusteabe ilma loata. See avalikustamine on rikkumine, mis võib kaasa tuua ühenduse vastutuse.

192 Vastuseks argumendile, et oskusteabe mõiste ei ole määratletud ja oskusteavet kui sellist ei saa kaitsta, juhivad hagejad tähelepanu sellele, et just komisjon ise määratles oskusteabe mõiste oma määrustes ja nende sõnastusest tuleneb, et oskusteabe väärtus seisneb arvestatavas eelises, mille selle edastamine võib anda, mistõttu see tuleb jätta salajaseks, et see ei oleks üldteada ja et seda oleks võimatu kätte saada. Ei saa vaidlustada seda, et Systrani tarkvara Systran Unixi versioon on oluline uuendus, mille on teinud Systrani kontsern, kes ilmutab tõelisi tehnilisi oskusi ja oskusteabe olemasolu, mis on uuringute ja kogemuste tulemus, nagu näitab varem assemblerkeeles kirjutatud Systrani süsteemi ümberkirjutamine C++ keelde. Nende elementide kättesaamine võimaldab paljastada eeskätt tarkvara valmistamise saladused ja võimaldab igal äriühingul, kes need kätte saab, valmistada konkureerivat tarkvara.

193 Vastuseks argumentidele, mille kohaselt esiteks ei saa komisjonil olla kohustust hüvitada kahju, mida nõutakse oskusteabe õigusvastase avalikustamise eest, kuna ainult kõlvatu konkurentsi hagi võimaldab hüvitada oskusteabega seotud õiguste rikkumist, ja teiseks ei ole komisjon ettevõtja ega hagejate konkurent, vaid on ühenduse institutsioon, väidavad hagejad, et kõlvatu konkurentsi hagi jääb ennekõike lepinguvälise vastutuse hagiks, mis põhineb süü, kahju ja põhjusliku seose kolmnurgal, nagu esinevad käesolevas kohtuasjas. Igal juhul rõhutavad hagejad, et Prantsuse kohtupraktikas, mis on neis küsimustes vastavuses paljude Euroopa riikide kohtupraktikaga, on täpsustatud, et „ainuüksi oskusteabe avalikustamine väljaspool ettevõtet tekitab kahju,

sõltumata sellest, kuidas seda võidi kasutada" ja et „tellija, kes annab alltöövõtjale üle teiste isikute koostatud plaanid, paneb toime rikkumise, millega kaasneb tsiviilvastutusele võtmine" (Cour d'appel de Paris 31. mai 1995. aasta kohtuotsus; Cour de cassation'i, chambre commerciale, 28. jaanuari 1982. aasta ja 8. novembri 1994. aasta kohtuotsused).

194 Vastuseks argumendile, mille kohaselt oskusteavet valdab komisjon ja Systran on sellest kasu saanud, märgivad hagejad, et see toob esile komisjoni suhtumise, millega ta omastab õigusvastaselt Systrani tarkvara versioonid, mis on ette nähtud töötamiseks Unixi keskkonnas. Komisjon on korduvalt sõnaselgelt tunnustanud Systrani oskusteavet selles valdkonnas.

195 Argumendi kohta, mis tuleneb äriühinguga Gosselies hankemenetluse tulemusena sõlmitud lepingus ette nähtud konfidentsiaalsuse tingimusest, väidavad hagejad, et komisjon ei saa väita, et ta võib röövida Systrani kontserni oskusteabe, kui see rikkumine jääb konfidentsiaalseks. Komisjoni mõttekäik, mis viib selleni, et vallandatud isik, kellele ei ole sõnaselgelt kehtestatud tarkvaraõiguste rikkumise toimepanemise keeldu, võiks vabalt seda teha muret tundmata ja võiks konfidentsiaalsuse tingimuse kehtestamise korral kaitstavad teosed vabalt üle anda kolmandatele isikutele ilma õiguste valdaja loata, on absurdne.

196 Komisjon selgitab, et kuigi hagejad viitavad oskusteabe definitsioonile, mis on võetud määrusesse nr 240/96, ei näita nad, millisel õiguslikul alusel nad teda rikkumises süüdistavad. Ta väidab selles osas, et oskusteave ei ole kaitse all, vähemalt mitte oskusteabe kui sellisena. Üheski õigusnormis ei ole nimelt käsitletud nimetatud oskusteabe definitsiooni või kaitset. Komisjoni sõnul on oskusteave tavakohaselt kaitstud

ainult kõlvatut konkurentsi käsitlevate õigusaktide alusel. Ta viitab selles küsimuses Belgiat puudutavas osas 14. juuli 1991. aasta äritava, teabe ja tarbijakaitse seadusele (loi du 14 juillet 1991 sur les pratiques du commerce et sur l'information et la protection des consommateurs, *Moniteur belge*, 29.8.1991, lk 18712) ning Luksemburgi puudutavas osas 27. novembri 1986. aasta äritava korraldamise ja kõlvatu konkurentsi eest karistamise seadusele (loi du 27 novembre 1986 réglementant certaines pratiques commerciales et sanctionnant la concurrence déloyale (*Mémorial* A 1986, lk 2214) ja 30. juuli 2002. aasta seadusele, millega reguleeritakse teatavat äritava, kehtestatakse karistused kõlvatu konkurentsi eest ja võetakse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/55/EÜ, millega muudetakse direktiivi 84/450/EMÜ eksitava reklaami kohta, arvates selle hulka võrdleva reklaami (la loi du 30 juillet 2002 réglementant certaines pratiques commerciales, sanctionnant la concurrence déloyale et transposant la directive 97/55/CE du Parlement européen et du Conseil modifiant la directive 84/450/CE sur la publicité trompeuse afin d'y inclure la publicité comparative (*Mémorial* A 2002, lk 1630)). Nimetatud õigusaktide sätetest lähtudes ei saa olla täidetud tingimused, mis on nõutavad hagejate väidetava oskusteabe kaitseks kõlvatu konkurentsi eest, kuna komisjon ja hagejad ei ole konkurendid, sest komisjon ei ole kaubandus-, tööstus- ega käsitööettevõtja, ja kuna komisjoni asukoht on Belgias, mitte Prantsusmaal, mistõttu Prantsuse seadust ei saa kohaldada.

197 Komisjon väidab, et tema valduses ei ole kunagi olnud Systran Unixi versiooni lähtekoodid, vaid ikka ainult EC-Systran Unixi versiooni omad, mille suhtes ta leiab endal olevat teatavad omandiõigused ja kasutusõigused, tuginedes Systrani kontserniga sõlmitud erinevatele lepingutele, mis käsitlevad EC-Systran Mainframe'i versiooni ja selle versiooni portimist Unixi keskkonda. Komisjon väidab ühtlasi, et Systrani kontserniga sõlmitud lepingud ei sisaldanud tema suhtes konfidentsiaalsuse tingimust. Veel enam, ükski neist lepinguist ei osutanud oskusteabe panustamisele Systrani kontserni poolt ega selle kaitsele. Lisaks toonitab komisjon, et nii tema teenistused kui ka Systrani kontserni mittekuuluvad äriühingud, kes tegid kontserniga koostööd, on laialdaselt arendanud Systrani tarkvara ja selle rakendusi. Hagejad on seega saanud kasu komisjoni või kolmandate isikute oskusteabest ja on saanud turustada komisjoni ja nende kolmandate isikute toodetut endale kasulikult. Komisjon märgib, et mõned isikud, kes töötasid EC-Systran Unixi versiooni kallal äriühingus Gosselies, olid varem töötanud äriühingus Telindus ja hiljem töötasid Systran Luxembourgis. Äriühing Telindus, kellega Systran liitus Systran Luxembourgi asutamiseks, on alates 1990. aastast sõlminud komisjoniga lepinguid kirjaliku tõlke kohta, mis tõendab, et Systran ei saa nõuda õigusi EC-Systran Unixi versioonile ega sellega seotud oskusteabele.

198 Peale selle, lähtudes esialgse lepingu artikli 4 punktist a ning koostöölepingu sissejuhatava osa lõikest 6 ja artiklist 4, samuti teise portimislepingu II lisa liite 1 artiklist 1, ei saanud komisjon milleski eksida, kui ta sõlmis hankemenetluse tulemusena lepingu äriühinguga Gosselies.

199 Ühtlasi täpsustab komisjon, et hanketeates sisaldub konfidentsiaalsuse tingimus, mille kohaselt isik, kellega leping sõlmitakse, ei saa kasutada või avalikustada kolmandale isikule komisjonilt saadud teavet (vt 4. oktoobri 2003. aasta hanketeate lisa 1 artikkel II.9). Konfidentsiaalsuse tingimuse kohaselt ja üldse kõikidel juhtudel ei tohtinud äriühing Gosselies seega avalikustada konfidentsiaalset teavet, mille komisjon võis talle olenevalt olukorrast edastada. Sellise teabe avalikustamine nimetatud ettevõtjale ei saanud seega hagejatele kahju tekitada. Komisjon toonitab lõpetuseks, et EC-Systran Unixi versiooni programmid ja sõnastikud on majutatud eranditult vaid tema arvutitesse.

b) Üldkohtu hinnang

200 Käesolevas kohtuasjas seisneb väidetavalt õigusvastane tegevus selles, et komisjon andis ilma hagejate nõusolekuta õiguse teostada hanketeates mainitud tööd, mis tähendavad iseenesest Systrani tarkvara EC-Systran Unixi versiooni üle võetud Systran Unixi versiooni elementide muutmist või avalikustamist kolmandale isikule, kuigi need on kaitstud autoriõigusega või kuuluvad Systrani kontserni oskusteabe hulka.

201 Selleks et kindlaks teha, kas niisugune tegevus on õigusvastane, tuleb kõigepealt tuvastada, kas hagejatel on liikmesriikide õiguse ühistest üldpõhimõtetest lähtudes õigus esitada vastuväiteid sellele, et komisjon usaldab ilma nende nõusolekuta EC-Systran

Unixi versiooni teatavate aspektidega seotud tööd kolmandale isikule. Selle õiguse, mis põhineb hagejate sõnul algupärase ja varasema Systran Unixi versiooniga seotud autoriõigusel ja oskusteabel, on komisjon vaidlustanud, väites, et hagejad ei ole esitanud neid õigusi tõendavaid dokumente, millele nad nimetatud tarkvaraversiooni suhtes tuginevad (vt eespool punktid 178–179).

202 Kui ilmneb, et hagejad võivad neile õigustele tugineda, tuleb seejärel läbi vaadata komisjoni seisukoht, et Systrani kontsern on tal lubanud usaldada vaidlusaluses hankes määratletud tööd kolmandale isikule. Komisjon leiab ju sisuliselt, et Systrani kontserniga alates 1975. aastast sõlmitud erinevad lepingud ja nende rahastamine annavad talle piisavalt kasutusõigusi ja omandiõigusi EC-Systran Unixi versiooni erinevate elementide suhtes, mistõttu ta ei pea arvestama hagejate väidetavat õigust esitada vastuväiteid tulenevalt Systran Unixi versiooni suhtes kehtivatest õigustest (vt eespool punktid 181–187).

203 Kui ilmneb, et komisjon ei tohtinud eirata vastuväidete esitamise õigust, millele tuginevad hagejad, siis tuleb lõpuks analüüsida hanketeates mainitud EC-Systran Unixi versiooni puudutavate tööde sisu, et välja selgitada, kas need toovad iseenesest kaasa autoriõiguse ja oskusteabe alusel kaitstud elementide või andmete muutmise või avalikustamise, millele tuginevad hagejad ja mille komisjon viimases järjekorras vaidlustab (vt eespool punkt 189).

Õigused, millele hagejad tuginevad Systrani tarkvara Systran Unixi versiooni puudutavas osas

204 Selleks et määratleda liikmesriikide õiguse ühiseid üldpõhimõtteid autoriõiguse valdkonnas, tuginevad hagejad Berni konventsioonile, direktiivile 91/250 ja direktiivile 2004/48. Nad osutavad ühtlasi liikmesriikide õigusele ja esitavad kaks professor

P. Sirinelli arvamust, mis käsitlevad juriidilise isiku esitatud tarkvaraõiguste rikkumise hagi vastuvõetavuse küsimusi ja ümberkirjutatud tarkvara autori õiguskaitse kättesaadavust, samuti H. Bitani teise tehnilise analüüsi.

205 Nagu on juba selgitatud Üldkohtu pädevuse kontrollimise staadiumis (vt eespool punktid 68–73), on Systrani kontsernil õigus tugineda autoriõigusele Systrani tarkvara Systran Unixi versiooni suhtes, mida ta on arendanud ja turustanud oma nimel, ilma et ta peaks esitama muid tõendeid.

206 Kahtlemata kehtib üldreegel, nagu väidab komisjon, et kui õiguse olemasolus on vaidlus, siis on isik, kes tugineb õiguse olemasolule või puudumisele, kohustatud seda tõendama (*actori incumbit probatio*). Autoriõiguse valdkonnas on siiski õigusaktiga kehtestatud presumptsioon, mis lubab tõendamiskoormise ümber pöörata. Ühenduse õiguses on selline presumptsioon sätestatud direktiivi 2004/48 artiklis 5 „Autorsuse ja omandilise kuuluvuse presumptsioon", mille sõnastuse kohaselt „[k]äesolevas direktiivis kirjeldatud meetmete, protseduuride ja õiguskaitsevahendite kohaldamine tähendab, et […] kirjandus- või kunstiteose autorina käsitatakse isikut, kelle puhul on vastupidiste tõendite puudumisel piisav, kui tema nimi esineb teosel tavapärasel viisil, ja sellest tulenevalt antakse talle õigus alustada rikkumise uurimist". Samuti on hagejad kahe näitega osutanud sellele presumptsioonile liikmesriikide õiguses, ilma et komisjon oleks esitanud vastupidiseid näiteid teiste liikmesriikide õigusest. Prantsuse õiguses, mille alusel on asutatud Systran, kes tugineb käesolevas kohtuasjas autoriõigustele Systrani tarkvara Systran Unixi versiooni suhtes, mida ta turustab, on Prantsuse intellektuaalomandi seadustiku artiklis L 113-1 sätestatud, et „[v]astupidiste tõendite puudumisel kuulub autorsus isikule või isikutele, kelle nimel teos on avalikustatud". Belgia õiguses, mis on komisjoni asukohariigi õigus, on see presumptsioon sätestatud Belgia autoriõiguse seaduse artikli 6 teises lõigus, mille kohaselt „vastupidiste tõendite puudumisel eeldatakse, et autor on isik, kes teosel sellena esineb, kuna sellele on märgitud tema nimi või tähis, mis võimaldab tema isikut kindlaks teha".

Neile erinevatele sätetele on viidatud kui näidetele, milles avaldub liikmesriikide õiguse ühine üldpõhimõte.

207 Tuues näiteid sätetest, mis on üle võetud sisuliselt kõigis liikmesriikides, väidavad hagejad, et Prantsuse õiguses on teos kaitstud tulenevalt ainuüksi selle loomise asjaolust. Prantsuse intellektuaalomandi seadustiku artikkel L 111-1 sätestab, et „[l]oometeose autor valdab teose suhtes isiklikke ainuõigusi tulenevalt ainuüksi teose loomise asjaolust ja võib nõuda kõigilt teistelt isikutelt nende õiguste järgimist". Mõiste „loometeos" on määratletud Prantsuse intellektuaalomandi seadustiku artiklis L 112-2, mille kohaselt „[k]äesolevas seadustikus käsitatakse loometeosena: [t]arkvara, kaasa arvatud selle loomise lähtematerjal". Komisjon ei ole hagejate selle näite vaidlustamiseks midagi esitanud.

208 Kui teos on loodud, eeldatakse, et see on algupärane. Tõendamisprobleem on selles valdkonnas seotud enamasti küsimusega, kas üks teos on teisest varasem. Käesolevas kohtuasjas on tõendina, et Systran Unixi versioon on varasem kui EC-Systran Unixi versioon, esitatud lihtsalt asjaolu, et teine versioon on arendatud pärast esimest ja selle arendamiseks kutsus komisjon Systrani kontserni ja vajas tema Systran Unixi versiooni. Selles punktis on oluline märkida, et komisjon – nagu ta kinnitab oma vastureplikis – ei vaidlusta seda, et Systran on õiguse valdaja Systran Unixi tarkvara suhtes, mida ta turustab.

209 Ühtlasi olgu märgitud, et Prantsuse õiguse ja Belgia õiguse kohta hagejate esitatud andmetel on ettevõtja autorsus leidnud käsitlemist nende liikmesriikide kohtupraktikas. Prantsusmaal on Cour de cassation (kassatsioonikohus) esimese tsiviilkohtukoja 24. märtsi 1993. aasta otsuses leidnud, et juriidiline isik peab lihtsalt tõendama, et ta teost kasutab, selleks et tema tarkvaraõiguste rikkumise hagi oleks vastuvõetav, ilma et tal oleks vaja tõendada õiguste päritolu, Belgias on aga asjassepuutuv Cour de cassation'i 12. juuni 1998. aasta otsus (vt P. Sirinelli esimene arvamus, lk 18 ja 26). Selle üksikasjaliku õigusliku arvamuse kummutamiseks piirdub komisjon ebamääraste

ja lakooniliste kinnitustega, mis põhinevad selle lahenduse kriitikal, mis on eespool esitatud mõnedes õigusteaduslikes artiklites ja Cour d'appel de Gand „(Genti apellatsioonikohus) 1993. aasta otsuses, mis on varasem Belgia Cour de cassation'i eespool viidatud kohtuotsusest. Pooled ei ole esitanud ega arutanud küsimust, millise sisuga on teiste liikmesriikide õigus peale nende, mida on näitena tsiteerinud professor P. Sirinelli.

210 Eespool viidatud kohtupraktikas leitud lahendus lähtub huvist piirata tarkvaraõiguste rikkuja võimalust nõuda hagi vastuvõetamatuks tunnistamist ja hoiab ära selle, et juriidiline isik peaks esitama võõrandamislepingute täieliku ahela alates füüsilisest isikust autorist, kes oli õiguse algupärane valdaja. Niisiis on tõendamise osas tegelik valdus hagi esitamise päeval tähtsam kui omandamise ajalugu.

211 „Vastuseks komisjoni argumendile, mille kohaselt autoriõiguse presumptsioon on EC-Systran Unixi versiooni puhul ümber pööratud tulenevalt asjaolust, et seda versiooni ei ole turustatud pakendis, millele on märgitud autori nimi, ja kuna seda nimetatakse mõnikord „Commission's MT system" või „ECMT", tuleb toonitada, et oma lepinguvälise vastutuse hagi põhjendades osutavad hagejad Systran Unixi versioonile ja et nad asuvad seejärel võrdlema seda versiooni EC-Systran Unixi versiooniga tõendamaks, et osa tuletatud versioonist pärineb varasemast ja algupärasest versioonist. Eeltoodust ilmneb, et tegelikult on EC-Systran Unixi versioonis osa nimetusega „Systran" (nimelt tuuma põhisisu), ja nagu ei ole vaidlustatud, on selles versioonis osa nimetusega „EC" (nimelt eeskätt komisjoni loodud sõnastikud). Seega ei käsitle vaidlus mitte EC-Systran Unixi versiooni, vaid õigusi, mida hagejad võivad nõuda EC-Systran Unixi versiooni puudutavate tööde korral tulenevalt õigustest, mida nad evivad algupärase ja varasema Systran Unixi versiooni suhtes. Lisaks ja kõrvalmärkusena tuleb esile tuua, et hanketeatele lisatud näidislepingus esitatud määratlustest selgub, et mõiste „komisjoni masintõlketeenistus (või -süsteem)", millele komisjon viitab, on määratletud järgmiselt: „Komisjoni masintõlkesüsteem on üles ehitatud EC Systrani ümber, mis on Systrani masintõlkesüsteemi eriversioon, mida algupäraselt arendas

World Translation Center", La Jolla, USA, ja seejärel alates 1976. aastast arendas seda edasi Euroopa Komisjon" (The Commission's machine translation service is built around EC Systran, a specific version of the Systran machine translation system originally developed by the World Translation Center, La Jolla, USA, which since 1976 has been further developed by the European Commission.) Seega isegi kolmandate isikutega suheldes kasutas komisjon sõnastust, mille kohaselt komisjoni masintõlketeenistus või -süsteem pärineb WTC kontserni ja Systrani loodud ja arendatud masintõlkesüsteemist.

212 Järelikult võivad hagejad Systrani kontsernina tugineda autoriõigustele Systrani tarkvara Systran Unixi versiooni suhtes, mida Systran on turustanud aastaid ja isegi juba enne EC-Systran Unixi versiooni väljatöötamist Systran Luxembourg'i poolt, et vastata komisjoni erivajadustele.

213 Igal juhul ei anna komisjoni osutatud lepingusätted alust väidetavale õigusele, mis on seotud WTC kontserni ülevõtmisega Systrani kontserni poolt (vt eespool punkt 179). Komisjon viitab seoses sellega 22. detsembril 1975 WTC-ga sõlmitud esialgse lepingu artikli 5 punktile c, väites, et ilma tema eelneva nõusolekuta ei saanud lepingust tulenevate õiguste või kohustuste üleminekut toimuda. Ent see säte täpsustab vaid, et: „Lepinguosaline ei saa lepingust tulenevaid õigusi ja kohustusi tervikuna või osaliselt ilma komisjoni eelneva sõnaselge loata üle anda ega võõrandada, talle usaldatud ülesannete täitmist allhanke korras edasi volitada ega asendada faktiliselt kolmandaid isikuid samadel eesmärkidel." See kehtib vaid lepingu kehtivuse ajal, st mõne kuu, ning kohustused, mille üleandmist ja võõrandamist on mainitud, puudutavad vaid Systrani süsteemi kasutamist, mitte seonduvaid omandiõigusi. Seega ei saa nimetatud säte võtta WTC-lt õigust oma vara käsutada, lastes end 1985. aasta lõpul üles osta äriühingul Gachot, kellest saab Systran, nagu nähtub hagejate poolt oma repliigi lisas esitatud lepingutest. Samuti tuleb tagasi lükata komisjoni argument, mille kohaselt oleks tulnud kindlaks teha hagejate autoriõiguste õiguslikud ja lepingulised alused.

Eespool esitatud seadusesätted ei kohusta autoreid oma teoseid registreerima ega deponeerima, nagu see võib olla patentide puhul.

214 Ülejäänud osas tuleb nentida, et komisjon oli väga hästi teadlik asjaolust, et Systrani kontsern ja selle kontserni poolt üle võetud äriühingud, täpsemalt äriühing WTC, olid intellektuaalomandi õiguste valdajad Systrani tarkvara erinevate versioonide suhtes, mida turunduslikult kasutati alates 1970-ndatest aastatest eriti koos komisjoniga. Hagejad on esitanud hulgaliselt asjaolusid, mis lubavad kindlaks teha loometeose olemasolu selles valdkonnas ja asjaolu, et loometeose loojaks on P. Toma ning et seejärel võtsid selle üle WTC kontserni äriühingud ja Systrani kontserni äriühingud (vt eespool punktid 174 ja 175).

215 Oskusteabe alusel taotletava kaitse kohta väidavad hagejad, et see, et komisjon avalikustas kolmandale isikule salajased tehnilised andmed Systran Unixi versiooni elementide kohta, mis leiduvad EC-Systran Unixi versioonis, on õigusvastane tegevus, millega võib kaasneda ühenduse lepinguväline vastutus EÜ artikli 288 teise lõigu alusel. Nagu on selgitatud Üldkohtu pädevuse kontrollimise staadiumis (vt eespool punktid 78–81), võib ühtlasi asuda seisukohale, et Systrani kontsernil on õigus nõuda seda kaitset salajastele tehnilistele andmetele Systrani tarkvara Systran Unixi versiooni kohta.

Seisukoht, et komisjonile kuuluvad õigused lubavad tal eirata hagejate õigust esitada vastuväiteid

216 Kaitstes seisukohta, et tal ei olnud kohustust arvestada hagejate õigust esitada neile Systran Unixi versiooni suhtes kuuluvate õiguste alusel vastuväiteid teatavate EC-Systran Unixi versiooni puudutavate tööde usaldamisele kolmandale isikule, väidab komisjon, et tal on vajalikud load, kuna tal on õigused, mis on talle loovutatud Systrani kontserniga alates 1975. aastast sõlmitud lepingute alusel ja tulenevalt nende raames tagatud rahastamisest.

217 Need argumendid tuleb tagasi lükata. Nagu hagejad põhjendatult väidavad, ei saa õiguse võõrandamist eeldada. Infotehnoloogia edasiarenduse rahastamise asjaolu ei tähenda, et ühtlasi on soetatud omand. Selline õiguslik tagajärg peab olema sõnaselgelt sätestatud vastavas lepingus. Õiguste võõrandamist tõlgendatakse kitsendavalt ja autori kasuks.

218 Selles küsimuses eitavad hagejad ametlikult vähimagi õiguse võõrandamist komisjonile Systran Mainframe'i versiooni, Systran Unixi versiooni, nende aluseks oleva algupärase idee ja kirjutusviisi, programmi loomise lähtematerjali, andmestruktuuride ja kõige vähem tuuma suhtes. Ainsad õigused, mida hagejad tunnustavad komisjonile kuuluvat, hõlmavad sõnastikke, mida on arendanud komisjoni teenistused Systrani sekkumiseta.

219 Peale selle on lepingusätetes, millele tugineb komisjon, viidates kas EC-Systran Mainframe'i versioonile või EC-Systran Unixi versioonile, seatud sõnaselge tingimus varem tekkinud intellektuaalomandi õiguste juhtumi kohta, olgu siis tegu Systran Mainframe'i versiooni või Systran Unixi versiooni suhtes kehtivate õigustega. Ühtlasi tuleb nentida, et komisjoni osutatud sätted ei võimalda põhistada nende lepingutega seotud Systrani tarkvara erinevate versioonide suhtes allkirjastajale (WTC või Systrani kontserni äriühingud) kuuluvate autoriõiguste üleminekut. Eelkõige olgu märgitud, et ainsad EC-Systran Unixi versiooni käsitlevad lepingusätted, millele komisjon oma tegevuse õigustamiseks viitab, on portimislepingute artikli 13 lõiked 1 ja 2, mis seavad komisjoni nõutava omandiõiguse tingimuseks varem tekkinud intellektuaalomandi õiguste puudumise (vt eespool punktid 95–97). Mis aga puudutab väljavõtet teise portimislepingu II lisa liite 1 artiklist 1, mida komisjon osundab, siis see sätestab: „Käesolevas tehnilises lisas kirjeldatud portimistööd ning süsteemi

osade, inimressursi ja [Systran Software] ja [Systrani] oskusteabe käsutusse andmine ei anna alust maksta täiendavat tasu ega nõuda rahalist hüvitist mis tahes omandiõiguse alusel". Lisaks seigale, et see säte tunnustab sõnaselgelt Systrani oskusteavet, võib ühtlasi tuvastada, et see omab tähtsust vaid rahaliste nõuete jaoks, mida esitab Systran Luxembourg komisjoni jaoks tehtud portimistööde eest. Käesolevas kohtuasjas käsitleb hagi töid, mis komisjon on hankemenetluse tulemusena usaldanud kolmandale isikule.

220 Ühtlasi tuleb märkida, et komisjon toob ise esile, et „tellimuslepingute" tees, mis võimaldas tal tõlgendada WTC kontserni äriühingute ja hiljem Systrani kontserni äriühingute vahel sõlmitud lepinguid nii, nagu oleksid äriühingud kavatsenud nende lepingutega anda talle üle oma autoriõigused, ei tulene sõnaselgelt lepingutest, millele ta viitab. Ühtki komisjoni osundatud lepingusätet ei saa nii tõlgendada, kuna erinevad sätted viitavad kasutusõigusele, mitte omandiõigusele, või seavad sõnaselgelt varem tekkinud intellektuaalomandi õiguste tingimuse.

221 Lõpuks tuleb tagasi lükata komisjoni argument lepingute „filosoofia" kohta, kuna infotehnoloogilise tarkvara kasutusse andmise lepingute filosoofia seisneb täpsemalt kasutaja õiguste piiramises üheainsa kasutuslitsentsiga, andmata talle võimalust tarkvara omandada.

222 Järelikult ei ole komisjon suutnud tõendada, et hagejad on talle lepinguga andnud loa selliseks kasutamiseks ja avalikustamiseks, nagu on toimunud vaidlusaluse hankemenetluse tulemusena lepingu sõlmimise tagajärjel, tuginedes omandiõigusele, mida ta võis nõuda Systrani tarkvara EC-Systran Unixi versiooni suhtes.

223 Teise võimalusena väidab komisjon, et ta võib teha muudatusi EC-Systran Unixi versioonis, riivamata seejuures Systrani kontserni võimalikke autoriõigusi Systran Unixi versiooni suhtes, kuivõrd neid muudatusi võib seaduslikult teha iga kasutusluba omav isik.

224 „Komisjon viitab selles küsimuses Belgia arvutiprogrammide seaduse artiklile 6, kus on märgitud, et selle seaduse artikli 5 punktides a ja b nimetatud arvutiprogrammide reprodutseerimise ja kohandamise toiminguteks ei ole nõutav valdaja luba, kui need on vajalikud selleks, et isik, kellel on õigus programmi kasutada, saaks seda teha vastavalt programmi otstarbele, kaasa arvatud vigade parandamine. Samuti viitab ta Luksemburgi arvutiprogrammide seaduse artikli 28 „Erandid piiratud toimingutest" lõikele 4, mis näeb ette, et „[k]ui lepingus ei ole sätestatud teisiti, siis ei ole artikli 28 [lõike 3 punktides] a ja b ette nähtud toiminguteks nõutav valdaja luba, juhul kui need toimingud on vajalikud selleks, et arvutiprogrammi õiguspäraselt soetanud isik saaks seda kasutada vastavalt otstarbele, kaasa arvatud vigade parandamine". Ka sätestab Luksemburgi autoriõiguse seaduse artikkel 34 „Erandid piiratud toimingutest", et [k]ui lepingus ei ole sätestatud teisiti, siis ei ole artiklis 33 ette nähtud toiminguteks nõutav valdaja luba, juhul kui need toimingud on vajalikud selleks, et arvutiprogrammi õiguspäraselt soetanud isik saaks seda kasutada vastavalt otstarbele, kaasa arvatud vigade parandamine, ja integreerida andmebaasi, millega töötamiseks see on mõeldud".

225 Olgu siiski märgitud, et seda seadusjärgset erandit piiratud toimingutest, st toimingutest, milleks on vaja autori luba, tõlgendatakse täht-tähelt. Seadusjärgne erand, mis on ette nähtud direktiivi 91/250 artiklis 5 toimingutest, mis kuuluvad selle direktiivi

artiklis 4 määratletud programmi autori ainuõiguste hulka, on kohaldatav vaid töödele, mida teeb arvutiprogrammi õiguspäraselt soetanud isik, mitte töödele, mille tegemise see soetaja usaldab kolmandale isikule (vt professor P. Sirinelli arvamus arvutiprogrammi seadusliku kasutaja õiguste ulatuse kohta programmi muutmiseks ja H. Bitani kolmas tehniline analüüs Gosselies'le usaldatud tööde sisu kohta; vt ka poolte vastused Üldkohtu esitatud küsimustele, mis puudutavad kasutaja õigusi). Samuti jääb see erand piiratuks toimingutega, mis on vajalikud selleks, et arvutiprogrammi õiguspäraselt soetanud isik saaks seda kasutada vastavalt otstarbele, kaasa arvatud vigade parandamine. Käesolevas kohtuasjas ei ole komisjon näidanud, kuidas võis taotletud muudatuste tegemist usaldada kolmandale isikule ja kuidas need olid vajalikud vigade parandamiseks või selleks, et programmi saaks ettenähtud otstarbel kasutada. Ükski kohtutoimiku dokument ei võimalda aru saada, millisel alusel lubab see erand lasta teha parendusi, kohandamisi või täiendusi komisjoni kasutatavas arvutiprogrammis (komisjoni poolt kolmandale isikule usaldatud tööde sisu kohta vt tagapool punktid 227–250). Need tööd kuuluvad tõepoolest piirangule alluvate toimingute hulka, kuna puudutavad arvutiprogrammi kohandamist, korrastamist või muul moel muutmist direktiivi 91/250 artikli 4 tähenduses. Hagejad on ka kohtuistungil näidanud, et erinevalt sellest, mida kinnitab komisjon, küsivad teised kliendid nende luba, et teha sellise sisuga muudatusi, nagu paluti teha äriühingul Gosselies.

226 Järelikult ei ole komisjon suutnud käesolevas kohtuasjas tõendada, millistel põhjustel võis ta tugineda seadusjärgsele erandile piirangule allutatud toimingutest, et usaldada kolmandale isikule tööd, mis tuli teha vaidlusaluse hanke raamides. Lisaks tuleb toonitada, et igal juhul on komisjon näidanud asjaolu, et toimingud, mida talle ette heidetakse, nimelt tema sõnul sõnastike korrigeerimine ja parandamine, on vähemalt osaliselt kaetud direktiivi 91/250 artiklis 5 sätestatud erandiga (vt komisjoni vastus kolmanda ringi küsimustele, märkused Systrani tarkvara kasutusloa

hinna kohta, punkt 23), mis kaudselt tähendab seda, et ta tunnistab, et teatavad vaidlusaluse hankemenetluse raames tellitud tööd võivad selle erandi alla mitte kuuluda ja kujutada endast toimingut, mille suhtes kehtib direktiivi 91/250 artiklis 4 määratletud piirang.

227 Seega tuleb asuda esiteks seisukohale, et hagejad võivad tugineda autoriõigustele ja oskusteabega seonduvale kaitsele algupärasesse ja varasemasse Systran Unixi versiooni kuuluvate andmete ja elementide osas, mis leiduvad ka tuletatud versioonis EC-Systran Unix, teiseks, et komisjon ei ole suutnud tõendada, et hagejatel puuduvad õigused, mida nad nõuavad Systran Unixi versiooni suhtes, et need õigused oleks talle sõnaselgelt või kaudselt võõrandatud Systrani kontserniga sõlmitud lepingute alusel või tulenevalt EC-Systran Mainframe'i ja EC-Systran Unixi versioonidega seotud rahastamisest, ning kolmandaks, et komisjon ei ole suutnud tõendada ka seda, et ta võis tellitud tööd lasta teha kolmandal isikul, saamata selleks Systrani kontserni eelnevat luba.

Komisjoni poolt kolmandale isikule usaldatud tööde sisu

228 Selleks et tõendada, et on rikutud vastuväidete esitamise õigust, mida hagejad nõuavad, tuleb neil näidata, et hanketeates nimetatud tööd, mille kohta Systrani kontsern ei saanud anda oma nõusolekut, pidid ühtlasi kaasa tooma Systran Unixi versiooni nende andmete või elementide muutmise või üleandmise, mis leiduvad ka EC-Systran Unixi versioonis.

229 Käesolevas kohtuasjas tuleb sellise õigusvastase muutmise või avalikustamise tõendamiseks kõigepealt esile tuua, et komisjoni hanketeade puudutas komisjoni masintõlkesüsteemi hooldust ja keelelist täiustamist. Hanketeade sisaldas järgmisi teenuseid:

„3.1 Sõnastike kodeerimine: sõnastike kodeerimine põhineb tagasisidel, seletavatel sõnastikel ja kasutajate poolt masintõlkesse sisestatud tekstidel, kaasa arvatud sõnastike joondamine keelepaaride vahel." Kodeerimise abistamiseks esitatakse utiliitprogramm […]. Selle tööga on hõlmatud veel:

Masintõlkesõnastike nende failide kontrollimine ja kodeerimine, mis on komisjoni masintõlketeenistuste jaoks ette valmistatud muudes allikates.

Kasutajasõnastiku failide kogumine – lepinguosaline vaatab taotluse alusel läbi kasutajate poolt sisestatu ja kui tegemist on kasutusel olevate terminitega, lisab need põhisõnastikesse, tagades vastuolu puudumise olemasolevate terminitega.

3.2 Lingvistiliste moodulite parendused, kohandamine ja täiendamine: tagasisidel, seletavatel sõnastikel ja kasutajate poolt masintõlkesse sisestatud tekstidel põhinevate analüüsi-, ülekande- ja sünteesiprogrammide spetsiifilised parendused. Näiteks: sidekriipsuga ühendatud sõnade töötlemine lähte- ja sihtkeeles, suurtäht, inglise keele omastava käände tunnus „s", homograafid ja komisjoni kokkulepete järgimine (eeskätt numbrite kirjutusviis).

3.3 Süsteemi ajakohastamine: sõnastike ja programmide ajakohastamine toimub komisjoni taotluse alusel. Lepinguosaline teeb tihedat koostööd komisjoniga, et tagada ajakohastamise sujuv juurutamine.

3.4 Dokumentatsiooni ajakohastamine: lepinguosaline ajakohastab nõuetekohaselt dokumentatsiooni (näiteks kodeerimisjuhendid), mis puudutavad süsteemi neid osi, mille eest ta vastutab, ja säilitab andmekeskuses kontrollitud dokumendid. Ajakohastatud versioonid sisaldavad lepingu alusel tehtud parenduste ja muudatuste kirjeldust ja selgitust […]".

(3.1 Dictionary coding : Dictionary coding based on feedback, glossaries and texts submitted to MT by users, including the « levelling-up » of dictionaries between language pairs. A utility will be provided to help with coding. […] This task also includes :

The revision and encoding of MT dictionary files which have been prepared for the Commission's MT service by other sources.

The harvesting of users' custom dictionary files — if requested, the contractor will review user entries, and where terms are of general use, include them in the main dictionaries, ensuring that there is no conflict with existing terms.

3.2 Enhancements, Adaptations and Additions to Linguistic Routines : Specific improvements to Analysis, Transfert and Synthesis programs based on feedback, glossaries and texts submitted to MT by users. For example : the treatment of hyphenated words in source and target output, capitalisation, the English genitive s, homographs, and respect of Commission conventions (amongst others, for the writing of numbers).

3.3 System updates : Updates to dictionaries and programs will take place as required by the Commission. The contractor will work closely with the Commission to ensure the smooth integration of updates.

3.4 Documentation updates : The contractor shall update as required any documentation (e.g. coding manuals) on parts of the system for which he is responsible and shall store revised documents at the Data Centre. The updated versions shall include a description of, and explanation for, improvements and changes made under contract […])

230 Hagejate sõnul on nende tööde teostamiseks vaja muuta ja kohandada Systrani tarkvara (EC-Systran Unixi versioon) süsteemi tuuma, lingvistilisi programme ja

andmestruktuuri, mis nõuab tarkvara lähtekoodi ja loomise lähtematerjali muutmist. Lähtekoodide valdamise ja muutmise vajadust hanketeates nimetatud tööde teostamiseks kinnitab hanketeate lõige 3.7.5, mille kohaselt üks lepinguosalisele pandavatest kohustustest on tagada, et lähtekoodide, sõnastike ja programmide viimased versioonid oleks korrektselt installeeritud ja transleeritud komisjoni serveritesse.

231 Peale selle on H. Bitani esimeses tehnilises analüüsis selgitatud, ilma et komisjon oleks seda kahtluse alla seadnud, kuidas Gosselies'le hankemenetluse tulemusena usaldatud tööde teostamine nõuab EC-Systran Unixi versiooni nende aspektide töötlemist, mis on üle võetud Systran Unixi versioonist.

232 Systrani tarkvara elementide toimimise kirjelduses on H. Bitani esimeses tehnilises analüüsis selgitatud järgmist:

– funktsiooni „sidekriipsudega sõnade liigendamine", mida on mainitud hanketeates (hanketeate lõige 3.2, vt eespool punkt 229), rakendatakse tuumas dokumentide eeltöötlemise moodulite raames;

– funktsiooni „suurtäht", st suurtähtede töötlemine ühest keelest teise, mida on mainitud hanketeates (hanketeate lõige 3.2, vt eespool punkt 229), rakendatakse tuumas teksti järeltöötlemise moodulite raames;

– tüpograafilise vormindamise reegleid (näiteks numbrite või tühikute haldamine), mida on mainitud hanketeates (hanketeate lõige 3.2, vt eespool punkt 229), rakendatakse tuumas teksti järeltöötlemise moodulite raames;

– sõnastikest otsimise reegleid (näiteks inglise keele omastava käände taastamine), mida on mainitud hanketeates (hanketeate lõige 3.2, vt eespool punkt 229), rakendatakse tuumas, mis sisaldab eripära keelte lõikes.

233 Nagu on eespool märgitud, ei vaidlusta pooled seda, et tuum on „lingvistilise edasiarenduse" keskmes. Tuum ei koosne staatilistest materjalidest, mis oleksid „lingvistilise edasiarenduse" protsessist sõltumatud, vaid vastupidi, on selle lahutamatu ja oluline osa. Selle kohta on H. Bitani esimeses tehnilises analüüsis täpsustatud, et „lingvistilise edasiarenduse tavalises raamistikus" tuleb tuuma muuta korduvalt, eeskätt hanketeates ette nähtud järgmiste tööde käigus: „Lingvistiliste moodulite parendused, kohandamine ja täiendamine" (hanketeate lõige 3.2, vt eespool punkt 229, ja H. Bitani esimene tehniline analüüs).

234 Eeltoodust ilmneb, et selleks et isik, kellega on hankemenetluse tulemusena sõlmitud leping, suudaks täita talle usaldatud ülesanded, peavad tema valduses olema EC-Systran Unixi versiooni lähtekoodid, et ta saaks neid kohandada ja muuta spetsiifiliste parenduste tegemiseks analüüsi-, ülekande- ja sünteesiprogrammides, nagu on määratletud hanketeate lõikes 3.2, samuti hanketeate lõigetes 3.3, 3.4 ja 3.7.5 nõutud ajakohastamiseks.

235 Komisjoni esitatud argumendid ei võimalda seada seda hinnangut kahtluse alla. Selles osas olgu meenutatud, et komisjon vaidlustab formaalselt, et ta on EC-Systran Unixi versiooni lähtekoodid hankemenetluse tulemusena sõlmitud lepingu täitmiseks tehtavate tööde käigus edastanud äriühingule Gosselies. Ta osutab, et sellele äriühingule usaldatud tööd ei nõua sekkumist tarkvara tuuma tasandil.

236 Vaidlustamine põhineb kirjaliku tõlke peadirektoraadi 16. jaanuari 2008, aasta tehnilisel analüüsil, mille eesmärk on esitada asjaolud vastuseks H. Bitani esimesele tehnilisele analüüsile (edaspidi „teine analüüs" või „kirjaliku tõlke peadirektoraadi teine analüüs"). Teise analüüsi sissejuhatuses märgib kirjaliku tõlke peadirektoraat, et H. Bitani esimeses tehnilises analüüsis püütakse eelkõige näidata, et kõik lingvistilist laadi muudatused toimuvad „analüüsitsoonis" ja lõpevad paratamatult tuuma poolt

töötlemise ja seega tuuma enda muutmisega. Sellegipoolest on kirjaliku tõlke peadirektoraadi teises analüüsis rõhutatud, et hanketeates ette nähtud tööd, mis puudutavad lingvistilisi mooduleid, ei nõua tuuma muutmist.

237 Selle väite põhjendamiseks juhib kirjaliku tõlke peadirektoraat tähelepanu sellele, et ei tohi segi ajada „analüüsitsooni" andmekandjat (tuuma tasandil määratletud struktuur) ja sisu (lingvistiliste programmidega omistatavad koodid, millel on lingvistiline tähendus). Tõlkesüsteemi osade moodulitest komplekteeritavuse põhimõte nõuab mitte ainult erinevate lingvistiliste moodulite vahelist, vaid ka lingvistiliste moodulite ja tuuma selget eraldamist. Kirjaliku tõlke peadirektoraadi jaoks on tuuma lingvistiline mõõde marginaalne. Selles osas toob kirjaliku tõlke peadirektoraat esile, et kuigi vastab tõele, et tuum kontrollib tõlkeprotsessi toimumist, toimib koos kõigi osadega ja sisaldab teatavaid funktsioone, mida võib ebamääraselt liigitada lingvistilisteks (lausete segmentimine, sidekriipsudega sõnade või leidmata sõnade töötlemine), on tõsi ka see, et tuuma moodulitel on üldine mõõde, samas kui lingvistilised moodulid on eriomased ühele lähtekeelele, keelepaarile või sihtkeelele.

238 Uurides 4. oktoobri 2003. aasta hanketeates toodud näiteid ja nähes, kui paljude elementide juures on tingimata vaja tuuma sekkumist, teeb kirjaliku tõlke peadirektoraat kaks alljärgnevat järeldust:

– „[v]astupidi sellele, mida on väitnud Systran, väljendab […] hanketeates tehtud viide [lingvistilistele moodulitele] täpselt osutatavate teenuste laadi, nimelt spetsiifilisi, kasutajatelt saadud tagasisidel põhinevaid parendusi analüüsi-, ülekande- ja sünteesiprogrammides. Hanketeates mainitud probleemide kohta toodud näited on puhtalt näitlikud ja on ilmselgelt lingvistilist laadi";

– „[p]aistab olevat ilmne, et lingvistilised probleemid lahendatakse eeskätt [lingvistilistes moodulites], mis on selleks mõeldud, nagu näitab nende nimetus. Ja isegi kui mõned mainitud probleemid on lahendatud tuuma tasandil, võivad need samahästi olla ja ongi tegelikult lahendatud [lingvistiliste moodulite] ja sõnastike tasandil. Nagu igas keerukas süsteemis on lingvistiliste nähtuste töötlemise üksikasjad arvukad ja keerulised".

239 Eelnevast ilmneb, et kirjaliku tõlke peadirektoraat ei vaidlusta tegelikult H. Bitani seisukohta, et teatavad hankemenetluse tulemusena sõlmitud lepinguga antud ülesanded nõuavad sekkumist tuuma tasandil. Niisiis tunnistab kirjaliku tõlke peadirektoraat sõnaselgelt, et Systrani tarkvara tuum, mille struktuur Systran Unixi ja EC-Systran Unixi versioonides on ühesugune, sisaldab teatavaid funktsioone, nagu sidekriipsudega sõnade töötlemine, mida on mainitud hanketeates. Samuti tunnustab kirjaliku tõlke peadirektoraat vaikimisi H. Bitani seisukohti, piirdudes märkusega, et „isegi kui mõned [hanketeates] mainitud probleemid on lahendatud tuuma tasandil, võivad need samahästi olla ja ongi tegelikult lahendatud [lingvistiliste moodulite] ja sõnastike tasandil". On tõesti võimalik kas kodeerida vahetult sõnastikes kõik sidekriipsuga sõnad või paluda koostada või parandada programm, millega saab sidekriipsudega sõnu süsteemselt töödelda, ilma et neid oleks vaja sõnastikes ühekaupa kodeerida. H. Bitan toonitab selles küsimuses, ilma et kirjaliku tõlke peadirektoraat seda vaidlustaks, et funktsioon „sidekriipsudega sõnade liigendamine" ehk seda küsimust süsteemselt töötlev arvutiprogramm, rakendub tuumas dokumentide eeltöötlemise moodulite raames. Lisaks ei saa kirjaliku tõlke peadirektoraat veenvalt kinnitada, et näited, mida on mainitud hanketeates ja millele juhib tähelepanu H. Bitan, kuna need nõuavad sekkumist tuuma tasandil, on puhtalt näitlikud. Hanketeate enda sõnastuse kohaselt on tegu näidetega, mille on esitanud EC-Systran Unixi versiooni kasutajad spetsiifiliste parenduste kohta, mis tuleb teha hanke raamides.

240 Sidekriipsudega sõnade (näiteks mõiste „hospital-based") töötlemise osas juhib kirjaliku tõlke peadirektoraat täpsemalt tähelepanu sellele, et tuuma rolli on raske määratleda lingvistilisena, kuna see piirdub kõigepealt sõnastikust sõna otsimisega sellisena, nagu see on kirjas, ja seejärel, kui see tulemust ei anna, kordab otsingut, jättes ära sidekriipsu (otsib mõistet „hospitalbased"). Kui otsing jääb ikka tulemuseta, otsitakse eraldi kahte sõna („hospital" ja „based"). Sellist liiki sõnu võib töödelda neid lihtsalt vahetult sõnastikus kodeerides, nagu on tehtud sõnaga „medium-sized", mis ühenduse dokumentides sageli esineb. Kord juba kodeeritud, ei vaja sõna enam töötlemist ega tekita enam mingeid probleeme. Töötlemine toimub seega peamiselt lingvistilistes programmides ja eelkõige analüüsi tasandil programmis Ehmrt000.c. Seejärel jätkub töötlemine ülekande tasandil. Keelemoodulid, mis töötlevad sidekriipsudega sõnu, on suurema osa keelepaaride jaoks koostatud inglise keelest lähtudes.

241 Need asjaolud ei sea siiski kahtluse alla vajadust sekkuda tuuma tasandil, et täita hankemenetluse tulemusena sõlmitud leping. Teadmine, et teine lähenemine on võimalik, on ebaoluline, samuti ei mõjuta midagi teadmine, kas taotletud funktsioonide sisu on lingvistilist laadi. Tähtsust omab EC-Systran Unixi versioonis kasutatud lähenemine, mis on siin samasugune nagu Systran Unixi versioonis. Seega ei räägi miski vastu hagejate infotehnoloogia spetsialisti seisukohale, et sidekriipsuga sõnade töötlemine toimub tänu seda funktsiooni täitvale arvutiprogrammile tuuma tasandil. Vastupidi, see seisukoht leiab kinnitust kirjaliku tõlke peadirektoraadi teises analüüsis (vt eespool punkt 239). Veel enam, hanketeade ei nõua selles punktis isikult, kellega hankemenetluse tulemusena leping sõlmitakse, kõikide olemasolevate sidekriipsuga sõnade kodeerimist, vaid hoopis selle funktsiooniga arvutiprogrammi parandamist.

242 Suurtähtede töötlemise küsimuses toonitab kirjaliku tõlke peadirektoraat, et tuuma roll ei ole üldse lingvistiline, vaid pigem mehhaaniline. Näiteks programmil Rtrprint.c, mis on tuuma programm ja mida on mainitud H. Bitani esimeses tehnilises analüüsis, on vaid see roll, et rakendada sihtkeeles otsused, mis on tehtud lingvistilistes programmides ja täpsemalt lingvistiliste moodulite programmide hulka kuuluvas Lefweekd.c keelemoodulis, mis töötleb nädalapäevi. Samuti tehakse lingvistilistes programmides otsus rakendada funktsiooni „suurtäht" vastavalt grammatikareeglitele ja keelelisele kontekstile ning see tuleneb eelkõige pärisnimesid, tähiseid, lühendeid jms töötlevas programmis Epropnou.c tehtavast analüüsist. Töötlemine võib jätkuda ülekande tasandil keelemoodulites, näiteks inglise-itaalia keelepaaris. Kirjaliku tõlke peadirektoraat märgib ühtlasi, et suurtähe otsus võib olla tehtud isegi sõnastike tasandil. Näiteks on suurtähega sõna alguses kodeeritud kõik pärisnimed (Panama, Palestiina, Parkinson) või kõik saksa nimisõnad.

243 Need asjaolud ei sea siiski kahtluse alla vajadust sekkuda tuuma tasandil, et täita hankemenetluse tulemusena sõlmitud leping. Teadmine, kas sekkumine oli lingvistilist või mehhaanilist laadi, on selles suhtes ebaoluline, kuna vaidlustatud on üksnes asjaolu, et loata muudatused on tehtud elementides, mis on kaitstud autoriõigusega ja oskusteabena. Samuti on ebaoluline teadmine, et teine lähenemine on võimalik, ent tähtsust omab EC-Systran Unixi versioonis kasutatud lähenemine, mis on siin samasugune nagu Systran Unixi versioonis. Antud juhul nõudis hanketeade isikult, kellega hankemenetluse tulemusena leping sõlmitakse, selle funktsiooniga arvutiprogrammi parandamist ning miski ei räägi vastu hagejate infotehnoloogia spetsialisti seisukohale, et suurtähtede elektrooniline töötlemine ühest keelest teise toimub tuumas

teksti järeltöötlemise moodulite raames. Vastupidi, kirjaliku tõlke peadirektoraat möönab sõnaselgelt, et tuum on selle protsessi käigus vähemasti kaasa aitamas, kuna seal viiakse täide teatud moodulites tehtud otsused. Ülejäänud osas, mis puudutab Systran Unixi ja EC-Systran Unixi versioonide lähtekoode, tuleb toonitada, et H. Bitan on näidanud mitte ainult seda, et 80–95% lähtekoodidest on mõlema versiooni tuumas sarnased, vaid ka seda, et muud sarnasused esinevad ka lingvistiliste moodulite tasandil, kuna suur osa Systran Unixi versiooni moodulitest esineb ka EC-Systran Unixi versioonis. Nagu EC-Systran Unixi versioonis on ka Systran Unixi versioonis programm, millega saab töödelda suurtähti. Ka siin ei nõua hanketeade isikult, kellega hankemenetluse tulemusena leping sõlmitakse, kõikide olemasolevate suurtähega sõnade kodeerimist, vaid hoopis selle funktsiooniga arvutiprogrammi parandamist.

244 Kirjaliku tõlke peadirektoraat ei käsitle küsimust komisjoni kokkulepete järgimisest, milleks H. Bitani sõnul on vaja sekkumist tuuma tasandil.

245 Inglise keele omastava käändelõpu „s" (näiteks sõna „operator's") töötlemise küsimuses rõhutab kirjaliku tõlke peadirektoraat, et tuuma roll seda liiki sõnade töötlemises on väga piiratud ja seisneb „'s" eemaldamises, et sõnastikust saaks otsida lihtsalt sõna (st sõna „operator"). Veel enam, kuna see töötlemine toimib suurepäraselt, ei ole mingit põhjust seda muuta.

246 Need asjaolud ei sea üldse kahtluse alla vajadust pääseda tuuma ja seda muuta, et täita hankemenetluse tulemusena sõlmitud leping. Vastupidi, kirjaliku tõlke peadirektoraat kinnitab sõnaselgelt tuuma rolli inglise keele omastava käände töötlemisel ja piirdub märkusega, et selle funktsiooni täitmiseks välja töötatud arvutiprogramm toimib oma rollis suurepäraselt, samas kui hanketeate tekstist endast nähtub, et tegemist on

ühega neist spetsiifilistest parendustest, mille pidi teostama isik, kellega hankemenetluse tulemusena leping sõlmitakse.

247 Äriühingult Gosselies taotletud sekkumise olemuse kohta on esitatud mitu küsimust Üldkohtu teise ringi küsimuste seas ja kohtuistungil. Eelkõige palus Üldkohus komisjonil öelda, kas ta tegi Systrani tarkvara tuuma lähtekoodid tegelikult kättesaadavaks, et oleks võimalik teostada äriühingule Gosselies usaldatud tööd, vaatamata sellele, kas need esinevad või ei esine täiendavalt või peamiselt Systrani tarkvara muudes osades. Juhuks kui komisjon peaks jääma väidete juurde, et esiteks ei olnud arutusel olevateks töödeks vaja sekkumist põhitarkvara tuuma tasandil ja teiseks, et ta ei avalikustanud Gosselies'le EC-Systran Unixi süsteemi lähtekoode, paluti pooltel näidata, kas ja kuidas neid väiteid saab tehnilises plaanis kontrollida.

248 Neile küsimustele vastates jäi komisjon kindlaks oma väidetele, et „äriühingule Gosselies usaldatud töödeks ei olnud vaja sekkumist põhitarkvara tuuma tasandil" ja märkis, et „ta ei teinud kättesaadavaks Systrani tarkvara tuuma lähtekoode ega avalikustanud Gosselies'le EC-Systran Unixi süsteemi lähtekoode". Ta viitas veel 4. oktoobri 2003. aasta hanget käsitlevale konfidentsiaalsuskokkuleppele, mis on komisjoni vastutuse küsimuse seisukohast käesolevas kohtuasjas ebaoluline. Seoses tema nende väidete tehnilises plaanis kontrollimisega, mis on vastuolus hanketeate tekstiga ja H. Bitani esimese tehnilise analüüsiga, selgitab komisjon vastuses teise ringi küsimustele järgmist:

„Arvestades pädevust, mida on vaja eespool nimetatud toimingute teostamiseks ja Gosselies teenistuses olevate lingvistide (ja mitte infotehnoloogide) kvalifikatsiooni, kes pidid täitma komisjoniga sõlmitud lepingu, võib kinnitada, et nad ei olnudki üldse suutelised põhitarkvara tuuma sekkuma. Selles osas võib täpsustada, et tööd, mida omal ajal tegi äriühing Gosselies, teevad täna komisjoni lingvistid."

249 Seda vastust tuleb kõrvutada hagejate vastusega, kelle ekspert H. Bitan selgitab oma kolmandas tehnilises analüüsis, mis käsitleb komisjoni tehnilist laadi väidete kontrollimise meetodit, kuidas läbi viia EC-Systran Unixi tarkvara kahe versiooni võrdlus, milleks on nimelt hanketeate eelne versioon ja see, mis on hilisem ning vastab komisjoni ootustele. Selles küsimuses toimus arutelu kohtuistungil, mille käigus komisjon teatas, et võrdlust ei olegi nii raske teostada, kui ta arvas.

250 Selle tulemusena, pidades silmas poolte esitatud argumente ja Üldkohtu küsimustele antud vastuseid, tuleb järeldada, et komisjon ei ole suutnud seada kahtluse alla andmeid, mis hagejad on esitanud põhjendamaks oma seisukohta, et Gosselies'lt nõutud töödeks oli vaja saada EC-Systran Unixi versiooni lähtekood ja seda muuta. Komisjoni seisukoht on vastuolus ühtaegu tehniliste andmetega, mis hagejad on selles küsimuses esitanud, ja tema enda hanketeatega. Pealegi väidavad hagejad, et „äriühing Gosselies, mis hanketeate avaldamise ajal oli kõigest embrüonaalselt olemas ja peaaegu ilma töötajateta, suutis tänu Systran Luxembourgi endiste töötajate töölevõtmisele saada pädevad inimesed, et vastata hanketeatele ja saavutada lepingu sõlmimine". Systran Luxembourgi tegevusaruannetest, mis on esitatud komisjoni vastuses viimase ringi küsimustele lisadena 4 ja 5, nähtub, et too tegeles pigem infotehnoloogia kui lingvistiliste ülesannete lahendamisega. Kohtuistungil esitas komisjon Gosselies „töötajate *curriculum vitae*"d, mis võimaldas tuvastada, et nad ei olnud ainult lingvistid, vaid ka infotehnoloogid, kes võisid vabalt kätte saada Systrani tarkvara lähtekoodid ja nendega töötada, kaasa arvatud tuuma ja sellega seotud lingvistiliste moodulite lähtekoodid.

251 Lõpuks tuleb mainida, et vastusele kolmanda ringi küsimustele kahju hindamisel arvesse tulevate asjaolude kohta lisas komisjon Belgia kohtute juures infotehnoloogia spetsialistina tegutseva ehitusinseneri L. Golvers'i poolt koostatud 3. mai 2010. aasta ekspertiisiaruande väidetavate rikkumiste kohta, mis ta olevat toime pannud EC-Systran Unixi versiooni tuuma muutmise ja Systrani oskusteabe avalikustamisega

(edaspidi „L. Golvers'i aruanne"; vt samuti H. Bitani märkused L. Golvers'i aruande kohta, mis ei mõjuta Üldkohtu otsust L. Golvers'i aruande lubatavuse kohta, mis on lisatud hagejate vastustele neljandas ringis, ning äriühingu Gosselies tegevjuhi A. Secki esitatud 23. aprilli 2010. aasta õiend, mis kirjeldab selle äriühingu poolt komisjonile tehtud tööde sisu, edaspidi „Gosselies" õiend).

252 Sellegipoolest tuleb nentida, et nii L. Golvers'i aruanne kui ka Gosselies' õiend on esitatud äärmiselt hilises menetlusstaadiumis, ilma et nende esitamisega viivitamist oleks nende dokumentide esitamise ajal vähimalgi määral põhjendatud. Põhistamata jätmine on seda arusaamatum, et komisjoni toimingute õigusvastasuse eri aspektid ja täpsemalt aspektid, mis seondusid infotehnoloogiaekspertiisiga, mida võis komisjonilt eeldada, et tõrjuda hagejate infotehnoloogia spetsialisti esitatud argumente, ja andmetega, mida võis esitada, et paremini aru saada, millised tööd tegi isik, kellega on hankemenetluse tulemusena leping sõlmitud, olid kahes esimeses küsimuste ringis sihikul ja nende üle vaieldi ohtralt kohtuistungil.

253 Seega tuleb kodukorra artikli 48 lõike 1 kohaselt tuvastada, et nii L. Golvers'i aruanne kui ka Gosselies' õiend ei ole vastuvõetavad ja et neid ei tule poolte argumentide hindamisel arvesse võtta.

254 Igal juhul tuleb seoses L. Golvers'i aruandega toonitada, et see aruanne, kuigi koostatud Belgia kohtute juures infotehnoloogia spetsialistina tegutseva ehitusinseneri poolt, ei vaidle vastu hagejate eksperdi esitatud infotehnoloogiaekspertiisi tulemustele selles punktis. L. Golvers ei raja oma aruannet Systrani tarkvara erinevatele versioonidele, olgu siis Systran Unixile või EC-Systran Unixi erinevatele versioonidele enne ja pärast vaidlusaluses hanketeates ette nähtud tööde teostamist, ja ta ei ole uurinud nende tööde tulemust, mida äriühing Gosselies komisjoni kulul tegi. Selles osas

olgu meenutatud, et vastates Üldkohtu kirjalikule küsimusele ja ka kohtuistungil osutas hagejate infotehnoloogia spetsialist selgelt, kuidas komisjonil oli võimalik võrrelda EC-Systran Unixi tarkvara erinevaid versioone, et kinnitada või tõrjuda asjaolusid, mis viitasid sellele, et erinevateks hanketeates kavandatud töödeks oli vaja juurdepääsu tuumale ja sellega seotud lingvistilistele moodulitele ning et tööde tagajärjel neid muudeti. Niisiis pakuti komisjonile korduvalt võimalust vastutusest vabaneda, esitades materiaalsed tõendid selle kohta, et ühtki muudatust Systrani autoriõiguse alusel ja oskusteabena kaitstud andmetes ei ole hanketeates ette nähtud tööde tulemusena tehtud. L. Golvers'i aruanne ei ole selliseks materiaalseks tõendiks.

255 L. Golvers'i aruanne põhineb eranditult vaid käesoleva kohtuasja memodel, lisadel ja menetlusdokumentidel, kaasa arvatud hagejate infotehnoloogia spetsialisti tehnilised analüüsid, samuti vestlustel kirjaliku tõlke peadirektoraadi ametnike ning äriühingu Gosselies tegevjuhi ja Systran Luxembourgi endise programmeerija D. Buisoniga. Tehnilises plaanis tuletab L. Golvers sisuliselt meelde, kui oluliseks peab komisjon enda väljatöötatud sõnastikke, mille üle ei vaielda ja mis ei takista üldse Systrani kontsernil nõudmast intellektuaalomandi õigusi Systrani tarkvara tuumale, olgu siis tegemist Systran Mainframe'i algversiooniga või siis ja eriti just Systran Unixi versiooniga, mis ainsana on asjassepuutuv käesolevas kohtuasjas.

256 L. Golvers rõhutab ühtlasi, et eeldatavalt ei olnud äriühingu Gosselies töötajatel vajalikku tehnilist pädevust, et sekkuda keerulistesse C-keeles kirjutatud programmidesse, ent samas osutab ta ka sellele, et äriühingu Gosselies töötajaskond oli moodustatud Systran Luxembourgi töötajatest, kes olid igati suutelised töötama Systrani tarkvara erinevate versioonidega.

257 Lisaks, kirjeldades töid, mis Gosselies on teinud hanketeatega seatud ülesannete täitmiseks, rõhutab L. Golvers eelkõige töid, mis vastavad hanketeate lõikele 3.1, nimelt sõnastike kodeerimist, ega käsitle üldse töid, mis on seotud lõike 3.2 täitmisega, st lingvistilistes moodulites tehtud parendusi, kohandamist ja täiendusi.

258 Mis puutub kodeerimisse, siis seda tehti liidesprogrammi ehk niinimetatud „DMP" abil, mida hanketeates ei ole mainitud ja mille olemasolule viidati esimest korda menetluse käesolevas staadiumis ehk siis 5. mail 2010. Vastavalt L. Golvers'i aruandele seisnes sõnastike kodeerimine 10 577 kande lisamises ja korrigeerimises. Gosselies' õiendis on selle kohta märgitud, et äriühing Gosselies' „ülesanne oli puhastada elektroonilised sõnastikud, kuhu aastatega oli kogunenud tuhandeid tegemise ootel kohandamisi," ja et selle teostamiseks „kasutas ta DMP tarkvara, mis võimaldas kõige lihtsamalt kuvada ebakõlad, neid parandada ja […] salvestada sõnastikud andmebaasidele sobivas formaadis". Silmas pidades selles punktis hagejate eksperdi esitatud märkusi, tuleb selles osas nentida, et on ebatõenäoline, et komisjon võis maksta ligikaudu 2 miljonit eurot, et paluda asutusevälisel teenuseosutajal parandada 10 577 programmi sisestatud kannet, mis H. Bitani arvutuste kohaselt, arvestades hanke kestust, teeb 2,5 kannet päevas Gosselies' ühe töötaja kohta, samas kui Systrani leksikograaf sisestab keskmiselt 400 kannet päevas.

259 Muude tööde kohta on L. Golvers'i aruandes kokkuvõtlikult märgitud, et äriühing Gosselies „teostas peamiselt sõnastike ajakohastamise tööd ja mõned kohandamised lingvistilistes moodulites, mitte „kernelis", vaid Mainframe Amdhalist automaatselt eraldatud failides". Gosselies' õiend tööde seda aspekti ei käsitle, kui mitte arvestada ebamäärast märget, et „sõnastike tasandil oli kohandamise lõplik eesmärk vaid tõlke parandamine". L. Golvers'i arvamuse jätkuks on märgitud, et isegi kui selgub, et äriühingu Gosselies teostatud „mõned" kohandamised lingvistilistes moodulites nõudsid töötamist EC-Systran Unixi versiooni lähtekoodiga, ei ole Systrani kontsernil

selle suhtes autoriõigust ega oskusteavet, kuna tegemist on vaid Unixi versiooniga, mille lähtekood esines varem ainult EC-Systran Mainframe'i versioonis, mille suhtes Systrani kontsern ei saa nõuda vähimaidki õigusi ja mis ei ole milleski seostatav Systran Unixi versiooniga. Seoses sellega on vaja meelde tuletada, et juhendist nähtub, et Systran Unixi versioon on versioon, mida võib pidada esmaseks, algupäraseks ja kaitstavaks versiooniks, et EC-Systran Unixi versioon on Systran Unixi tuletatud versioon, milles on palju sisulisi sarnasusi tuuma ja lingvistiliste moodulite tasandil, ja et komisjon ei ole kunagi suutnud tõendada, milliste Systran Unixi tuuma ja lingvistiliste moodulite elementide suhtes on tal õigus nõuda omandiõigust tulenevalt asjaolust, et talle kuuluvad õigused EC-Systran Mainframe'iga kaasnevatele sõnastikele ja lingvistilistele moodulitele, ilma et hagejad saaksid selles osas tugineda oma õigustele Systran Mainframe'i algupärase versiooni suhtes.

260 Hagejad seevastu väidavad ja tõendavad piisavalt, et hanketeate lõikega 3.2 taotletavad muudatused nõuavad juurdepääsu EC-Systran Unixi versiooni elementidele, mis on üle võetud Systran Unixi versioonist, ning nende muutmist. Komisjon ei ole esitanud vastupidiseid tõendeid, viies läbi Systrani tarkvara erinevate versioonide võrdlemise, et näidata, et hankemenetluse raames tehtud tööd ei ole midagi muutnud Systran Unixi versiooni tuumas sisalduvates andmetes.

261 Eelnevast ilmneb, et kuna komisjon andis õiguse teostada tööd, mis pidid kaasa tooma muudatuse Systrani tarkvara Systran Unixi versiooni neis elementides, mis leiduvad ka EC-Systran Unixi versioonis, saamata selleks eelnevalt Systrani kontserni luba, siis lähtudes liikmesriikide õiguse ühistest üldpõhimõtetest, mida kohaldatakse selles valdkonnas, on ta toiminud õigusvastaselt. Selle üleastumisega, mis on Systrani kontsernile Systrani tarkvara Systran Unixi versiooni suhtes kuuluvate autoriõiguste ja oskusteabe piisavalt selge rikkumine, võib kaasneda ühenduse lepinguväline vastutus.

B – *Tekitatud kahju ja põhjuslik seos*

1. Systran Luxembourgile tekitatud kahju ja põhjuslik seos

a) Poolte argumendid

262 Hagejad väidavad, et Systran Luxembourgile tekitatud kahju suurus on vähemalt 1 170 328 eurot. Kahju koosseisus on esmalt 571 000 eurot, mis jäid äriühingul saamata 2003. aastal. Komisjoni poolt hanke väljakuulutamisele 2003. aastal eelnes ärisuhete lõpetamine Systran Luxembourgiga, mis tõi kaasa selle äriühingu töötajate vallandamise. See kahju tuleb seega arvesse võtta, kuna töötajate vallandamise otsus tehti alles pärast ärisuhete lõppemist komisjoniga. Systran Luxembourgile tekitati kahju ka sellega, et jäi saamata tulu lepingult, mis hankemenetluse tulemusena sõlmiti äriühinguga Gosselies, rikkudes Systrani kontserni õigusi. Hagejad hindavad saamatajäänud tulu suuruseks 30% netomarginaalist. Äriühinguga Gosselies sõlmitud leping nägi ette käibe 800 000 eurot aastas nelja aasta jooksul, seega võrdub kahju 30%-ga 3 200 000 eurost ehk 960 000 euroga. Repliigi staadiumis täpsustasid hagejad, et see summa on 599 328 eurot, arvestades komisjoni esitatud arvutusi, mille kohaselt tuleb arvutada 30% 1 997 760 euro suurusest summast. Systran Luxembourgile tekitatud kahju tuleneb otseselt komisjoni tegevusest, mis ainsana põhjustas äriühingu töötajate vallandamise. Samuti on Systran Luxembourgi saamatajäänud tulu otseselt seotud komisjoni otsusega sõlmida hankemenetluse tulemusena leping äriühinguga Gosselies, rikkudes Systrani kontserni õigusi.

263 Komisjon väidab, et hagejad ei ole tõendanud, et nõutav kahju on tegelikult Systran Luxembourgile tekitatud. Peale selle ei ole komisjonile omistatav tegevus põhjustanud sellele äriühingule kahju 2003. aastal ega saamatajäänud tulu, mida nõutakse aastate 2003–2007 eest. Tegelikult ei vastanud Systran Luxembourg ja Systran 4. oktoobri 2003. aasta hanketeatele. Veel enam, isegi kui eeldada, et see kahju on tekkinud, tuleb selle arvutamise alustes arvestada kogukäivet, mis tulenes äriühinguga Gosselies 4. oktoobri 2003. aasta hanke tulemusena sõlmitud lepingutest ja mis on 1 997 760 eurot nelja aasta kohta, mitte 3 200 000 eurot, nagu näitavad hagejad. Lisaks olid Systran Luxembourgi tegevusalad mitmekesised ja hõlmasid „infotehnoloogia edasiarendusi eeskätt loomulike keelte valdkonnas, müüki ja teenuste osutamist infotehnoloogia- ja tarkvara alal, vabas vormis teksti töötlemist, lahterdamist ja tõlkimist". Systran Luxembourgi tegevuse lõpetamist ei saa seega lugeda komisjoni põhjustatuks.

b) Üldkohtu hinnang

264 Hagejad taotlevad hüvitist 1 170 328 euro suuruses summas kahju eest, mis Systran Luxembourgile on väidetavalt tekitatud: 571 000 eurot kahju seoses tegevuse lõpetamisega 2003. aastal ja 599 328 eurot saamatajäänud tulu seoses sellega, et hankemenetluse tulemusena sõlmiti leping äriühinguga Gosselies.

265 Sellegipoolest tuleb täheldada, et tegevuse lõpetamisega seotud kahju põhjustanud asjaolu, nagu hagejad kohtuistungil täpsustasid, seisnes komisjoni manöövris, mille eesmärk oli survestada Systran Luxembourgi oma töötajaid vallandama. Manööver, mille tagajärjel ärisuhted lõppesid, isegi kui eeldada, et see on tõendatud, ei ole seotud Systrani autoriõiguste ega oskusteabega Systran Unixi suhtes, mille õigusvastast eiramist hagejad väitsid ja mis leidis kinnitust käesolevas kohtuasjas. Pealegi ei saa saamatajäänud tuluna avalduvat kahju lugeda otseselt komisjoni põhjustatuks, kuna Systran Luxembourg ei avaldanud soovi osaleda vaidlusaluses hankemenetluses, mille tulemusena sõlmiti leping äriühinguga Gosselies.

266 Kuna puudub põhjuslik seos komisjonile etteheidetava tegevuse ja Systran Luxembourgi väidetava kahju vahel, ei saa viimatinimetatule tema nõutud kahju hüvitada.

267 Systran Luxembourgi nõue mõista tema kasuks välja hüvitis kahju eest seoses tema tegevuse lõpetamisega 2003. aastal ja saamatajäänud tulu seoses sellega, et hankemenetluse tulemusena sõlmiti leping äriühinguga Gosselies, tuleb seega jätta rahuldamata.

2. Systranile tekitatud kahju ja põhjuslik seos

268 Selles staadiumis on oluline meenutada, et ühenduse lepinguvälise vastutuse kohaldamiseks EÜ artikli 288 teise lõigu tähenduses peab kahju, mille hüvitamist nõutakse, olema tegelik ja konkreetne (vt eespool punktis 126 viidatud kohtuotsus Agraz jt *vs*. komisjon, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika) ning institutsiooni tegevuse ja kahju vahel peab olema piisavalt otsene põhjuslik seos (vt selle kohta Euroopa Kohtu 4. oktoobri 1979. aasta otsus liidetud kohtuasjades 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 ja 45/79: Dumortier jt *vs*. nõukogu, EKL 1979, lk 3091, punkt 21).

a) Poolte argumendid

Erinevad kahju liigid, selle tegelikkus ja põhjuslik seos

269 Esmajärjekorras väidavad hagejad, et Systranile tekitatud materiaalne kahju on kokku 46 804 000 eurot. Kahju tulenes otseselt komisjoni toimingutest. Eelkõige tekkis see Systranile kuuluvate Systran Luxembourgi aktsiate väärtuse langusest. Aktsiate

väärtus, mis on 100% Systrani raamatupidamises arvel, on 1 950 000 eurot, millele tuleb lisada eraldis 64 000 eurot, ehk kokku 2 014 000 eurot. Systrani materiaalne kahju hõlmab ka tema immateriaalse vara majandusliku väärtuse langust. Kuna komisjon sõlmis hankemenetluse tulemusena lepingu äriühinguga Gosselies ja avalikustas seega Systrani nõusolekut saamata tema oskusteabe, siis on komisjon võtnud nimetatud varalt selle majandusliku väärtuse, mis seisneb selles, et teave on salajane. Kahju, mille komisjon peaks täielikult hüvitama, vastab seega avalikustatud oskusteabe väärtusele. Hagejad tähtsustavad ka asjaolu, et tarkvaraõiguste rikkumine ja oskusteabe avalikustamine põhjustasid neile tegeliku kahju. Nad esitavad mitu turustajate, rahastajate ja audiitorite väljastatud tõendit, mis näitavad, millisel määral komisjoni hoiak nende autoriõiguste küsimustes tekitab neile olulist kahju.

270 Komisjon kritiseerib materiaalse kahju sellist hindamist, põhjendades, et ei ole tõendatud, et väidetav kahju on tegelik, ja et isegi juhul, kui ta on toime pannud kõik talle ette heidetavad väidetavad rikkumised, ei ole need vead kaasa toonud Systran Luxembourgi aktsiate väärtuse täielikku kaotust ega kahju, mis vastab Systrani immateriaalse vara väärtuse täielikule kaotusele. Hagejad ei ole ka tõendanud vähimatki põhjuslikku seost väidetavate õigusvastaste toimingute ja väidetavalt tekkinud materiaalse kahju vahel. Lisaks nähtub Systrani 2005. aasta aruandest, mis käsitleb 2001.–2005. aasta raamatupidamisarvestust, et 2003. aasta oli eelnevate aastatega (2001 ja 2002) ning järgnevate aastatega (2004 ja 2005) võrreldes eriti edukas. Selles aastaaruandes ei ole käibe langust seletatud sellega, et komisjon lakkas olemast klient või et komisjon pani toime väidetava tarkvaraõiguste rikkumise. Selle kohta on aastaaruandes märgitud:

„Arvutiprogrammid ei ole üldreeglina patenteeritavad leiutised. Kontsern säilitab kõik autoriõigused oma tehnoloogiale ja toodetele. Tänaseni ei ole kontsern olnud kaasatud intellektuaalomandi õiguste valdkonna kohtuvaidlustesse [...]. Ei ole vaidlust

või vahekohtumenetlust, millel võiks olla või oleks lähiminevikus olnud tuntav mõju kontserni finantsolukorrale, tegevusele või tulemustele."

271 Mis puutub erinevatesse tõenditesse näitamaks, et kahju on tegelik, siis vaidlustab komisjon kõigepealt audiitorite tõendi põhjendusel, et selles on osutatud, et talle ette heidetav avalikustamine õigustab osaliselt Systrani tehtud eraldist. Ta kinnitab sisuliselt, et tegemist on „otstarbekusest lähtuva dokumendiga", mis on koostatud ühe aasta kohta, st 2008. aasta kohta, mil kõik ettevõtjad olid ettevaatlikud. Komisjon väidab ühtlasi, et on ilmselgelt ebaõige, nagu oleks tema tegevus häirinud Systrani kontserni ärisuhteid, kuna just kontsern teatas vaidlusest ajakirjandusele ja kuna ei komisjon ega Gosselies ei ole Systrani kontserni konkurendid. Systrani turustajate esitatud dokumendid on ilmselgelt koostatud tagantjärele ja oleks absurdne väita, et tarkvaraõiguste väidetav rikkumine võis avaldada mõju turustajatele. Ärilised raskused on pigem tingitud konkureerivate lahenduste ilmumisest, tarkvara erinevate versioonide mahajäämusest või 2008. ja 2009. aasta majanduskriisist. Komisjoni hinnangul on ebaõige ka kinnitus, et tema tegevus võis olla oluliseks takistuseks Systrani kontsernist huvitatud rahastajatele. Nende käitumist võib tegelikult seletada asjaoluga, et komisjon lakkas olemast Systrani kontserni klient. Selles osas ei ole tõendatud mingit põhjuslikku seost.

272 Teiseks hindavad hagejad Systrani moraalset kahju vähemalt 2 miljonile eurole. Moraalne kahju saab olla ainult hinnanguline, kuigi see on konkreetne, kuna Systrani kontsernile tekitas märkimisväärset kahju asjaolu, et komisjon asja avalikustas. Systrani kontserni maine sai kannatada ka seetõttu, et hagejad olid sunnitud alustama menetlust institutsioonist kliendi vastu, mis kahjustas oluliselt nende imagot ja nende ärisuhteid. Lisaks võis komisjoni tegevus vaid ajendada Systrani kontserni teisi kliente ja potentsiaalseid kliente püüdma varuda endale süsteemi muul viisil kui kaubanduse vahendusel.

273 Komisjon juhib selles küsimuses tähelepanu, et ainuüksi Systran on vastutav vaidlusest ajakirjandusele teatamise eest ja seega ei kuulu mingisugune moraalne kahju hüvitamisele. Komisjon rõhutab ühtlasi, et kui tarkvaraõiguste rikkumise ohver ei ole suuteline esitama tõendeid oma kahju või selle suuruse kohta, võib hüvitamisest keelduda või seda piirata „sümboolse frangini". Ei ole esitatud ühtki tõendit 2 miljoni euro suuruse moraalse kahju tekkimise või põhjusliku seose kohta komisjonile etteheidetavate toimingute ja selle väidetava kahju vahel.

Immateriaalse vara väärtuse kaotuse esialgne hindamine

274 Vastuseks komisjoni märkustele immateriaalse vara väärtuse kaotuse kohta esitasid hagejad oma rahanduseksperdi koostatud teatise (erinevate Prantsuse kohtute, sealhulgas Cour de cassation'i poolt tunnustatud raamatupidamiseksperdi ja Prantsusmaal tegutseva audiitori A. Martini teatis Systrani immateriaalse vara hindamise kohta, edaspidi „hagejate esimene finantsteatis"). Sellise „ühe toote põhise" äriühingu puhul nagu Systran on ainus immateriaalne vara, mille väärtust saab hinnata, tarkvara ja oskusteave, mis on osaliselt tema raamatupidamisarvestuses kajastatud. Raamatupidamislik väärtus ei ole siiski selle vara tegelik väärtus, mida võib hinnata äriühingu börsiväärtusest lähtudes. Antud juhul võimaldab Systrani aktsiakursi muutumine tuvastada ilmse seose komisjoni rikkumiste ja äriühingu börsiväärtuse languse vahel ja seega tema immateriaalse vara väärtuse languse. Hagejate esimeses finantsteatises teeb A. Martin sellise järelduse: „Systrani immateriaalset vara võib hinnata, lähtudes turukapitalisatsioonist 2004. aasta alguses vahemikus 43 [–] 45 miljonit eurot. See immateriaalne vara kajastab peamiselt masintõlke tarkvara, mis on Systrani ainus toode, ja sellega seotud oskusteavet. 2004. aasta lõpus oli selle immateriaalse vara väärtus veel kõigest 23 [–] 24 miljonit eurot, väärtuse langus 20 [–] 21 miljoni euro võrra ei ole seletatav teisiti kui komisjoni toimingutega […], mis viisid selle vara

elementide avalikustamise ja nende vaidlusaluse kasutamiseni." Sellest tulenevalt väidavad hagejad praeguses staadiumis, et komisjonilt tuleb välja mõista immateriaalse vara väärtuse languse eest 44 790 000 eurot, kuna avalikustamisega kaotas see vara kogu oma majandusliku väärtuse. Igal juhul tuleb komisjonilt välja mõista vähemalt hüvitis konkreetse kahju eest, mis on juba kindlaks tehtud ja mis seisneb turul tunnustatud väärtuse languses, st 21 miljonit eurot, mis on tingitud avalikustamisest.

275 Vastuseks hagejate esimesele finantsteatisele esitab komisjon oma rahanduseksperdi koostatud teatise (Belgias tegutseva ettevõtlusaudiitori P. Tytgat' teatis). Niisiis vastuseks kinnitusele, et „pärast vähenemist aastal 2004, mis suures osas on tingitud sellest, et komisjon lakkas [olemast klient], jäi [Systrani] käive 2005. aastal stabiilseks enne uut langust aastal 2006", toonitab komisjoni ekspert, et see on Systran Luxembourg, mitte Systran, kelle klient komisjon oli, ja et selline kinnitus paistab näitavat, et Systrani käibe langus ei olnud tingitud tarkvaraõiguste väidetavast rikkumisest. Selleks et tõrjuda kinnitusi, mille kohaselt „turukapitalisatsiooni vähenemine 2004. aasta jooksul […] ei ole seletatav muu kui komisjoni toimingutega" ja „Systrani [aktsiate] kursi järjekindel kukkumine 2004. aasta jooksul vastavalt sellele, kuidas uudis tarkvara ja sellega seotud oskusteabe komisjoni poolt avalikustamisest levis, samas kui börsiväärtused tõusevad: CAC 40 tõusis 2004. aasta jaanuarikuu keskmiselt väärtuselt 3 636 [punkti] 3 796 [punktini] detsembris", toob komisjoni ekspert esile, et Systrani aktsia arengut ei tohiks võrrelda CAC 40 indeksi arenguga, vaid hoopis Pariisi börsi tarkvara- ja infotehnoloogiasektori indeksiga. See areng näitab, et Systrani aktsia järgis oma sektori indeksit, mis tõendab, et tarkvaraõiguste väidetav rikkumine ei ole kõnesoleva kahju põhjus. Peale selle sõltub immateriaalse vara väärtus antud hetke finantshinnangust, mitte aktsiakursist, mis sõltub tervest reast muudest teguritest. Seega on väär hagejate kinnitus, et äriühingu immateriaalse vara väärtus sõltub automaatselt ja vahet tegemata tema turukapitalisatsioonist. Ühtlasi rõhutab komisjoni ekspert, et Systrani vara ei koosne ainult Systrani tarkvarast. See äriühing turustab muud tarkvara ja omab kaubamärki, mis arvestades selle seisundit tõlketarkvaraturul, on tema immateriaalse vara teine oluline element. Seega ei ole Systran „ühe toote

põhine" ja ei tule kõne allagi väita, et võidi kahjustada Systrani kogu maineväärtust tervikuna.

Muud kahju hindamise võimalused

276 Pärast kohtuistungit ning vastuseks kolmanda ja neljanda ringi küsimustele kahju hindamise kohta mainivad hagejad kahte hindamismeetodit, mis on ette nähtud direktiivi 2004/48 artiklis 13, milleks on niinimetatud „negatiivsete majanduslike tagajärgede" meetod, mis võtab arvesse „kõiki asjakohaseid aspekte", sealhulgas kaotatud tulu ja immateriaalse vara väärtuse langust, ning niinimetatud „üldsummana hüvitamise" meetod, mis kehtestab kahjutasu selliste tegurite üldsummana nagu autoritasude summa, mis oleks võidud saada, kui rikkuja oleks taotlenud kõnealuse intellektuaalomandi kasutamiseks loa. Hagejate vastustele on lisatud kaks teatist, mis on koostatud nende rahanduseksperdi poolt (A. Martini 23. aprilli 2010. aasta teatis ja A. Martini 2. juuni 2010. aasta teatis, edaspidi vastavalt „hagejate teine finantsteatis" ja „hagejate kolmas finantsteatis").

277 Sissejuhatuseks pöörduvad hagejad kõigepealt tagasi küsimuse juurde, kas immateriaalse vara väärtuse langusega tekitatud kahju on tegelik. Nad rõhutavad, et 2004. aasta jooksul, vaevalt 12 kuud pärast hankemenetluse tulemusena lepingu sõlmimist, oli nende immateriaalne vara kaotanud 46% oma väärtusest ehk summa vahemikus 20–21 miljonit eurot, kuigi samal ajal sektori väärtuste turukapitalisatsioon Pariisi börsi tarkvara- ja infotehnoloogiateenuste indeksi andmete kohaselt kasvas 1,5%

võrra. Systrani aktsiakursi selline kukkumine on seletatav ainuüksi tema oskusteabe avalikustamisega komisjoni poolt. Seejärel väärtuse langus süvenes, jõudes 2010. aasta märtsis vahemikku 43–45 miljonit eurot.

278 Järgmiseks väidavad hagejad, et immateriaalse vara väärtuse langus tuleb arvesse võtta nii negatiivsete majanduslike tagajärgede meetodi kui ka üldsummana hüvitamise meetodi järgi. Mõlema lähenemise korral saab väärtuse langust hinnata: hindamine tulevaste sularahavoogude vähenemise kindlakstegemise kaudu, nagu pakkus kohtuistungil välja komisjoni rahandusekspert P. Tytgat, või hindamine turukapitalisatsiooni võrdlemise teel, nagu pakkus algselt välja A. Martin. Hagejad väidavad, et esimene lähenemine ei ole nii sobiv kui teine, kuna see põhineb prognoositavatel ja oletuslikel teguritel. Seda lähenemist on siiski kasutanud A. Martin hagejate teises finantsteatises, kus on tehtud järeldus, et siis oli Systrani kahju 33,5 miljonit eurot (ehk 18,5 miljonit eurot ajavahemikul 2004–2010 ja tulevikus 15 miljonit eurot vastavalt ajakohastatud andmetele, et võtta arvesse 2010. aasta esimene poolaasta). Teise lähenemise kohta märgivad hagejad, et viide sellele, et turukapitalisatsiooni langus võib olla seletatav muude teguritega peale komisjoni õigusvastase tegevuse, on õige teoreetiliselt, kuid antud juhul ei toimi, kuna ühegi muu teguriga ei ole seletatav turukapitalisatsiooni langus 2004. aastal 46% võrra võrreldes võrdlusindeksi kasvuga 1,5% võrra. Igal juhul, ükskõik millist lähenemist kasutada, on immateriaalse vara väärtuse langusest tingitud kahju vähemalt 20 miljonit eurot.

279 Vastuseks Üldkohtu küsimusele immateriaalse vara väärtuse languse hindamise kohta, võttes aluseks määra 5% käibest alates 2004. aastast, väidavad hagejad, et seda lähenemist saab kasutada vaid üldsummana hüvitamise meetodit järgides, mitte aga negatiivsete majanduslike tagajärgede meetodi puhul. Kui rakendada üldsummana hüvitamise meetodit, siis tuleb arvesse võtta järgmised tegurid: autoritasude summa, mille komisjon oleks pidanud maksma Systrani lähtekoodi muutmise õiguse saamise eest (ehk 10,9 miljonit eurot ajavahemikus 2004. aastast kuni 2010. aasta esimese

poolaastani), millele lisandub esiteks „täiendav summa", et arvestada muid tegureid nagu Systrani konkurentsipositsiooni nõrgenemine, klientide kaotamine ja edasiarenduste tegemise võime tõkestamine, mida ainult ülalnimetatud autoritasude maksmisega ei saa heastada – selles osas selgitab A. Martin, et täiendava summa suuruse võib kindlaks määrata protsendina käibest, tingimusel et arvestatakse ülemaailmset, mitte üleeuroopalist käivet, et arvutamise aluseks võetakse 2003. aasta käive ja kohaldatakse mitte 5-protsendilist, vaid 10-protsendilist määra –, ning teiseks tulevikus tekkiv kahju, mille A. Martin on hinnanud 15 miljonile eurole.

280 Komisjon omakorda vaidlustab kõigepealt selle, et Systrani kontsernile on tekitatud tegelik materiaalne kahju, kuna see ei tulene piisavalt otseselt toimingutest, mida komisjonile ette heidetakse. Tuginedes oma õigustele sõnastike suhtes, väidab komisjon, et ta võis lasta teha äriühingult Gosselies taotletud tööd ilma Systrani kontserni nõusolekuta. Komisjon osutab ühtlasi, et Gosselies' töötajad olid olnud Systran Luxembourgi töötajad ja seega tundsid oskusteavet, mille avalikustamist väidetakse. Komisjoni vastustele on lisatud tema rahanduseksperdi koostatud teatis (P. Tytgat' 3. mai 2010. aasta teatis ja P. Tytgat' 10. juuni 2010. aasta teatis, edaspidi vastavalt „komisjoni teine finantsteatis" ja „komisjoni kolmas finantsteatis").

281 Vastuseks Üldkohtu küsimusele tekitatud kahju ühe osa hindamise kohta, võttes aluseks määra 5% käibest alates 2004. aastast, kordab komisjon P. Tytgat' analüüsi, mille kohaselt „viidata 5 protsendile Systrani käibest alates 2004. aastast ei ole asjassepuutuv". P. Tytgat rõhutab, et ükski faktiline asjaolu ei võimalda järeldada, et Systrani maineväärtus võis alates 2004. aastast muutuda. Kuna Systran komisjoni 2004. aasta hankemenetluses pakkumust ei esitanud, asetas ta end „ühe oma tegevusala osas

antud ajahetkel halvemasse seisu". Systrani tegevusalade, kulude, marginaalide ja käibe keerukas raamistikus ei ole võimalik täpselt, kindlalt ja näitlikult tuvastada konkreetse teo finantstagajärgi, nagu ei ole võimalik hinnata turukapitalisatsiooni langusest tingitud kahju. Pealegi võisid alates 2005. aastast mitmesugused tegurid mõjutada Systrani kontserni väärtust. Ainus võimaliku kahju hindamise viis on viitamine „nende tulevaste sularahavoogude vähenemisele, mida rangelt võetuna tekitas just kaotatud vara", võttes lähenemisel aluseks madalpunkti, „st lepingud, kulude tekkimise kohad, raha teeniva üksuse", mitte aga kõrgpunkti, „st kõigi toodete, kõigi lepingute, kõigi riikide pealt kogutud käibe koos üldsummaliste koefitsientidega, mis ei ole tõendatud". Lisaks on Systrani tegevus seotud „paljude toodete, segmentide, territooriumide, portaalide ja järelikult paljude klientidega". Systrani 2008. aasta aruande kohaselt oli tarkvara väljaandmine, mis on tsükliline tegevus, madalseisus, kuna Systrani tarkvara 6. versioon oli oma aja peaaegu ära elanud ja kõik ootasid 7. versiooni. Mitmemõõteline raamistik, millele viitas P. Tytgat, ja teatavate Systrani turustatud toodete lühike eluiga muutsid käibe teatavad koostisosad volatiilseks ja seega on sellele viitamine kahtlase väärtusega. Lõpuks saab Systran oma käibe peamiselt suurtelt interneti-ettevõtjatelt, mis on tõendiks, et kahju ei ole tekkinud, kuna need kliendid on endiselt alles.

b) Üldkohtu hinnang

282 Käesolevas kohtuasjas nõuavad hagejad 46 804 000 euro suurust hüvitist Systranile komisjoni poolt tekitatud materiaalse kahju heastamiseks, sellest 2 014 000 eurot Systran Luxembourgi aktsiate väärtuse languse ja 44 790 000 eurot immateriaalse vara väärtuse languse eest, sealhulgas juba tuvastatud langus 21 miljonit eurot.

Systran Luxembourgi aktsiate väärtuse langus

283 Kahju kohta, mis on seotud Systran Luxembourgi aktsiate väärtuse langusega pärast äriühingu tegevuse lõpetamist, tuleb märkida, et Systran ei saa nõuda hüvitamist sel alusel, kuna Systran Luxembourgi tegevuse lõpetamise põhjus oli hagejate sõnul komisjoni manööver, mille eesmärk oli survestada teda oma töötajaid vallandama (vt eespool punkt 265). Selline manööver, isegi kui eeldada, et see on tõendatud, ei ole seotud Systrani autoriõiguste ja oskusteabega Systran Unixi suhtes, mille eiramine on käesolevas kohtuasjas tunnistatud õigusvastaseks. Peale selle, kui arutusel olev manööver seisneb vaidlusaluse hankemenetluse tulemusena lepingu sõlmimises teise äriühinguga, ei saa sel alusel nõutavat kahju lugeda otseselt komisjoni tekitatuks, sest kuna Systran Luxembourg ei ole vaidlusaluses hankemenetluses oma pakkumust esitanud, viis see lepingu sõlmimiseni äriühinguga Gosselies.

284 Kuna puudub põhjuslik seos komisjonile etteheidetava tegevuse ja väidetava kahju vahel, siis tuleb Systrani nõue Systran Luxembourgi aktsiate väärtuse languse hüvitamiseks jätta rahuldamata.

Immateriaalse vara väärtuse langus

285 Kahju, mis on seotud Systrani immateriaalse vara väärtuse langusega, tuleb hagejatele hüvitada, kui selgub, et kahju, mille heastamist nõutakse, on tegelik ja konkreetne ning kui esineb piisavalt otsene põhjuslik seos komisjoni tegevuse ja kahju vahel.

– Hindamine vastavalt hagejate esialgsele ettepanekule

286 Sissejuhatuseks tuleb osutada, et hindamisega, mille hagejad Systrani immateriaalse vara väärtuse languse hindamiseks esialgu välja pakkusid, ei saa nõustuda. See hindamine põhineb nimelt Systrani börsiväärtuse võrdlemisel indeksiga, mis koondab 40 peamist Pariisi börsil noteeritud äriühingut (CAC 40 indeks) (vt eespool punkt 274 ja hagejate esimene finantsteatis). Käesoleval juhul ei ole see võrdlus tõendiks, kuna on liiga üldine, et võimaldada rahuldaval viisil kindlaks teha kahju, mille põhjustas komisjonile etteheidetav tegevus.

287 Nagu komisjoni rahandusekspert põhjendatult osutas, võib turukapitalisatsiooni langus olla seletatav paljude muude teguritega, mitte ainuüksi komisjoni tegevusega.

288 Mõistagi juhtis hagejate rahandusekspert seoses sellega tähelepanu, et tema arvates ei ole aktsiakursi kukkumine 2004. aasta jooksul seletatav ühegi muu teguriga peale Systrani oskusteabe õigusvastase avalikustamise, kusjuures kukkumine oleks märkimisväärne ka siis, kui seda võrrelda vastava sektori indeksiga, Pariisi börsi niinimetatud „Tarkvara ja infotehnoloogia teenuste” indeksiga, mitte enam CAC 40 indeksiga.

289 Sellegipoolest, erinevalt sellest, mida väidavad hagejad, ei ole piisavalt tõendatud, et Systrani aktsiakursi järjekindel kukkumine 2004. aastal toimus vastavalt sellele, kuidas levis uudis tarkvara ja sellega seotud oskusteabe avalikustamisest komisjoni poolt. Kohtutoimiku erinevate dokumentide lugemisel selgub nimelt, et see uudis levis pigem 2005. aastal või sai igal juhul üldsusele teatavaks 2006. aastal. Nii on 28. juulil 2005 esitatud kaebus komisjoni tegevuse peale Euroopa ombudsmanile, kes teatas oma menetluse tulemustest 28. septembril 2006. Samuti on P. Tytgat komisjoni teises

finantsteatises eelnevalt märkinud, et „ükski faktiline asjaolu ei võimalda järeldada, et Systrani […] maineväärtus võis alates 2004. aastast muutuda (vt veebileht ja muud teadaanded)", ja seejärel esile toonud, et „lisaks on näiteks teada, et isegi Systrani poolt kohtuvaidluse alustamise avalikustamisel tema pressiteatega 18. oktoobril 2006 kell 6.48 ja tema 2006. aasta aruandel olid negatiivsed tagajärjed kontserni väärtusele". Systrani 2005. aasta aruandes ei ole ühtki viidet sellele kohtuvaidlusele (vt eespool punkt 270). Peale selle kannavad kõik erinevad ajaleheartiklid, mis on esitatud hagiavalduse lisas käesoleva kohtuasja ajakirjanduses kajastamise näitamiseks, kas 2005. aasta lõpu või 2006. aasta kuupäeva.

290 Sellest tulenevalt, silmas pidades poolte esitatud andmeid, ei saa kõrvale jätta seisukohta, et Systrani aktsiakurss asjaomasel perioodil sõltus väga paljudest teguritest, mis võisid sellele mõju avaldada, mistõttu hagejad ei saa nõuda Systrani immateriaalse vara väärtuse langust tervikuna, mille nad on hinnanud summale vahemikus 43–45 miljonit eurot alates 2004. aastast.

– Kas Systranile on tekitatud tegelik kahju ning esineb põhjuslik seos kahju ja komisjoni tegevuse vahel

291 See esialgne hinnang, mis ei ole piisavalt täpne, ei tähenda, et Üldkohus jätab tähelepanuta asjaolu, et Systrani kontsernile on antud juhul tekitatud tegelik ja konkreetne kahju, mida võib pidada piisavalt otseselt tingituks komisjonile etteheidetavast tegevusest.

292 Vastuseks teise ringi küsimustele, mille eesmärk oli mõõta komisjoni tegevuse tagajärgi Systrani kontserni tegevusele teisiti kui Systrani börsiväärtuse võrdlemise teel, edastasid hagejad rea dokumente, et näitlikustada Systrani oskusteabe väärtuse langust pärast selle avalikustamist komisjoni poolt.

293 Esiteks esitasid hagejad kaks tõendit, mille on väljastanud nende turustajad ja mis näitavad, mil määral komisjoni hoiak vaidlusaluse hankemenetluse tulemusena lepingu sõlmimise ajal ja pärast seda tekitas konkreetselt kahju Systrani kontsernile tema äritegevuses. Kahju asjastub potentsiaalsete klientide kaotamises ja olemasolevate klientidega arutelude keerukaks muutumises, kuna nad ei saa aru, miks peaksid nemad maksma asja eest, millel ei ole väärtust komisjoni jaoks (vt kahe turustaja nimel esitatud tõendid, mis on lisatud hagejate vastusele teise ringi küsimustele).

294 Vastupidi sellele, mida kinnitab komisjon (vt eespool punkt 271), näitlikustavad need tõendid asjaolu, mis on täiesti usutav, et kohtuvaidlus, milles ettevõtja, kes turustab arvutitarkvara, mille autor ta on, vaidleb oma institutsioonist kliendiga, kes leiab, et ta võib usaldada kolmandale isikule sellest tarkvarast tuletatud tarkvara puudutavad infotehnoloogilised tööd, ilma et ta peaks nõutama algupärase teose autori loa, muudab keerulisemaks ettevõtja ärisuhted tema olemasolevate ja potentsiaalsete klientidega. Selles osas ei saa komisjon Systranile, mis on börsil noteeritud äriühing, ette heita, et too – järgides oma kohustusi – teatas üldsusele nendevahelisest kohtuvaidlusest intellektuaalomandi üle, mis puudutab tema turustatavat arvutitarkvara. Ka asjaolu, et komisjon ei turusta arvutitarkvara, ei mõjuta tõsiasja, et tema tegevuse tõttu võivad Systrani kontserni kliendid kahelda Systrani vallatavate õiguste täpses ulatuses arvutitarkvara suhtes, mida ta turustab. Niisiis ei viita miski sellele, et hagejate esitatud tõendid tuleks tagasi lükata nende väidetava otstarbekusest lähtumise tõttu.

Vastupidi, need tõendid toovad ilmsiks komisjoni tegevuse eriomase mõju Systrani äritegevusele.

295 Teiseks on hagejad esitanud mitu finantsettevõtjate koostatud tõendit või tunnistust, mis näitavad, et komisjoni tegevus vähendas Systrani atraktiivsust aktsionäride, olemasolevate või potentsiaalsete investorite või ka ülevõtjate silmis (vt mitme investeerimisühingu ja ühe panga nimel esitatud dokumendid, mis on lisatud hagejate vastusele teise ringi küsimustele).

296 Vastupidi sellele, mida kinnitab komisjon (vt eespool punkt 271), on nende erinevate tunnistuste ja tõenditega piisavalt tõendatud paljude investorite reageering mõttele säilitada, investeerida või soetada osalust äriühingus, mis turustab arvutitarkvara, mille suhtes kehtivad õigused komisjon on vaidlustanud. Teatavad investorid on niisiis keeldunud Systranisse investeerimast. Üks otsustas müüa märkimisväärse osaluse kahjumiga, märkides sõnaselgelt, et „Systrani kohtuvaidlus komisjoniga ja eelkõige see, et viimane vaidlustab […] Systrani õigused ja oskusteabe, ei lase äriühingul end äriliselt arendada ja jätab seega investorid ilma igasugusest võimalusest väärtpaberi käekäiku prognoosida". Selles osas on oluline toonitada, et komisjon ei ole suvaline klient, vaid institutsioonist klient, kellel on eriti tugev õigusteenistus ja märkimisväärne pädevus intellektuaalomandi valdkonnas. Ka kohtuvaidluse sisu tuleb arvesse võtta, kuna vaidlus ei ole lihtsalt ärisuhetes, vaid puudutab Systrani autoriõigusi ja oskusteavet seoses arvutitarkvaraga, mis kannab tema nime ja on selle äriühingu kõige tähtsam vara, kusjuures äriühingu kogu tegevus keerleb Systrani masintõlkeprogrammi edasiarendamise ja turustamise ümber.

297 Seoses sellega ei saa nõustuda komisjoni argumentidega, mille kohaselt Systrani raskused olid tingitud Systrani tarkvara eri versioonide mahajäämusest. Nagu märgivad hagejad vastuses neljanda ringi küsimustele, ei mõjuta tarkvara uue versiooni

turustamine autori intellektuaalomandi õigusi varasema versiooni suhtes, mis säilitab oma majandusliku väärtuse. Systrani kontsern saab oma klientidelt jätkuvalt tulu varasemate versioonide eest seoses hooldusega, täiendavate litsentside müügiga uute keelepaaride või muude serverite jaoks, kaasnevate teenuste müügiga või integreerimiskokkulepetega, mis saavutatakse teiste tarkvara väljaandjatega. Lisaks rõhutavad hagejad veenvalt, et EC-Systran Unixi versioonil, mis vastab Systran Unix 4 versioonile, on samasugune ülesehitus nagu järgnevatel versioonidel (st versioonidel 5-7). Kõigil neil versioonidel on ühine lähtekood ja need põhinevad samal tarkvaral, nimelt Systrani tarkvaral selle Unixi versioonis. Need eri versioonid ei erine oma ülesehituselt, vaid selle poolest, et lisanduvad uued funktsioonid, tõlkealgoritmide parandused ja lingvistilist ressurssi on rikastatud.

298 Kolmandaks on hagejad rõhutanud, et Systrani intellektuaalomandi õiguste väärtuse langus seoses komisjoni tegevusega ajapikku süveneb. Nad juhivad tähelepanu, et 31. detsembril 2008 pidi Systran oma immateriaalse vara väärtuse vähenemise pärast kirjendama eraldise suures summas, „arvestades nii olulist kahju, mis on tingitud tema intellektuaalomandi õiguste rikkumisest ja tema oskusteabe avalikustamisest komisjoni poolt, kui ka 2008. aastal ilmnenud raskusi ja praegust erakorraliselt ebastabiilset majanduskeskkonda" (vt Systrani audiitorite 13. oktoobri 2009. aasta tõend). Komisjoni tegevus on seega vähemalt osaliselt selle raamatupidamisarvestuses kirjendatud eraldise põhjenduseks.

299 Tuleb nentida, et see tõend lubab kindlaks teha, et 11,6 miljoni euro suurune eraldis 2008. aastal raamatupidamisarvestuses kirjendatud immateriaalse vara väärtuse vähenemise pärast on seotud kolme põhjusega, millele seal viidatakse, kusjuures neist esimene on kohtuvaidlus komisjoniga. Hoolimata komisjoni esitatud märkustest (vt eespool punkt 271), kus pannakse rõhku selles tõendis mainitud muule põhjusele,

nimelt erakorralisele finantskriisile, mis algas 2008. aastal, ei saa siiski välistada, et kohtuvaidlus intellektuaalomandi õiguste üle ja Systrani oskusteabe õigusvastane avalikustamine avaldavad samuti mõju selle äriühingu immateriaalse vara hindamisele.

300 Sellest tulenevalt on komisjoni tegevusel käesolevas kohtuasjas piisavalt otsene põhjuslik seos Systranile tekitatud kahjuga eelkõige ärilises plaanis potentsiaalsete klientide kaotamise ja olemasolevate klientidega arutelude keerukaks muutumise tõttu, seejärel finantsilises plaanis tema atraktiivsuse vähenemise tõttu aktsionäride, investorite ja võimalike ülevõtjate silmis ning lõpuks seetõttu, et Systran pidi 2008. aasta lõpus tema immateriaalse vara väärtuse vähenemise tõttu kirjendama oma raamatupidamisarvestuses osa 11,6 miljoni euro suurusest eraldisest, mis on tingitud komisjonile etteheidetavast tegevusest. See komisjoni tegevusest tingitud kahju on tegelik ja konkreetne, nagu nähtub hagejate poolt selle kohta esitatud dokumentidest, isegi kui seda ei saanud täpselt arvudes väljendada. Moraalse kahju küsimust käsitletakse alljärgnevalt punktides 324 ja 325.

– Kahju hindamine üldsummana

301 Neil asjaoludel esitati pooltele küsimus, millist meetodit saab kasutada tegeliku ja konkreetse kahju hindamiseks, millel on piisavalt otsene seos komisjoni tegevusega käesolevas kohtuasjas.

302 Vastuseks kolmanda ringi küsimustele osundasid hagejad direktiivi 2004/48 artiklit 13, mis on sõnastatud järgmiselt:

„1. Liikmesriigid tagavad, et pädevad kohtuasutused määravad kannatanud osapoole avalduse alusel rikkuja, kes teadlikult rikkus või pidi põhjendatult olema rikkumisest teadlik, maksma proportsionaalselt õiguste valdajale rikkumise tagajärjel õiguste valdajale tekitatud kahju ulatuses kahjutasu.

Kahjutasu suuruse määramisel kohtuasutused:

a) võtavad arvesse kõiki asjakohaseid aspekte, nagu näiteks negatiivsed majanduslikud tagajärjed, sealhulgas kannatanud osapoole kaotatud tulu, rikkuja poolt teenitud mis tahes ebaõiglane tulu ja sobivatel juhtudel muud tingimused kui majanduslikud tegurid, nagu näiteks rikkuja poolt õiguste valdajale tekitatud moraalne kahju

või

b) punkti a alternatiivina võivad kohtuasutused asjakohastel juhtudel kehtestada kahjutasu peamiste tegurite üldsummana, nagu näiteks vähemalt autoritasude või honoraride summa, mis oleks võidud saada, kui rikkuja oleks taotlenud kõnealuse intellektuaalomandi kasutamiseks autoriõigusi.

[…]”.

303 Negatiivsete majanduslike tagajärgede meetodi kohaldamisel tõusetuvad käesolevas kohtuasjas olulised raskused, kuna komisjoni rahandusekspert on järjekindlalt vastu kõigile hagejate rahanduseksperdi tehtud hindamiskatsetele. Sisuliselt piirdub P. Tytgat hinnangute ja kriteeriumide kritiseerimisega, mida A. Martin on kasutanud Systranile tekitatud erinevate negatiivsete majanduslike tagajärgede, eeskätt saamata jäänud tulu hindamiseks, andmata seejuures teistsugust hinnangut.

304 Näiteks kui A. Martin püüab hinnata kahju, mis on seotud immateriaalse vara väärtuse langusega, viidates meetodile, mida soovitas P. Tytgat kohtuistungil, nimelt tulevaste sularahavoogude kaotuse arvestamist, mis rangelt võetuna on tingitud just asjassepuutuvast varast, heidetakse talle ette andmete kasutamist, mis tulenevad majandusanalüüsi büroo finantsanalüüsist, mille „seoste täpsus" ei ole tõendatud (komisjoni kolmas finantsteatis, lk 4). Ühtki kriteeriumi ei ole siiski konkreetselt asemele pakutud, kuigi A. Martin selgitas, et nimetatud finantsanalüüs on tehtud seoses kavaga emiteerida 7 miljoni euro eest ostutähega võlakirju, mida Systran oli edu saavutamata üritanud ellu viia 2004. aasta alguses, st täpselt sel ajavahemikul, mida on vaja arvesse võtta (hagejate teine finantsteatis, joonealune märkus lk 2 ja teatise lisa).

305 Samas kui hagejad selgitavad, ilma et komisjon sellele oluliselt vastu vaidleks, et ühest küljest on Systrani autoriõigused Systrani tarkvara Systran Unixi versioonile selle äriühingu tegevuse süda ja teisest küljest mõjutab komisjoni keeldumine nende õiguste toime tunnustamisest äriühingu käivet ja edasiarendamist, nõuab P. Tytgat jätkuvalt üksikasjalikku ja dokumenteeritud hinnangut, mis lähtub madalpunktist, „st lepingust, kulude tekkimise kohast, raha teenivast üksusest", et võtta arvesse Systrani müüdud toodete või tema tegevusalade väidetav paljusus, mis on siiski kõik seotud Systrani tarkvara edasiarendamise ja turustamisega (komisjoni teine finantsteatis, lk 8). Kui

A. Martin siiski püüab kahju hinnata, arvestades majanduslikku turuväärtust, mille komisjon omistas konkreetselt Gosselies'le ja mis vastab netomarginaalile, mis on hinnanguliselt 30% tekkinud käibest, mis hagejate esitatud andmetel on väiksem Systrani kontserni tegelikust marginaalist antud liiki turul (hagejate vastus neljanda ringi küsimustele, punkt 12), kritiseerib P. Tytgat seda hinnangut põhjendusel, et „ettepanek määrata netomarginaali suurus ühte liiki tehingute käibe kindlaksmääratud osa alusel ei ole rangelt võttes täpne […], [k]indla määra [saab] kinnitada faktidel põhinevate andmete valimi suhtes ja pikemaks ajaks" (komisjoni teine finantsteatis, lk 3, ja komisjoni kolmas finantsteatis, lk 5). Kui järgida komisjoni rahandueksperdi märkusi, oleks peaaegu võimatu konkreetselt hinnata kahju, mis Systranile komisjoni tegevusega on tekitatud, kuna selle kohta puuduvad ammendavad või piisavalt täpsed andmed, millisest kriteeriumist hindamisel ka ei lähtutaks.

306 Sellest tulenevalt, arvestades raskusi kriteeriumide määramisel, mida Systranile tekitatud negatiivsete majanduslike tagajärgede hindamisel rakendada, tuleb käesolevas kohtuasjas määrata kahjutasu üldsummana vastavalt üldsummana hüvitamise meetodile selliste tegurite põhjal nagu autoritasude või honorariide summa, mis oleks võidud saada, kui rikkuja oleks taotlenud kõnealuse intellektuaalomandi kasutamiseks loa. Selle meetodi rakendamisel tuleb arvesse võtta tagapool kirjeldatud tegureid.

307 Esimene tegur, mida tuleb arvesse võtta, on autoritasude summa, mis oleks võidud saada, kui rikkuja oleks taotlenud Systranilt loa kasutada kõnealuseid intellektuaalomandi õigusi, et teha lingvistiliste moodulite parandamise, kohandamise ja täiendamisega seotud tööd, mis on loetletud hanketeates ja mis nõuavad Systran Unixi versiooni nende elementide kättesaadavaks tegemist, mis leiduvad ka EC-Systran Unixi versioonis, ning loa neid muuta.

308 Arvestades tööde laadi ja põhjustel, mille hagejad on veenvalt esitanud vastustes kolmanda ja neljanda ringi küsimustele, peab üldsumma kindlaksmääramine toimuma lähtudes sellise litsentsi hinnast, mis lubab kasutajal muuta tarkvara lähtekoodi, mitte tarkvara lihtsa kasutusloa hinnast. Lähtekoodi muutmise litsents on ebatavaline, kuna see ei mahu tarkvara väljaandjate traditsioonilise majandusmudeli alla. Nimelt võtab selline litsents väljaandjalt igasuguse võimaluse müüa muutmislitsentsi saajale tarkvara uute versioonide litsentse, ja ka osutada teenuseid, mida tavaliselt ainult väljaandja tohib tarkvaraga seoses osutada. Lisaks kõigele võib selline litsents seada ohtu väljaandja oskusteabe, kuna sellega võib toimuda lähtekoodi edastamine kolmandatele isikutele. Lähtekoodi muutmise litsentsi müük, mis lubab saajal lasta ise tarkvara arendada, viib seega lahtiütlemiseni tulevikus saadavast tulust, mida selle tarkvara võimalikest kasutuslitsentsidest võib ammutada.

309 Neis oludes tuleb teoreetiliselt hinnata lähtekoodi muutmise litsentsi summat, järgides finantspõhimõtteid, mida soovitab hagejate rahandusekspert vastuses kolmanda ringi küsimustele. Selle lähenemise korral on lähtekoodi muutmise litsentsi teoreetilise hinna määramise lähtepunktiks komisjoni poolt Systrani tarkvara aastase kasutuslitsentsi hind.

310 Seoses sellega hindab hagejate rahandusekspert A. Martin komisjoni poolt Systrani tarkvara aastase kasutuslitsentsi hinna 760 000 eurole. Hind on leitud, võttes aluseks hinna, mida internetiteenuseid osutav ülemaailmse tähtsusega äriühing igal aastal maksis õiguse eest kasutada Systrani tarkvara, hinna, mille maksid aastas kaks muud ülemaailmse tähtsusega Ameerika ettevõtjat: üks neist haldab interneti otsingumootorit ja teine on spetsialiseerunud infotehnoloogia tarkvara väljaandmisele, samuti hinna ligikaudu 1,3 miljonit eurot, mille maksis üks riiklik haldusasutus, mille tähtsus on vähemalt sama suur kui komisjonil, lihtsa ajakohastamise eest, mis võimaldas

kasutada selle tarkvara 7. versiooni, kusjuures sel haldusasutusel oli juba nagu komisjonilgi saadud alaline kasutusluba ilma muudatuste tegemise õiguseta.

311 Seda, et A. Martin viitab eraõiguslikele äriühingutele, kritiseeris komisjoni rahandusekspert P. Tytgat põhjendusel, et tegemist on sobimatute näidetega, puudub ühine mõõt tariifidega, mis puudutavad komisjoni. Viidatud litsentsid on tegelikult kaubanduslike tagajärgedega litsentsid ja mitte eraviisilised. Komisjon ei kasutanud Systrani tarkvara laiale üldsusele mõeldud ärilise pakkumise parandamiseks, vaid tarkvara pakkumiseks sadadele ametnikele. Selle asjaolu tõttu on lähtekoodi muutmise litsentsi hinna määramise lähtepunktiks võetud väärtus ekslik ja seega tuleb mõttekäik tagasi lükata.

312 Komisjoni sõnul oleks hagejate rahandusekspert pidanud võtma lähtepunktiks ligikaudu 15 000 euro suuruse hinna, mis vastab mittekommertsliku, haldusasutustele mõeldud kasutusloa hinnale, mida näitab Euroopa Pettustevastasele Ametile (OLAF) tarkvara turustaja pakutud hind Systran Enterprise Server 7, Standard Edition tarkvara aastase kasutuslitsentsi eest (st ligikaudu 15 000 eurot selle tarkvara kasutamise eest 2500 kasutaja poolt ja ligikaudu 15 000 eurot „English World Pack" eest, mis sisaldab paljusid keeli, nimelt inglise, araabia, hiina, hollandi, prantsuse, saksa, kreeka, itaalia, jaapani, korea, poola, portugali, vene, hispaania ja rootsi keelt). Komisjon viitab vastustes kolmanda ja neljanda ringi küsimustele ka hinnakahvlile vahemikus 15 000 (kuni 100 kasutajat) ja 150 000 eurot või rohkem (määratlemata kasutajate arv ja suurte ettevõtete keerukad vajadused, nõuab juurutamist), nagu kavandati ühes Systrani pressiteates Systran Enterprise Server 6 (Workgroup Edition, Standard Edition ja Global Edition) tarkvara eri liiki kasutuslubade jaoks.

313 Alustuseks tuleb märkida, et poolte rahandueksperdid ei esita vastuväiteid võimalusele võtta lähtepunktina arvesse komisjoni poolt Systrani tarkvara aastase

kasutuslitsentsi hind, et määrata tarkvara lähtekoodi muutmise teoreetilise litsentsi hind, kuid nad esitavad vastuväiteid seoses väärtusega, mis sellisele litsentsile tuleb omistada. Selles punktis tuleb võrdluseks osutada, et komisjon mainib vastuses kolmanda ja neljanda ringi küsimustele, et äriühing Gosselies'le maksti 1 925 280 eurot talle usaldatud tööde eest, mis kestsid kolm aastat aastatel 2004–2006. Seega sai äriühing Gosselies komisjoni taotletud tööde tegemise eest keskmiselt 641 760 eurot aastas.

314 Mis puudutab komisjoni kriitikat erinevate kasutuslitsentside hindade kohta, mida aastas maksid kolm ülemaailmse tähtsusega ettevõtjat ja millele viitab hagejate ekspert (vt eespool punkt 310), siis võib Systrani kontserni finantsdokumentide uurimise põhjal järeldada, et põhiosa selle ettevõtja tulust on saadud väga suurtelt klientidelt. Võrreldav dokument 2008. aasta kohta, mis on esitatud Autorité des marchés financiers'le (Prantsuse väärtpaberituru järelevalve asutus), näitab, et 2004. aastal andsid Systrani kontserni viis kõige suuremat klienti 60,9% tema käibest ja kaks esimest klienti andsid kumbki täpselt ühesuuruse summa (ehk 14,8%) ning et 2008. aastal andsid need viis suurimat klienti 42,3% käibest, kusjuures kõige suurem klient andis 7,6-miljonilisest käibest 10,9% ehk veidi üle 760 000 euro. Sellele seigale võib niisiis tugineda kui asjaolule, mida tuleb aastase kasutuslitsentsi hinna kindlakstegemisel arvestada. See on teatud mõttes justkui lagi.

315 Samuti tuleb märkida, et – erinevalt sellest, mida annab mõista komisjon, tuginedes seejuures Systrani kontserni dokumentidele, mis viitavad Systran Enterprise Serveri tarkvara 6. või 7. versiooni kasutuslitsentsidele –, ei ole ilmnenud, et see ettevõtja haldusasutustele tarkvara erihinnaga turustaks või laseks turustada. Nagu möönab muu hulgas ka komisjon, sõltub Systrani kontserni hinnapoliitika tema tarkvara kasutuslitsentside osas peamiselt müüdud väljalaskest. Näiteks kui võrrelda komisjoni esitatud andmeid Systran Enterprise Serveri tarkvara 6. ja 7. versiooni kohta, siis selle tarkvara kõige odavam väljalase, niinimetatud „Workgroup Edition", mida võib kasutada

ühesainsas tootmisserveris koos Windowsi operatsioonisüsteemiga kuni 100 inimese poolt, on kättesaadav hinnaga alates 15 000 eurost, keskmine väljalase, niinimetatud „Standard Edition", mida võib kasutada kahes tootmisserveris koos Windowsi ja Linuxi operatsioonisüsteemidega kuni 2500 inimese poolt, on kättesaadav hinnaga alates 30 000 eurost ning kõige kaugemale arendatud väljalase, niinimetatud „Global Edition", mille puhul tootmisserverite ja kasutajate arv ei ole piiratud ning mida võib kasutada koos Windowsi, Linuxi ja Solarise operatsioonisüsteemidega, on kättesaadav hinnaga alates 150 000 eurost. Märkustes komisjoni kinnituse kohta, et kasutuslitsentsi hind ei saa olla üle 150 000 euro, rõhutavad hagejad, et Systrani kontserni pressiteate põhjal osutatud Systran Enterprise Serveri tarkvara 6. versiooni hinnast nähtub selgelt, et tegemist on miinimumhinnaga, nagu näitab sõna „alates". Hagejate selgituste kohaselt on antud juhul tegemist lähtehinnaga üheainsa keelepaari ja üheainsa serveri jaoks.

316 Erinevaid argumente ja nende põhjendamiseks osundatud dokumente arvestades tuleb komisjoni poolt Systrani tarkvara kasutamise eest hüpoteetilise litsentsi aastahinnaks, mis on lähtekoodi muutmise aastase litsentsi hinna arvutamise lähtepunkt, määrata 450 000 eurot. Hagejate eksperdi soovitatud summa on tegelikult liiga suur, sest kuigi komisjoni kasutatav versioon on mõeldud rohkem kui 2500 kasutaja jaoks, on see arv palju väiksem kasutajate arvust tema poolt viidatud kolme ülemaailmse tähtsusega ettevõtja juures, kellega Systrani kontsern vastavalt sellele on alla kirjutanud tõenäoliselt palju suuremad lepingud. Ent komisjoni pakutud summa on liiga väike, kuna 150 000 euro suurune summa vastab komisjoni soovitud lahenduse lähtehinnale, ja nagu märgivad hagejad, ilma et komisjon oleks seda vaidlustanud, maksis riiklik haldusasutus, mis on vähemalt sama tähtis kui komisjon, 1,3 miljoni euro suuruse summa tema kasutuses oleva Systrani tarkvaraversiooni ajakohastamise eest.

317 Sellest 450 000 euro suurusest lähtesummast alates tuleb kindlaks määrata autoritasude summa, mis oleks autoritasude summa, mis oleks võidud saada, kui rikkuja oleks taotlenud Systranilt loa kasutada vastavaid intellektuaalomandi õigusi, et teha hanketeates ette nähtud tööd. Rakendades hagejate rahanduseksperdi soovitatud arvutusmeetodit, mida komisjon ei ole oluliselt kahtluse alla seadnud (vt eespool punkt 319), võib lähtekoodi muutmise aastaseks autoritasuks määrata hinnanguliselt kaks korda kõrgema summa kui aastase kasutuslitsentsi eest, st 900 000 eurot, võttes hagejate rahanduseksperdi seisukohta järgides arvesse asjaolu, et komisjonil oli juba selle tarkvara kasutusõigus ja et see tarkvara ei ole üldkasutatav.

318 Lähtekoodi muutmise iga-aastaseks autoritasuks aastatel 2004–2010 võib seega määrata 7 miljonit eurot (lähtekoodi muutmise aastane autoritasu 0,9 miljonit eurot on korrutatud hagejate rahanduseksperdi arvutatud jooksva väärtuskoefitsiendiga 7,76, võttes arvesse riskivaba määra 4% ajavahemiku 2004–2010 eest, st kokku 6 984 000 eurot, mis on ümardatud 7 miljonile eurole).

319 Selles osas tuleb märkida, et komisjon õigupoolest ei vaidlusta hagejate rahanduseksperdi pakutud metodoloogiat, millest Üldkohus lähtub. Komisjon piirdub selles küsimuses oma rahanduseksperdi seisukoha kordamisega, kes on vastuses neljanda ringi küsimustele öelnud, et hagejate rahandusekspert „on teinud pigem kapitaliseerimisarvutusi kui lõppenud ajavahemikke puudutavaid diskonteerimisarvutusi" ja et „parima rahandusteoreetilise seisukoha järgi soovitatakse pigem jagada vaatlusperioodid neile eriomaste parameetrite alusel erinevateks järkudeks kui läbimõtlematult kapitaliseerida". Ent tuleb nentida, et hagejate rahanduseksperdi valitud metoodika ei põhine „kapitaliseerimisel", millele viitab komisjoni rahandusekspert, vaid põhineb andmete alusel diskonteerimisel, rakendades ajavahemiku 2004–2010 suhtes riskivaba määra 4%, mis on asjaomase ajavahemiku suhtes rakendatav mõistlik määr.

Komisjon ei esita mõjuvaid põhjusi selgitamaks, miks Üldkohus ei peaks seda meetodit kasutama autoritasude summa määramiseks, mis oleks võidud saada, kui ta oleks taotlenud Systranilt vaidlusaluste tööde tegemiseks nõutava loa.

320 Teine tegur, mis tuleb arvesse võtta, on niinimetatud „täiendav" summa, mis on vajalik selleks, et arvestada muid sisulisi asjaolusid, mida ainult eespool mainitud autoritasude maksmisega ei saa heastada. Ainuüksi sellise autoritasude summa tagantjärele maksmisega, mis oleks võidud saada, kui komisjon oleks vaidlusaluste tööde tegemiseks taotlenud Systranilt loa kasutada vastavaid intellektuaalomandi õigusi, ei saa heastada ettevõtjale alates 2004. aastast tekitatud kahju.

321 Arvestades kohtutoimiku dokumente ja eelkõige tõendeid, mis hagejad on esitanud, et tõendada komisjoni õigusvastase tegevuse mõju Systrani tegevusele ja edasiarendamisele, tuleb selles küsimuses järeldada, et ettevõtja tegevusele ja edasiarendamisele on avaldatud mõju igal aastal alates 2004. aastast, mis teeb üldsummaks 650 000 eurot aastas (st ligikaudu 6% käibest, mis on saadud 2003. aastal).

322 Täiendavaks summaks, mis on ajakohastatud aastatele 2004–2010, võib seega määrata 5 miljonit eurot (eespool mainitud iga-aastane üldsumma 0,65 miljonit eurot on korrutatud hagejate rahanduseksperdi arvutatud jooksva väärtuskoefitsiendiga 7,76, võttes arvesse riskivaba määra 4% ajavahemiku 2004–2010 eest, st kokku 5 044 000 eurot, mis on ümardatud 5 miljonile eurole).

323 Seevastu ei saa kohtutoimiku dokumente arvestades nõustuda sellega, et käesolevas kohtuasjas tuleks tekitatud kahju üldsummana hindamisel arvesse võtta ka

niinimetatud „tulevane" kahju, mille suuruseks hagejate rahandusekspert hindas 15 miljonit eurot. Selles osas antud hinnang ei põhine piisavalt tõendatud sisulistel andmetel, et väljamõistmine oleks põhjendatud.

324 Viimane tegur, mis tuleb kahju üldsummana hindamisel arvesse võtta, on tekitatud moraalne kahju. Selles osas olgu toonitatud, et komisjon eiras oma tegevusega õigusi, mida Systran oleks oma loomingu suhtes võinud teostada. Rikkumine on seda jämedam, et komisjon kui institutsioon on autoriõiguse valdkonnas mitmesuguste ühenduse õigust ühtlustavate õigusnormide algataja, mida käesoleval juhul ei ole järgitud. Seega tuleb Systranile hüvitada komisjoni tegevusega tekitatud moraalne kahju.

325 Kuna aga hagejad ei ole selgitanud põhjusi, miks peab selle hüvitise suuruseks määrama vähemalt 2 miljonit eurot, siis on otstarbekas mõista üldsummana kindlaksmääratud kahju hulgas komisjonilt tema tegevusega tekitatud moraalse kahju hüvitamiseks välja sümboolne summa 1 000 eurot.

326 Eeltoodut arvestades tuleb Systrani kasuks välja mõista hüvitis üldsummas 12 001 000 eurot, et heastada komisjoni tegevusega tekitatud kahju järgmiselt:

– 7 miljonit eurot, mis vastab autoritasudele, mis oleks võidud saada alates 2004. aastast kuni 2010. aastani, kui komisjon oleks taotlenud loa kasutada Systrani intellektuaalomandi õigusi, et teha hanketeates loetletud tööd lingvistiliste moodulite

parandamiseks, kohandamiseks ja täiendamiseks, milleks on vaja juurdepääsu Systran Unixi versiooni neile elementidele, mis on üle võetud Systrani tarkvara EC-Systran Unixi versiooni, ja neid muuta;

– 5 miljonit eurot, mis vastab täiendavale summale, st mõjule, mida komisjoni tegevus võis avaldada Systrani käibele aastatel 2004–2010, ja laiemas mõttes selle äriühingu edasiarendamisele;

– 1000 eurot moraalse kahju hüvitamiseks.

C – *Muud meetmed peale kahju väljamõistmise*

1. Poolte argumendid

327 Hagejad väidavad, et EÜ artikli 288 teises lõigus viidatud üldpõhimõtted peavad võimaldama juba põhjustatud kahju hüvitamist, kuid samuti kahjustamise lõpetamist, vastupidi sellele, mida väidab komisjon. Tarkvaraõiguste rikkumise viivitamatu lõpetamise taotlusega soovivad hagejad tagada tulevase kohtuotsuse kasuliku mõju.

328 Komisjoni hinnangul ei saa Üldkohus rakendada meetmeid, mida hagejad taotlevad lisaks rahalise hüvitise väljamõistmisele. Oma pädevust teostades ei saa Üldkohus nimelt teha institutsioonidele ettekirjutust või asuda nende asemele.

2. Üldkohtu hinnang

329 Hagejad paluvad Üldkohtul anda korraldus esiteks komisjoni poolt toime pandava tarkvaraõiguste rikkumise ja avalikustamise viivitamatuks lõpetamiseks, teiseks komisjoni ja äriühingu Gosselies valduses olevate kõigi andmekandjate konfiskeerimiseks, millel on reprodutseeritud äriühingu Gosselies teostatud infotehnoloogilised edasiarendused EC-Systran Unixi ja Systran Unixi versioonidest lähtudes, millega on rikutud Systrani õigusi, samuti nende üleandmiseks Systranile või vähemalt nende hävitamiseks kontrolli all, ning kolmandaks kohtuotsuse avaldamiseks komisjoni kulul Systrani valitud ajalehtedes ja erialaajakirjades ning erialastel veebilehtedel.

330 Selles osas olgu meenutatud, et institutsioon, mille tegevus on tunnistatud õigusvastaseks, on kohustatud võtma meetmed, millega Üldkohtu otsus täidetakse (vt analoogia alusel ELTL artikkel 266). Seega on komisjon kohustatud tegema kõik vajalikud järeldused, et tagada Systrani õiguste arvestamine Systrani tarkvara Systran Unixi versiooni suhtes selles osas, mis puudutab töid tarkvara EC-Systran Unixi versiooniga, mis rikuvad Systrani autoriõigusi ja õigusi oskusteabele. Juhul kui neid õigusi ei arvestata, ja kuna käesolevas kohtuasjas hüvitatud kahju hõlmab ainult ajavahemikku aastast 2004 kuni kohtuotsuse kuulutamiseni, on Systranil õigus esitada Üldkohtule uus nõue selle kahju hüvitamiseks, mis tal võib veel tekkida.

331 Lõpuks, mis puudutab erinevates ajalehtedes ja ajakirjades ning veebilehtedel avaldamise nõuet, siis levitab Üldkohus täna pressiteadet, mis käsitleb käesolevat kohtuotsust. Pressiteadet võib siis korrata ja levitada erialaajakirjanduses. Hagejatel on niisiis kohtuotsus, mis annab hinnangu komisjoni tegevusele nende suhtes, ja pressiteade, mida võib laialt levitada, ning mis saavad rahuldada nende huve selles küsimuses. Pressiteatega saab Üldkohus ühtlasi heastada moraalset kahju, mis seisnes Systrani maine kahjustamises komisjoni õigusvastase tegevuse tulemusena.

332 Üldkohus leiab seega, et Systrani huvid on piisavalt kaitstud rahalise hüvitisega ja tema nõuded natuuras hüvitamise kohta ei kuulu rahuldamisele.

Kohtukulud

333 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtuvaidluse sisuliselt kaotanud, tuleb kohtukulud temalt välja mõista vastavalt hagejate nõuetele.

334 Lisaks tuleb toonitada, et erinevate dokumentide ettevalmistamine, mis hagejad on esitanud oma märkuste või Üldkohtu küsimustele antud vastuste sisuliseks põhjendamiseks Systrani tarkvara tehnilistes aspektides (H. Bitani ettekanne, tehnilised analüüsid ja märkused), juriidilistes aspektides (professor P. Sirinelli arvamus) ning tekitatud kahju hindamisel (A. Martini finantsteatised), on põhjustanud käesoleva

kohtuasja lahendamiseks vajalikke kulusid, mida tuleb seega pidada hüvitamisele kuuluvaiks kodukorra artikli 91 punkti b alusel.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kolmas koda)

otsustab:

1. **Mõista Euroopa Komisjonilt üldsummana Systran SA kasuks välja hüvitis 12 001 000 eurot.**

2. **Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**

3. **Mõista kohtukulud välja komisjonilt.**

Azizi Cremona Frimodt Nielsen

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 16. detsembril 2010 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

Vaidluse aluseks olevad asjaolud ..... II - 6090

I – Systrani tarkvara erinevad versioonid ..... II - 6090

II – Poolte omavaheliste suhete kujunemine ..... II - 6091

A – Esimene periood: Systran Mainframe ja EC-Systran Mainframe ..... II - 6092

1. Esialgsed lepingud WTC (ja teiste äriühingute) ning komisjoni vahel ..... II - 6092

2. Systrani kontserni ja komisjoni koostööleping ..... II - 6095

B – Teine periood: Systran Unix ja EC-Systran Unix ..... II - 6104

C – Kolmas periood: alates 4. oktoobri 2003. aasta hanketeatest ..... II - 6109

Menetlus ja poolte nõuded ..... II - 6111

Õiguslik käsitlus ..... II - 6114

I – Vastuvõetavus ..... II - 6114

A – Nõue, millega Üldkohtul palutakse kohustada komisjoni hüvitama väidetav kahju ..... II - 6114

1. Hagi alus ..... II - 6115

a) Poolte argumendid ..... II - 6115

b) Üldkohtu hinnang ..... II - 6116

Märkused pädevuse kohta lepingulise ja lepinguvälise vastutuse korral ..... II - 6116

Hagejate esitatud kahju hüvitamise nõude läbivaatamine ..... II - 6120

Asjaolude läbivaatamine, millele tuginedes komisjon põhjendab, et oli olemas lepingujärgne luba avalikustada kolmandale isikule teave, mis võib olla kaitstud autoriõiguse alusel ja oskusteabena ..... II - 6126

2. Selguse puudumine hagiavalduses ..... II - 6135

a) Poolte argumendid ..... II - 6135

b) Üldkohtu hinnang ..... II - 6135

3. Üldkohtu pädevuse puudumine, et tuvastada tarkvaraõiguste rikkumine lepinguvälise vastutuse hagi alusel ..... II - 6137

a) Poolte argumendid ..... II - 6137

b) Üldkohtu hinnang ..... II - 6138

B – Muud nõuded ..... II - 6140

II – Sisulised küsimused ..... II - 6142

A – Õigused, millele hagejad tuginevad ja komisjoni tegevuse õigusvastasus ..... II - 6142

1. Systrani tarkvara erinevate versioonide võrdlus ..... II - 6143

a) Poolte argumendid ..... II - 6143

b) Üldkohtu hinnang ..... II - 6146

2. Komisjoni tegevuse õigusvastasus ..... II - 6154

a) Poolte argumendid ..... II - 6154

Tarkvaraõiguste rikkumine ..... II - 6154

Õigused, millele tuginetakse seoses oskusteabega ..... II - 6172

b) Üldkohtu hinnang ..... II - 6176

Õigused, millele hagejad tuginevad Systrani tarkvara Systran Unixi versiooni puudutavas osas ..... II - 6177

Seisukoht, et komisjonile kuuluvad õigused lubavad tal eirata hagejate õigust esitada vastuväiteid ..... II - 6182

Komisjoni poolt kolmandale isikule usaldatud tööde sisu ..... II - 6187

B – Tekitatud kahju ja põhjuslik seos ..... II - 6202

1. Systran Luxembourgile tekitatud kahju ja põhjuslik seos ..... II - 6202

a) Poolte argumendid ..... II - 6202

b) Üldkohtu hinnang ..... II - 6203

2. Systranile tekitatud kahju ja põhjuslik seos ..... II - 6204

a) Poolte argumendid ..... II - 6204

Erinevad kahju liigid, selle tegelikkus ja põhjuslik seos ..... II - 6204

Immateriaalse vara väärtuse kaotuse esialgne hindamine ..... II - 6207

Muud kahju hindamise võimalused ..... II - 6209

b) Üldkohtu hinnang ..... II - 6212

Systran Luxembourgi aktsiate väärtuse langus ..... II - 6213

Immateriaalse vara väärtuse langus ..... II - 6213

– Hindamine vastavalt hagejate esialgsele ettepanekule ..... II - 6214

– Kas Systranile on tekitatud tegelik kahju ning esineb põhjuslik seos kahju ja komisjoni tegevuse vahel .... II - 6215

– Kahju hindamine üldsummana ..... II - 6219

C – Muud meetmed peale kahju väljamõistmise ..... II - 6230

1. Poolte argumendid ..... II - 6230

2. Üldkohtu hinnang ..... II - 6231

Kohtukulud ..... II - 6232